

Latvijas Republika
VENTSPILS VALSTSPILSĒTAS PAŠVALDĪBAS DOME

Jūras iela 36, Ventspils, LV3601, Latvija, tālr.: 63601100, e-pasts: dome@ventspils.lv

LĒMUMS

Ventspilī

2021. gada 30. septembrī

Nr.43
(protokols Nr.9; 3.§)

Par plānošanas dokumenta “Ventspils pilsētas attīstības programma 2021.-2027.gadam” Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma Vides pārskata projekta nodošanu sabiedriskajai apspriešanai

Lai nodrošinātu Ventspils valstspilsētas pašvaldības attīstību, paaugstinātu dzīves vides kvalitāti, ilgtspējīgi, efektīvi un racionāli izmantotu teritoriju un citus resursus, kā arī mērķtiecīgi un līdzsvaroti attīstītu pilsētas ekonomiku, pamatojoties uz likuma „Par pašvaldībām” 14. panta otrās daļas 1. punktu, Teritorijas attīstības plānošanas likuma 5. panta pirmās daļas 3. punktu un 12. panta pirmo daļu, Ministru kabineta 2014. gada 14. oktobra noteikumu Nr. 628 “Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem” 67. punktu, likumu „Par ietekmes uz vidi novērtējumu”, Ministru kabineta 2004. gada 23. marta noteikumi Nr. 157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”, Ministru kabineta 2009. gada 25. augusta noteikumu Nr.970 “Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesā” 10. punktu, Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likuma 20. un 21. pantu, Ministru kabineta 2020. gada 9. jūnija noteikumiem Nr.360 “Epidemioloģiskās drošības pasākumi Covid-19 infekcijas izplatības ierobežošanai”, Ventspils pilsētas domes 2017. gada 19. oktobra lēmumu Nr. 163 “Par Ventspils pilsētas ilgtspējīgas attīstības stratēģijas līdz 2030. gadam aktualizāciju, Ventspils pilsētas attīstības programmas 2014.-2020. gadam aktualizāciju un Ventspils pilsētas attīstības programmas 2021.-2027. gadam izstrādi”, kā arī, ņemot vērā Ventspils valstspilsētas pašvaldības domes Pilsētas attīstības komisijas 2021. gada 16. septembra ieteikumu un Ventspils valstspilsētas pašvaldības domes Pilsētas attīstības jautājumu komitejas 2021. gada 24. septembra atzinumu,

Ventspils valstspilsētas pašvaldības dome
nolemj:

1. Nodot plānošanas dokumenta “Ventspils pilsētas attīstības programma 2021.-2027. gadam” Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma Vides pārskata projektu sabiedriskajai apspriešanai atbilstoši šī lēmuma pielikumam.
2. Noteikt sabiedriskās apspriešanas termiņu no 2021. gada 11. oktobra līdz 2021. gada 7. novembrim.
3. Uzdot Ekonomikas nodaļai:
 - 3.1. Organizēt sabiedrisko apspriešanu, ievērojot valstī noteiktos ierobežojumus sakarā ar COVID-19 izplatību;
 - 3.2. Līdz 2021. gada 4. oktobrim publicēt Teritorijas attīstības plānošanas informācijas sistēmā (TAPIS) sabiedriskajai apspriešanai nodoto plānošanas dokumenta “Ventspils pilsētas attīstības programma 2021.-2027. gadam” Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma Vides pārskata projektu;
 - 3.3. Līdz 2021. gada 4. oktobrim ievietot Ventspils valstspilsētas pašvaldības tīmekļvietnē www.ventspils.lv paziņojumu par sabiedrības iespējām iepazīties ar plānošanas

- dokumenta “Ventspils pilsētas attīstības programma 2021.-2027. gadam” Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma Vides pārskata projektu un plānošanas dokumenta “Ventspils pilsētas attīstības programma 2021.-2027. gadam” aktuālo redakciju;
- 3.4. Līdz 2021. gada 7. oktobrim publicēt laikrakstā “Ventas Balss” šī lēmuma 3.3. punktā minēto paziņojumu;
 - 3.5. Līdz 2021. gada 8. oktobrim elektroniski nosūtīt šī lēmuma 3.3. punktā minēto paziņojumu un 3.4. punktā minēto sludinājuma kopiju Vides pārraudzības valsts birojam informācijai un paziņojuma ievietošanai biroja tīmekļvietnē, nodrošinot arī saiti uz Ventspils valstspilsētas pašvaldības tīmekļvietni, kurā plānošanas dokumenta “Ventspils pilsētas attīstības programma 2021.-2027. gadam” Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma Vides pārskata projekts ir pieejams;
 - 3.6. Līdz 2021. gada 8. oktobrim ievietot Ventspils valstspilsētas pašvaldības tīmekļvietnē www.ventspils.lv plānošanas dokumenta “Ventspils pilsētas attīstības programma 2021.-2027. gadam” Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma Vides pārskata projektu un plānošanas dokumenta “Ventspils pilsētas attīstības programma 2021.-2027. gadam” aktuālo redakciju;
 - 3.7. Līdz 2021. gada 8. oktobrim ievietot aicinājumu Ventspils iedzīvotājiem, viesiem, komersantiem, nevalstiskajām organizācijām un valsts institūcijām piedalīties plānošanas dokumenta “Ventspils pilsētas attīstības programma 2021.-2027. gadam” Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma Vides pārskata projekta sabiedriskajā apspriešanā, kā arī sniegt ierosinājumus un priekšlikumus Ventspils valstspilsētas pašvaldības tīmekļvietnē www.ventspils.lv sadaļā “Sabiedrības līdzdalība”;
 - 3.8. Ievietot informāciju Ventspils valstspilsētas pašvaldības tīmekļvietnē www.ventspils.lv sadaļā “Sabiedrības līdzdalība” par plānoto sanākumi, t.sk. attālināto, un iespējām pieslēgties tai;
 - 3.9. Ne vēlāk kā līdz 2021. gada 5. decembrim, ievietot Ventspils valstspilsētas pašvaldības portālā www.ventspils.lv sadaļā “Pārvalde – Sabiedrības līdzdalība” sabiedriskās apspriešanas kopsavilkumu un sanāksmes protokolu;
 - 3.10. Nosūtīt plānošanas dokumenta “Ventspils pilsētas attīstības programma 2021.-2027. gadam” Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma Vides pārskata pēc sabiedriskās apspriešanas aktualizēto redakciju Vides pārraudzības valsts birojam atzinuma sniegšanai;
 - 3.11. Pēc Vides pārraudzības valsts biroja atzinuma saņemšanas iesniegt plānošanas dokumenta “Ventspils pilsētas attīstības programma 2021.-2027. gadam” Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma Vides pārskata gala redakciju apstiprināšanai Ventspils valstspilsētas pašvaldības domē.
4. Uzdot Izpilddirektora vietniekam IKT jomā un pašvaldības iestādei “Ventspils Digitālais centrs” nodrošināt tehniskus rīkus sabiedriskās apspriešanas organizēšanai par plānošanas dokumenta “Ventspils pilsētas attīstības programma 2021.-2027. gadam” Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma Vides pārskata projektu tiešsaistē.
 5. Kontroli par šī lēmuma izpildi uzdot Izpilddirektoram.

Sēdes vadītājs
Domes priekšsēdētājs

J. Vītoliņš

SIA "ESTONIAN, LATVIAN & LITHUANIAN ENVIRONMENT"

***Ventspils pilsētas attīstības programmas
2021.-2027.gadam
Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma
Vides pārskata projekts***

Rīga, 2021. gada septembris

Saīsinājumi

AER	Atjaunojamie energoresursi
ANO	Apvienoto Nāciju Organizācija
AP2027	Ventspils pilsētas attīstības programma 2021. – 2027. gadam
APN	Ventspils pilsētas domes Arhitektūras un plānošanas nodaļa
BNA	Bioloģiski noārdāmie atkritumi
BSP	Bioķīmiskais skābekļa patēriņš
CABERNET	Concerted Action on Brownfield and Economic Regeneration Network
CFLA	Centrālā finanšu un līgumu aģentūra
CSP	Centrālā statistikas pārvalde
CSS	Centralizētās siltumapgādes sistēmas
DDPS	Dabas datu pārvaldības sistēma
DUS	Degvielas uzpildes stacija
EK	Eiropas Komisija
ERAF	Eiropas Reģionālās attīstības fonds
ES	Eiropas Savienība
GOS	Gaistošie organiskie savienojumi
GUS	Gāzes uzpildes stacijas
ĢIS	Ģeogrāfiskās informācijas sistēmas
IKT	Informācijas un komunikāciju tehnoloģijas
ĪADT	Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas
ĶSP	Ķīmiskais skābekļa patēriņš
Latvija 2030	Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam
LVĢMC	Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs
MK	Ministru kabinets
N/A	Nav pieejams
NAI	Notekūdeņu attīrīšanas iekārta
NAP2027	Nacionālais attīstības plāns 2021.-2027. gadam
NEKP	Latvijas nacionālais enerģētikas un klimata plāns 2021.-2030. gadam
NNPRT	Nacionālās nozīmes plūdu riska teritorijas
PM	Cietās daļiņas
PPPV	Piesārņota un potenciāli piesārņota vieta
PSRS	Padomju Sociālistisko Republiku Savienība
SEG	Siltumnīcefekta gāzes
SIVN	Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums
SVID	Stipro pušu – vājo pušu – iespēju – draudu analīze
UBAA	Upju baseinu apgabala apsaimniekošana
UBAAP	Upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāns
ŪO	Ūdensobjekts
VARAM	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
VTP	Vidēja termiņa prioritāte
ZIZIMM	Zemes izmantošana, zemes izmantošanas maiņa un mežsaimniecība
ZPI	Zaļais publiskais iepirkums
As	Arsēns
BaP	Benzapirēns
C ₆ H ₆	Benzols
Cd	Kadmījs
CO	Oglekļa monoksīds
Ni	Niķelis
N _{kop}	Kopējais slāpeklis
NO ₂	Slāpekļa dioksīds

NO _x	Slāpekļa oksīdi
O ₃	Ozons
Pb	Svins
P _{kop}	Kopējais fosfors
SO ₂	Sēra dioksīds
°C	Celsija grādi
m ²	kvadrātmeters
m ³	kubikmeters
t	tonna
kg	kilograms
mg	miligrams
µg	mikrograms
l	litrs

Saturs

IEVADS.....	5
1. Plānošanas dokumenta galvenie mērķi un īss satura izklāsts.....	5
2. Vides pārskata sagatavošanas procedūra un iesaistītās institūcijas, sabiedrības līdzdalība un rezultāti. 7	
2.1. Vispārējā pieeja un metodes, saistība ar vides mērķiem	7
2.2. Konsultācijas un sabiedrības iesaiste	18
3. Esošā vides stāvokļa apraksts un iespējamā attīstība, ja plānošanas dokuments netiktu īstenots.....	19
3.1. Klimata pārmaiņas	19
3.2. Atkritumu apsaimniekošana un aprites ekonomika principu ieviešana	23
3.3. Gaisa kvalitāte	27
3.4. Vides troksnis	31
3.5. Bioloģiskā daudzveidība un ainavas	33
3.6. Ūdens kvalitāte un plūdu risks	38
3.7. Augsne un piesārņojums	47
3.8. Kultūrvēsturiskās vērtības	50
4. Plānošanas dokumenta īstenošanas būtiskās ietekmes uz vidi novērtējums.....	52
4.1. Iedzīvotāji sasniedz savus mērķus un iegūst labklājību	52
4.1.1. Tirgus pieprasījumam atbilstošs profesionālās, augstākās un mūžizglītības piedāvājums, zinātnes un pētniecības attīstība	53
4.1.3. Izglītības, zinātnes, pētniecības un biznesa sadarbība, zinātņu ietilpīgu uzņēmumu attīstība	53
4.1.8. Ātri, moderni sakari un IKT un viedo tehnoloģiju darbībai nepieciešamā infrastruktūra	53
4.1.2. Mūsdienīga un pietiekama pirmsskolas, vispārējā un interešu izglītība	53
4.1.4. Ventspils brīvostas stiprināšana un ar ostas darbību saistītu uzņēmumu attīstība	53
4.1.5. IKT nozares attīstība	54
4.1.6. Uzņēmējdarbības attīstība pilsētā	54
4.1.7. Tūrisma attīstība	55
4.2. Iedzīvotāji darbojas kopā cits ar citu un ar pašvaldību, un jūtas piederīgi	57
4.2.2. Iedzīvotāju grupu, īpaši jaunatnes pašiniciatīvas atbalsts	58
4.2.3. Iedzīvotāju emigrācijas mazināšana un ārvalstnieku/ remigrantu integrācija	58
4.2.4. Jaunu risinājumu ieviešana jauniešu noturēšanai un piesaistei	58

4.2.1. Sabiedrībai tuva un moderna pilsētas pārvalde	58
4.2.5. Daudzveidīga, intensīva, iedzīvotājus un apmeklētājus saistoša kultūras dzīve	59
4.2.6. Daudzveidīgas sportošanas, aktīvās atpūtas un augstas klases sporta iespējas	59
4.3. Iedzīvotāji jūtas fiziski un emocionāli droši un pārliecināti par savu nākotni	62
4.3.1. Kvalitatīvu un komfortablu mājokļu attīstība	64
4.3.2. Kvalitatīva veselības aprūpe	64
4.3.3. Progresīvi sociālie pakalpojumi un sociālā palīdzība	64
4.3.4. Ilgtspējīgas pilsētas transporta infrastruktūras, tās vietējās un reģionālās sasniedzamības, kā arī sabiedriskā transporta pakalpojumu attīstība	65
4.3.5. Ērts, pievilcīgs, inovatīvs pilsētas labiekārtojums	65
4.3.6. Atkritumu saimniecība ar augstu pārstrādes īpatsvaru	66
4.3.7. Augsta vides kvalitāte	67
4.3.8. Augstas kvalitātes komunālie pakalpojumi	68
4.3.9. Pašvaldības un valsts sadarbība drošības un kārtības nodrošināšanā	68
4.4. Jomu mijiedarbības novērtējums	74
5. Īss iespējamo alternatīvu izvēles pamatojums un SIVN izstrādes būtiskākās problēmas	80
5.1. Alternatīvas un to izvēles pamatojums	80
5.2. SIVN izstrādes būtiskākās problēmas	80
6. Iespējamie kompensējošie pasākumi	80
7. Plānošanas dokumenta īstenošanas iespējamās būtiskās pārrobežu ietekmes	81
8. Paredzētie pasākumi monitoringa nodrošināšanai	81
9. Kopsavilkums	81

IEVADS

Ventspils pilsētas attīstības programma 2021. – 2027. gadam (turpmāk – AP2027) ir Ventspils pilsētas pašvaldības vidēja termiņa attīstības plānošanas dokuments, kurā noteikti pilsētas stratēģiskie mērķi, attīstības prioritātes, rīcības virzieni un veicamās darbības, lai sasniegtu noteiktos mērķus. Ventspils AP2027 ietver pašvaldības un sabiedrības nākotnes redzējumu par pilsētas attīstību, kā arī ir pamats pašvaldības budžeta sagatavošanai, projektu izstrādei un investīciju piesaistei. AP2027 izstrāde oficiāli tika sākta 2017. gada beigās, balstoties uz Ventspils pilsētas domes 2017. gada 19. oktobra lēmumu Nr.163 “Par Ventspils pilsētas ilgtspējīgas attīstības stratēģijas līdz 2030. gadam aktualizāciju, Ventspils pilsētas attīstības programmas 2014.-2020. gadam aktualizāciju un Ventspils pilsētas attīstības programmas 2021.-2028. gadam izstrādi”.

Lai novērtētu AP2027 iespējamo būtisko ietekmi uz vidi, plānošanas dokumentam tiek veikts stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums (turpmāk – SIVN), kura ietvaros tiek sagatavots Vides pārskats. SIVN izstrāde uzsākta 2021. gada maijā, un Vides pārskata projektu sagatavoja vides konsultāciju uzņēmums SIA “Estonian, Latvian & Lithuanian Environment”.

Vispārējo pieeju Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma izstrādē nosaka SIVN procedūru reglamentējošie normatīvie akti - likums “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” (pieņemts 14.10.2008., ar grozījumiem, kas ir spēkā no 17.06.2020.) un uz likuma pamata izdotie Ministru kabineta 2004. gada 23. marta noteikumi Nr. 157 “Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” (ar grozījumiem, kas ir spēkā no 01.07.2021.). Ar šiem normatīvajiem aktiem Latvijā ir pārņemta Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2001/42/EK “Par noteiktu plānu un programmu ietekmes uz vidi novērtējumu”.

Vides pārskata projekts sastāv no 9 nodaļām, un tā izstrādē tika iesaistīti dažādu nozaru eksperti.

[Vides pārskata projekts tiks papildināts pēc sabiedriskās apspriešanas.]

1. Plānošanas dokumenta galvenie mērķi un īss satura izklāsts

AP2027 ir Ventspils pilsētas pašvaldības vidēja termiņa attīstības plānošanas dokuments, kurā tiek ietverta pašreizējās situācijas analīze, tendences un prognozes, tiek noteiktas pašvaldības vidēja termiņa prioritātes un rīcības virzieni (pasākumu kopums), Rīcības plāns, Investīciju plāns, kā arī AP2027 īstenošanai nepieciešamo resursu apjoms un programmas īstenošanas uzraudzības kārtība.

AP2027 izstrādē ir ievērota Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam (Latvija 2030), Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2021.-2027. gadam, Ventspils pilsētas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam, Ventspils pilsētas attīstības programmas 2014. – 2020. gadam izvērtējums, Kurzemes

plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2015.-2030. gadam, Kurzemes plānošanas reģiona Attīstības programma 2021.-2027. gadam 1. redakcija¹, Ventpils novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2030, Ventpils novada attīstības programma 2020.-2026. gadam, iedzīvotāju aptaujas rezultāti, Eiropas Savienības prioritātes plānošanas periodam no 2021.-2027. gadam un globālie ANO ilgtspējīgas attīstības mērķi.

AP2027 virsmērķis ir “iedzīvotāju skaita saglabāšana pilsētā”. Pamatojoties uz pilsētas attīstības virsmērķi, Ventpils pilsētas vidēja termiņa prioritātes un attīstības virzieni līdz 2027. gadam tiek balstīti uz tā saukto “iedzīvotāju saglabāšanas trīsstūra” pieeju, kas ietver šādas vidējā termiņa prioritātes ar tām attiecīgi pakārtotiem rīcības virzieniem, kas paredzēti attiecīgo prioritāšu mērķu sasniegšanai:

1. Prasmes – iedzīvotāji sasniedz savus mērķus un iegūst materiālo labklājību

- [P-1] Tirgus pieprasījumam atbilstošs profesionālās, augstākās un mūžizglītības piedāvājums, zinātnes un pētniecības attīstība;
- [P-2] Mūsdienīga un pietiekama pirmsskolas, vispārējā un interešu izglītība;
- [P-3] Izglītības, zinātnes, pētniecības un biznesa sadarbība, zinātņu ietilpīgu uzņēmumu attīstība;
- [P-4] Ventpils brīvostas stiprināšana un ar ostas darbību saistītu uzņēmumu attīstība;
- [P-5] IKT nozares attīstība;
- [P-6] Uzņēmējdarbības attīstība pilsētā;
- [P-7] Tūrisma attīstība;
- [P-8] Ātri, moderni sakari, IKT un viedo tehnoloģiju darbībai nepieciešamā infrastruktūra;

2. Līdzdarbība – iedzīvotāji darbojas kopā cits ar citu un ar pašvaldību, un jūtas piederīgi

- [L-1] Sabiedrībai tuva un moderna pilsētas pārvalde;
- [L-2] Iedzīvotāju grupu, īpaši jaunatnes pašiniciatīvas atbalsts;
- [L-3] Iedzīvotāju emigrācijas mazināšana un remigrantu/ārvalstnieku integrācija;
- [L-4] Jaunu risinājumu ieviešana jauniešu noturēšanai un piesaistei;
- [L-5] Daudzveidīga, intensīva, iedzīvotājus un apmeklētājus saistoša kultūras dzīve;
- [L-6] Daudzveidīgas sportošanas, aktīvās atpūtas un augstas klases sporta iespējas;

3. Vide – iedzīvotāji jūtas fiziski un emocionāli droši un pārliecināti par savu nākotni

- [V-1] Kvalitatīvu un komfortablu mājokļu attīstība;
- [V-2] Kvalitatīva veselības aprūpe;
- [V-3] Progresīvi sociālie pakalpojumi un sociālā palīdzība;
- [V-4] Ilgtspējīgas pilsētas transporta infrastruktūras, tās vietējās un reģionālās sasniedzamības, kā arī sabiedriskā transporta pakalpojumu attīstība;
- [V-5] Ērts, pievilcīgs, inovatīvs pilsētas labiekārtojums;
- [V-6] Atkritumu saimniecība ar augstu pārstrādes īpatsvaru;
- [V-7] Augsta vides kvalitāte;

¹ Apstiprināta ar Kurzemes plānošanas reģiona attīstības padomes 2021. gada 24.marta lēmumu Nr.3.1, pieejama: <https://www.kurzemesregions.lv/sabiedribas-lidzdaliba/>

- [V-8] Augstas kvalitātes komunālie pakalpojumi;
- [V-9] Pašvaldības un valsts sadarbība drošības un kārtības nodrošināšanā.

Strukturāli AP2027 stratēģiskā daļa sastāv no 5 nodaļām. Katra no 3. nodaļas "Rīcības virzieni" apakšnodaļām ir veltīta vienam no augstākminētajiem rīcības virzieniem. Tādējādi katram AP2027 rīcības virzienam ir sniegta SVID analīze, noteikti rīcības virziena ietvaros sasniedzamie uzdevumi un konkrēti rezultātīvie rādītāji, kā arī identificēti ar attiecīgo rīcības virzienu saistītie NAP2027 uzdevumi.

2. Vides pārskata sagatavošanas procedūra un iesaistītās institūcijas, sabiedrības līdzdalība un rezultāti

2.1. Vispārējā pieeja un metodes, saistība ar vides mērķiem

Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums (SIVN) ir process, kura mērķis ir uzlabot nozares politikas, politikas plāna, rīcības programmas, kā arī nacionālo, reģionālo un vietējo plānošanas dokumentu kvalitāti, vērtējot šo dokumentu iespējamo ietekmi uz vidi un laicīgi novēršot vai mazinot to īstenošanas negatīvās ietekmes. Šis process ir vērsts uz to, lai izvērtētu, kādas būtiskas tiešas vai netiešas pārmaiņas vidē var rasties plānošanas dokumentu īstenošanas rezultātā, un kā tās ietekmēs dabas kapitālu – resursus un pakalpojumus. SIVN ir veicams attiecīgo dokumentu sagatavošanas posmā, tā nepieciešamību un procesu nosaka starptautiskie un nacionālie normatīvie akti.

SIVN novērtējuma procedūras laikā tiek sagatavots Vides pārskats, kurā tiek iekļauta informācija par plānošanas dokumentu, tā mērķiem, saistību ar citiem plānošanas dokumentiem. Tiek aprakstīta vides pārskata sagatavošanas procedūra un novērtējuma veikšanai lietoto galveno pamatprincipu un metožu apraksts. Vides pārskatā tiek analizēts vides stāvoklis teritorijās, kuras saistītas ar plānošanas dokumentu.

SIVN uzdevums ir novērtēt vides apstākļus un sniegt informāciju lēmumu pieņēmējiem, kā arī informēt plašāku sabiedrību par sagaidāmo būtisko ietekmi uz vidi plānošanas dokumenta ieviešanas gadījumā.

Vispārējo pieeju SIVN izstrādē Ventspils pilsētas attīstības programmai nosaka SIVN procedūru reglamentējošie normatīvie akti - likums „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” un uz likuma pamata izdotie Ministru kabineta 2004. gada 23. marta noteikumi Nr. 157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”. Ar šiem normatīvajiem aktiem Latvijā ir pārņemta Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2001/42/EK „Par noteiktu plānu un programmu ietekmes uz vidi novērtējumu”.

SIVN procesa pamatprincipi:

Integrācija – vides aspekti ir pilnībā jāintegrē plānošanas dokumentā, tādēļ, lai izvairītos no konceptuālām kļūdām, tie ir jāņem vērā plānošanas sākumstadijā, tādējādi SIVN palīdz veikt piedāvāto rīcības virzienu analīzi un identificēt tās rīcības, kurām no vides viedokļa ir nepieciešama papildu izpēte par to ietekmi.

Piesardzības princips – pieņemot lēmumus, nepieciešams izmantot piesardzības principu, pat ja plānotās darbības tieša negatīva ietekme nav pierādīta, jo ekosistēmu nestspēju jeb ietilpību un sakarību starp slodzēm un dabas kapitālu nav iespējams precīzi noteikt.

Ilgtspējīgas attīstības princips – ilgtspējīga attīstība ir kļuvusi par pamatprincipu gan ES, gan starptautiskā līmenī. Ilgtspējīgas pilsētas un kopienas ir viens no ANO globālajiem ilgtspējīgas attīstības mērķiem 2030. gadam, kas pieņemti ar rezolūciju “Mūsu pasaules pārveidošana: ilgtspējīgas attīstības programma 2030. gadam”.

Alternatīvu izvērtēšana – nepieciešams izvērtēt, kā plānošanas dokumentā paredzētās rīcības un to iespējamās alternatīvas ietekmēs vides resursus un to kvalitāti.

Pārskatāmība – SIVN ir atvērts un pārskatāms lēmumu pieņemšanas process, kas paredz interešu grupu un nevalstisko organizāciju iesaisti, balstās uz precīzi definētu metodoloģiju, lēmumu pieņemšanas mehānismu un sniedz pamatojumu novērtējumā iekļautajiem apgalvojumiem. SIVN pārskatāmību nodrošina arī Vides pārskata sabiedriskā apspriešana un tās rezultātu publiskošana.

SIVN procesā ir ievērotas četras stadijas:

1. Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma veida un apjoma apzināšana. Šajā stadijā tika noteikts SIVN apjoms un detalizācijas pakāpe, ņemot vērā plānošanas dokumenta un tā realizācijas alternatīvu iespējamo ietekmi uz vidi, noteiktas novērtējumam izmantojamās metodes, kā arī vides pārskata struktūra.

Galvenie 1. posma uzdevumi:

- vides faktoru un esošā vides stāvokļa apzināšana;
- vides problēmu un vides aizsardzības uzdevumu noteikšana;
- SIVN mērķu un indikatoru noteikšana;
- iespējamo alternatīvu apzināšana.

Pirmās SIVN stadijas ietvaros tika izstrādāta vienota vērtēšanas metodika, nodrošinot, ka visi eksperti izmanto vienotas vai salīdzināmas metodoloģiskās pieejas, veicot izvērtējumu. Pamatojoties uz Ministru kabineta noteikumos Nr. 156 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” uzskaitītajiem plānošanas dokumenta un tā iespējamo alternatīvu īstenošanas būtiskās ietekmes uz vidi veidiem, atlasot aktuālo attiecīgā plānošanas dokumenta kontekstā, tika identificēti AP2027 SIVN aspekti. Lai nodrošinātu AP2027 ietekmju vērtēšanas procesa caurskatāmību, attiecībā uz katru no identificētajiem SIVN aspektiem tika apkopoti sasniedzamie starptautiska, ES un nacionāla mēroga vides politikas mērķi, un atbilstoši vides politikas mērķiem tika apkopoti izpildāmie virsuzdevumi pašvaldības līmenī, kā arī izstrādāti atbilstoši ietekmju vērtēšanas kritēriji. Iepriekšminētā informācija ir pārskatāmi apkopota turpmākajā tabulā (skat. 2.1. tabulu).

2.1. tabula. SIVN aspektu vērtēšanas kritēriji

Nr.	I.	II.	III.	IV.
	Vides politikas mērķi (starptautiskie, ES, nacionālie)	Avots	Virszdevumi pašvaldības līmenī	Ietekmju vērtēšanas kritēriji
1	Klimata pārmaiņas			
1.1.	Panākt, lai pasaule stingrāk stātos pretim klimata pārmaiņu draudiem ilgtspējīgas attīstības un nabadzības izskaušanas kontekstā, tostarp: a) ierobežojot globālo vidējās temperatūras pieaugumu krietni zem 2 °C atzīmes salīdzinājumā ar pirmsindustriālā laikmeta līmeni un tiecoties temperatūras kāpumu iegrožot līdz 1,5 °C salīdzinājumā ar pirmsindustriālā laikmeta līmeni, atzīstot, ka tas ievērojami mazinātu klimata pārmaiņu riskus un ietekmi, b) vairojot spējas pielāgoties klimata pārmaiņu nelabvēlīgajai ietekmei un veicināt klimatnoturību un tādu attīstību, kam raksturīgas zemas siltumnīcefekta gāzu emisijas, turklāt tā, lai neapdraudētu pārtikas ražošanu; un c) finanšu plūsmas pieskaņojot izvirzītajam kursam uz mazākām siltumnīcefekta gāzu emisijām un klimatnoturīgu attīstību.	ANO Vispārējās konvencijas par klimata pārmaiņām Parīzes nolīgums	SEG emisiju samazināšana, veicinot virzību uz Latvijas klimatneitralitāti 2050. gadā	Atjaunojamie energoresursi (AER) no kopējā CSS kurināmā apjoma
1.2.	Kāpināt 2030. un 2050. gadam nosprausto ES mērķu vērienu: - līdz 2030. g. tiekties uz vismaz 55 % SEG emisiju samazinājumu - līdz 2050. g. panākt klimatneitralitāti	Eiropas zaļais kurss; EK 17.09.2020 paziņojums "Eiropas 2030. gada klimata politikas ieceru kāpināšana. Investīcijas klimatneitrālā nākotnē iedzīvotāju labā"		Kopējās SEG emisijas, CO ₂ ekvivalentos
1.3.	SEG emisiju intensitātes samazinājums atbilstoši trajektorijai, virzoties uz 2030. gada mērķi: 292 t CO ₂ ekv. /milj. Euro	Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2021.–2027. gadam		

1.4.	Klimatneitralitāte (nesamazināmās SEG emisijas kompensē piesaiste ZIZIMM sektorā)	Latvijas stratēģija klimatneitralitātes sasniegšanai līdz 2050. gadam		
1.5.	SEG emisiju samazināšanas mērķis: -65% pret 1990. g. (neietverot ZIZIMM)	Nacionālais enerģētikas un klimata plāns 2021.-2030. gadam (NEKP)		
1.6.	Stratēģijas mērķis ir īstenot 2050. gada redzējumu par klimatnoturīgu Savienību, padarot adaptāciju viedāku, sistēmiskāku un ātrāku un pastiprinot starptautisko rīcību.	Ceļā uz klimatnoturīgu Eiropu: jaunā ES Klimatadaptācijas stratēģija	Klimatnoturīguma veicināšana	Zaļo teritoriju īpatsvars, %
1.7.	Mazināt Latvijas cilvēku, tautsaimniecības, infrastruktūras, apbūves un dabas ievainojamību pret klimata pārmaiņu ietekmēm un veicināt klimata pārmaiņu radīto iespēju izmantošanu	Latvijas pielāgošanās klimata pārmaiņām plāns laika periodam līdz 2030. gadam		Pilsētvides labiekārtojumi, kas risina pilsētas pielāgošanos klimata pārmaiņām
2	Atkritumu apsaimniekošana un aprites ekonomika principu ieviešana			
2.1.	Aprites ekonomikas ieviešana un attīstība Latvijā, veidojot konkurētspējīgu, iekļaujošu un ilgtspējīgu valsts tautsaimniecību	Rīcības plāns pārejai uz aprites ekonomiku 2020. – 2027. gadam	Veidot mūsdienīgu un resursus taupošu atkritumu apsaimniekošanas sistēmu, balstītu uz efektīvas atkalizmantošanas, kopējo atkritumu samazināšanas veicināšanu un paradumu maiņu	Īstenoti pašvaldības pilotprojekti aprites ekonomikas jomā atbilstoši Rīcības plānā pārejai uz aprites ekonomiku 2020.–2027. gadam noteiktajiem rīcības virzieniem un pasākumiem
2.2.	Sabiedrības uzvedības modeļu un paradumu maiņas veicināšana, izpratnes veidošana par vidi un ilgtspējīgu dabas resursu apsaimniekošanu	Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2021. – 2027. gadam		
2.3.	Atkritumu rašanās un apglabājamo atkritumu samazināšana un atkritumu pārstrādes un reģenerācijas īpatsvara palielināšana, īpaši akcentējot notekūdeņu dūņu apstrādi un bioloģiski noārdāmo atkritumu pārstrādes un to reģenerācijas īpatsvara un jaudas palielinājumu	Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2021. – 2027. gadam		Pārstrādātais un reģenerētais atkritumu daudzums attiecībā pret attiecīgajā gadā radīto atkritumu daudzumu, %

2.4.	Panākt, lai līdz 2030. gadam viss iepakojums ES tirgū būtu ekonomiski dzīvotspējīgi atkalizmantojams vai pārstrādājams	ES aprites ekonomikas rīcības plāns		Apglabātais nešķirotu SA daudzums
2.5.	Sadzīvē (mājsaimniecībās) radītais atkritumu daudzums ir ne vairāk kā 400 kg uz iedzīvotāju gadā. Termiņš: 2028. gads	Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāns 2021. – 2028. gadam		Radīto sadzīves atkritumu apjoms uz vienu iedzīvotāju, kg
2.6.	Bioloģiskie atkritumi ir vai nu atdalīti un pārstrādāti rašanās vietā, vai savākti dalīti un nav sajaukti ar citiem atkritumu veidiem. Termiņš: 2023. gada 31. decembris	Eiropas Parlamenta un Padomes 2008.gada 19.novembra Direktīva 2008/98/EK par atkritumiem un par dažu direktīvu atcelšanu		Bioloģiski noārdāmo atkritumu īpatsvars kopējā savāktā nešķirotu atkritumu apjomā, %
2.7.	Izveidotas dalītas savākšanas sistēmas tekstilmateriāliem. Termiņš: līdz 2025. gada 1. janvārim	Eiropas Parlamenta un Padomes 2008.gada 19.novembra Direktīva 2008/98/EK par atkritumiem un par dažu direktīvu atcelšanu		Dalīti savāktā tekstilmateriāla atkritumu daudzums, tonnas
2.8.	Poligonos apglabāto sadzīves atkritumu īpatsvars ir samazinājies līdz 10% no kopējā radīto sadzīves atkritumu daudzuma (pēc svara) vai ir vēl mazāks. Termiņš 2035. gads.	Eiropas Parlamenta un Padomes 2008.gada 19.novembra Direktīva 2008/98/EK par atkritumiem un par dažu direktīvu atcelšanu Padomes 1999. gada 26. aprīļa direktīva 1999/31/EK par atkritumu poligoniem		Zaļā publiskā iepirkuma (ietverot aprites ekonomikas principus) izmantošanas īpatsvars pašvaldības iepirkumos (% no visiem iepirkumiem).
2.9.	Atkārtotai izmantošanai sagatavoto un pārstrādāto sadzīves atkritumu apjomu palielināt vismaz līdz 55 % pēc masas. Termiņš: līdz 2025. gadam	Eiropas Parlamenta un Padomes 2008.gada 19.novembra Direktīva 2008/98/EK par atkritumiem un par dažu direktīvu atcelšanu		
3	Gaisa kvalitāte			
3.1.	Nepārsniegt maksimāli pieļaujamo antropogēno emisiju apjomu un izpildīt emisiju samazināšanas mērķus galvenajām piesārņojošām vielām – sēra	Direktīva 2016/2284 Likums Par piesārņojumu	Rūpnieciskā piesārņojuma emisiju samazināšana	Rūpniecisko piesārņojuma avotu slāpekļa oksīdu emisijas, t/gadā

	dioksīdam, slāpekļa oksīdam, nemetāna gaistošajiem organiskajiem savienojumiem, amonjakam un daļiņām PM _{2,5}	Gaisa piesārņojuma samazināšanas rīcības plāns 2020.–2030. gadam		Rūpniecisko piesārņojuma avotu daļiņu PM ₁₀ emisijas, t/gadā
				Rūpniecisko piesārņojuma avotu GOS emisijas, t/gadā
3.2.	Pārskatīt gaisa kvalitātes standartus atbilstīgi Pasaules veselības organizācijas vadlīnijām	Eiropas Zaļais kurss	Labas gaisa kvalitātes nodrošināšana	Slāpekļa dioksīda (NOx) gada vidējā koncentrācija, µg/m ³
3.3.	Nepārsniegt gaisa kvalitātes normatīvus SO ₂ , NO ₂ , NO _x , C ₆ H ₆ , CO, Pb, PM ₁₀ , PM _{2.5} , O ₃ , As, Cd, Ni, BaP	Direktīva 2008/50/EK Ministru Kabineta noteikumi Nr. 1290 “Noteikumi par gaisa kvalitāti” (03.11.2009.)		Daļiņu PM _{2,5} gada vidējā koncentrācija, µg/m ³
3.4.	Samazināt piesārņojuma kaitīgo ietekmi ES uz sabiedrības veselību (priekšlaicīga nāve daļiņu un ozona ietekmē) par 52%, salīdzinot ar 2005. gadu	Programma Tīru gaisu Eiropai		
4	Vides troksnis			
4.1.	Vides trokšņa ietekmes apzināšana, rīcību plānošana un īstenošana ietekmes samazināšanai	ES Gaisa, ūdens un augsnes nulles piesārņojuma rīcības plāns	Vides trokšņa ietekmes apzināšana	Datu pieejamība par vides trokšņa piesārņojuma līmeni Ventspils pilsētā
			Līdz 2030. gadam panākt, ka par 30% mazāk cilvēku pastāvīgi traucē transporta troksnis	Iedzīvotāju sūdzību skaits par vides troksni
				Nozīmīga transporta trokšņa traucējumam pakļauto personu skaits
5	Bioloģiskā daudzveidība			
5.1.	Pilsētas, kurās ir vismaz 20 000 iedzīvotāju, līdz 2021. gada beigām izstrādāt tālejošus pilsētas zaļināšanas plānus, kas ietver pasākumus, kuru mērķis ir radīt biodaudzveidīgas un pieejamas pilsētas zaļās teritorijas.	ES Bioloģiskās daudzveidības stratēģija 2030. gadam	Izstrādāt Pilsētas zaļināšanas plānu un mērķtiecīgi īstenot zaļo teritoriju attīstības plānus. Plānošanas dokumentos ietvert mērķus un nosacījumus	Meža zemju platība
				Zaļo teritoriju īpatsvars no pilsētas kopējās teritorijas, %

5.2.	Atjaunot dabu – būtiski uzlabot aizsargāto sugu un biotopu stāvokli, palielināt ainavas elementus un bioloģisko lauksaimniecību laukos, nodrošināt labu jūras vides stāvokli, atjaunot upju brīvu tecējumu, palīdzēt ar pilsētu zaļināšanas plāniem, ierobežot invazīvo sugu ietekmi Aizsargājamo biotopu un sugu aizsardzības stāvokļa uzlabošanas pasākumu realizēšana saskaņā ar zinātniski pamatotiem sugu un biotopu aizsardzības un dabas aizsardzības plāniem. Bioloģiskās daudzveidības aizsardzības sistēmas pilnveidošana, izstrādājot zinātniski pamatotus bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas mērķus, rādītājus.	Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2021.–2027. gadam.	sabiedrisko apstādījumu platību un kvalitātes palielināšanai pilsētā.	Pašvaldības plānošanas dokumentos un normatīvajos aktos nodrošināt nosacījumus aizsargājamo biotopu platību saglabāšanai un stāvokļa uzlabošanai.	
	Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas (ĪADT) ar aktualizētiem dabas aizsardzības plāniem				
	Aizsargājamo biotopu platība un kvalitāte				
5.3.	Bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas pasākumu integrēšana tautsaimniecības nozarēs, jo īpaši lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības nozarēs, īstenojot ilgtspējīgu dabas resursu apsaimniekošanu un zaļās infrastruktūras izmantošanu, vienlaikus nodrošinot bioloģiskās un ainavu daudzveidības aizsardzību un vērtības celšanu, sekmējot ilgtspējīgu tūrisma attīstību.				Dalība Starptautiskā vides izglītības fonda programmās Zilais karogs, Zaļā atslēga, Ekoskolas
6	Ūdens kvalitāte un plūdu risks				
6.1.	Sasniegt augstai un labai ekoloģiskai kvalitātei atbilstošu ūdensobjektu īpatsvaru: 35%	Eiropas Zaļais kurss; Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2021.–2027. gadam	Palielināt ūdensobjektu skaitu, kuri atbilst labai un augstai ekoloģiskai kvalitātei		Ūdens objektu ekoloģiskā kvalitāte
6.2.	Sasniegt visu ūdensobjektu labu kvalitatīvo un kvantitatīvo stāvokli	Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2000/60/EK			

		ar ko izveido sistēmu Kopienas rīcībai ūdens resursu politikas jomā (Vispārējā Struktūrdirektīva)		
6.3.	Jūras vides stāvokļa uzlabošana un pazemes ūdens resursu aizsardzība, samazinot antropogēno slodzi, t. sk. notekūdeņu kaitīgo ietekmi uz dabas resursiem un vidi, nodrošinot nepieciešamās infrastruktūras izveidi un veicinot notekūdeņu dūņu apstrādi	Nacionālais attīstības plāns 2021.–2027. gadam	Centralizētās kanalizācijas tīklu paplašināšana un notekūdeņu attīrīšanas uzlabošana	Centralizētā ūdentsaimniecības pakalpojuma pieejamība - Informācija par pieslēgto iedzīvotāju skaitu centralizētai kanalizācijas sistēmai
6.4.	Aizsargāt vidi ES no komunālo notekūdeņu nelabvēlīgās ietekmes, savācot un attīrot notekūdeņus	Padomes Direktīva 91/271/EEK (1991. gada 21. maijs) par komunālo notekūdeņu attīrīšanu		
6.5.	Kanalizācijas tīklu attīstība esošo aglomerāciju robežās, kanalizācijas tīklu pārbūve un atjaunošana, investīcijas notekūdeņu attīrīšanas kvalitātes uzlabošanā, dūņu apsaimniekošana, decentralizēto kanalizācijas sistēmu apsaimniekošana.	Notekūdeņu apsaimniekošanas investīciju plāns 2021.-2027.gadam		
6.6.	Stratēģijas vispārējais mērķis attiecībā uz vidi: glābt jūru. Politikas jomas - barības vielu noplūdes jūrā samazināšana līdz pieļaujamam līmenim, apakšmērķi: • <u>mazināt biogēnu ienesi Baltijas jūrā;</u> <u>mazināt eutrofikāciju un sasniegt labu vides stāvokli.</u>	Eiropas Savienības stratēģija Baltijas jūras reģionam (2009) un tās Rīcības plāns		Notekūdeņu attīrīšanas efektivitāte
6.7.	Rīcību un procesu plānošana, lai nodrošinātu dzeramā ūdens nekaitīgumu un kvalitāti, patērētāju piekļuvi dzeramajam ūdenim, kā arī patērētāju informēšanu par ūdens kvalitāti.	2020/2184/EK Jaunā dzeramā ūdens Direktīva kas aizvieto Direktīvu Padomes Direktīva 98/83/EK (prognozējams, ka tiks transponēta nacionālajā likumdošanā līdz	Iedzīvotāju nodrošināšana ar nekaitīgu un drošas kvalitātes dzeramo ūdeni, samazinot zudumus	Atbilstoša dzeramā ūdens kvalitāte

		2022. gada beigām)		
6.8.	Novērtēt un pārvaldīt plūdu riskus, lai mazinātu nelabvēlīgās sekas cilvēku veselībai, videi un kultūras mantojumam	Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2007/60/EK (2007. gada 23. oktobris) par plūdu riska novērtējumu un pārvaldību Latvijas pielāgošanās klimata pārmaiņām plāns laika posmam līdz 2030. gadam	Mazināt plūdu riskus un ar tiem saistītās nelabvēlīgās sekas	Plūdu apdraudēto iedzīvotāju skaits
6.9.	Klimata pārmaiņu ietekmju mazināšana, īstenojot pielāgošanās klimata pārmaiņām pasākumus un panākot materiāltehniskā un infrastruktūras nodrošinājuma uzlabojumus	Nacionālais attīstības plāns 2021.–2027. gadam		
7	Augsne un piesārņojums			
7.1.	Vēsturiski piesārņoto vietu sanācijas un revitalizācijas pasākumu īstenošana uzlabotas vides kvalitātes (augšnei, gruntij, pazemes un virszemes ūdeņiem) sasniegšanai	Nacionālais attīstības plāns 2021.–2027. gadam	Veicināt piesārņoto vietu sanāciju un jauna piesārņojuma rašanās novēršanu	Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu skaits
7.2.	Tiekties uz nulles piesārņojumu ar mērķi panākt no toksikantiem brīvu vidi. Lai aizsargātu Eiropas iedzīvotājus un ekosistēmas, ES ir jāuzlabo veids, kā tiek monitorēts, ziņots, novērsts un kompensēts gaisa, ūdens, augsnes un patēriņa preču piesārņojums. Lai to panāktu, ES un dalībvalstīm būs sistemātiskāk jāpievēršas visām rīcībpolitikām un noteikumiem.	Eiropas Zaļais kurss; 8. vides rīcības programma		
8	Kultūrvēsturiskās vērtības un ainava			
8.1.	Saglabāt un attīstīt Latvijas kultūras kapitālu un veicināt piederības izjūtu Latvijas kultūras telpai, attīstot sabiedrības radošumā balstītu konkurētspējīgu nacionālo identitāti un veidojot Latvijā kvalitatīvu kultūrvidi.	Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam	Nodrošināt kultūras mantojuma aizsardzību un ilgtspējīgu pārvaldību	Degradēto teritoriju platība, ha

8.2.	Ar dabas un kultūras mantojuma izmantošanu saistīto būvju atjaunošana, konservācija, pārbūve, restaurācija, saglabājot kultūras mantojumu tā sākotnējā kultūrvēsturiskā veidolā, vai jaunu būvju būvniecība un teritorijas labiekārtošana, ievērojot integrētu pieeju dabas un kultūras mantojuma saglabāšanai.	Reģionālās politikas pamatnostādnes 2021.–2027. gadam		Atjaunoto kultūrvēsturisko pieminekļu skaits/kopējais kultūrvēsturisko pieminekļu skaits
8.3.	Kultūras mantojuma ilgtspēja	Padomes secinājumi par kultūras darba plānu 2019.–2022. gadam		

2. *Vides pārskata sagatavošana.* Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma rezultāti tiek apkopoti Vides pārskatā. Normatīvajos aktos ir noteiktas prasības par Vides pārskata sagatavošanu un tajā iekļaujamo informāciju. Novērtējums lielā mērā ir atkarīgs no datu nodrošinājuma un to analīzes. Ietekmes analīzes galvenais mērķis ir sniegt visaptverošu un skaidru informāciju par visām iespējamām alternatīvām, t.sk. salīdzināt tās savā starpā vai ar „nulles” alternatīvu.

Vides pārskats balstās uz AP2027 izvirzīto uzdevumu izvērtējumu, kā arī uz vērtējumu par plānošanas dokumenta atbilstību starptautiskajai, ES un nacionālajai vides politikai. Vides pārskata izstrādes procesā izmantotas dažādas metodes datu iegūšanai un analīzei.

SIVN veikšanai izmantota publiski pieejamā pašvaldību, reģiona un valsts līmeņa informācija:

- statistikas dati,
- vides stāvokļa pārskati,
- vides monitoringa atskaišu dati,
- vides indikatoru izpildes informācija,
- dažādu politikas plānošanas dokumentu analītiskā daļa,
- pētījumu rezultāti,
- citi avoti.

Datu analīzē izmantotas kvantitatīvās (datu apjoms, teritoriālais pārklājums, novērojumu rindas garums, u.c.) un kvalitatīvās (informācijas attiecināmība, specifika, aktualitāte, uzticamība, u.c.) novērtēšanas metodes, kā arī šo metožu kombinācija, ņemot vērā informācijas un datu veidu.

Būtisks instruments, kas izmantots datu apstrādē un analīzē, ir ģeogrāfiskās informācijas sistēmas (turpmāk – ĢIS), kas ļauj ar telpisko informāciju sasaistīt aprakstošos datus. Metode ļauj vizuāli aplūkot ietekmju tendences ilgākā laika griezumā. Minētos datus var sakārtot slāņos, kas atvieglo tālāko analīzes procesu un dod uzskatāmu informāciju par noteiktu ģeogrāfisku teritoriju. Telpiskās analīzes topogrāfiskie dati izmantoti, analizējot noteiktas ietekmes. ĢIS tiek izmantotas esošā vides stāvokļa analīzē, piesārņojuma avotu un ietekmju identificēšanai, ietekmju novērtēšanai, vēlamo risinājumu novērtēšanai un alternatīvu salīdzināšanai.

Vides pārskata sagatavošanā var izdalīt šādus būtiskākos etapus:

- Ventspils pilsētas attīstības programmas sasaiste ar citiem plānošanas dokumentiem un atbilstība tiesiskā regulējuma prasībām

Īstenojot attīstības programmu, ir svarīgi, lai tiktu ievērotas arī citos plānošanas dokumentos izvirzītās prioritātes un plānotie pasākumi, tādējādi nodrošinot nepieciešamo sinerģiju. Plānotajiem risinājumiem jāatbilst normatīvajos aktos noteiktajām prasībām. Cita starpā, īpaša uzmanība tika pievērsta AP2027 atbilstībai starptautiskā, ES un nacionālā līmeņa politikas dokumentiem ar plānošanas dokumentu saistītās vides jomās.

- Pašreizējās situācijas novērtējums un „nulles” scenārijs

Vide sevī ietver ļoti plašu jautājumu loku, tādēļ noteiktas tās galvenās jomas, kuras AP2027 kontekstā ir nozīmīgākās un kurām ir būtiskākā ietekme uz vidi. Tika apkopota pieejamā

pamatinformācija par vides stāvokli Latvijā saistībā ar attīstības programmu, tādejādi veicot sākotnējo novērtējumu un identificējot būtiskos vides aspektus, kas saistīti ar plānošanas dokumentu.

- AP2027 īstenošanas būtiskāko ietekmju uz vidi vērtējums

SIVN process organizēts tā, lai identificētu attīstības programmas uzdevumu īstenošanas būtiskās ietekmes uz vidi (ietver tiešo un netiešo, sekundāro, paredzētās darbības un citu darbību savstarpējo un kopējo ietekmi, īstermiņa, vidēji ilgu un ilglaicīgu ietekmi, kā arī pastāvīgo pozitīvo un negatīvo ietekmi). Būtiskākās vides jomas, kurās tika analizētas iespējamās ar plānošanas dokumentu saistītas vides problēmas, kā arī aprakstīts esošais stāvoklis, ir šādas::

- Klimata pārmaiņas;
- Atkritumu apsaimniekošana un aprites ekonomikas principu ieviešana;
- Gaisa kvalitāte;
- Vides troksnis;
- Bioloģiskā daudzveidība un ainavas;
- Ūdens kvalitāte un plūdu risks;
- Augsne un piesārņojums;
- Kultūrvēsturiskās vērtības.

Augstāk uzskaitītie aspekti atlasīti SIVN ietvara noteikšanas posmā, identificējot plānošanas dokumentam aktuālākos potenciālos vides aspektus. Ietekme uz cilvēku veselību tiek vērtēta gaisa kvalitātes, trokšņa un ūdens kvalitātes kontekstā. Savukārt ietekme uz materiālajām vērtībām tiek vērtēta caur ietekmi uz atkritumu apsaimniekošanu un aprites ekonomikas principu ieviešanu.

- AP2027 monitorings

Plānošanas dokumenta ietekmju uz vidi monitoringu veic, lai konstatētu, kādas ir ar plānošanas dokumenta realizāciju saistītās vides ietekmes, t.sk. arī neparedzētās ietekmes un vai plānošanas dokumentā nav jāveic grozījumi. Sniedzot priekšlikumus rādītājiem un plānošanas dokumenta ieviešanas monitoringam, primāri tiek izvēlēti tādi rādītāji, kuri jau tiek aprēķināti vai kuru aprēķināšanai tiek sistemātiski apkopota bāzes informācija.

2.2. Konsultācijas un sabiedrības iesaiste

Sabiedrības, organizāciju un institūciju viedoklis tiek ņemts vērā, organizējot Vides pārskata projekta sabiedriskās apspriešanas procesu, tai skaitā sabiedriskās apspriešanas sanāksmi, un iestrādājot sabiedrības pārstāvju komentārus Vides pārskata gala redakcijā.

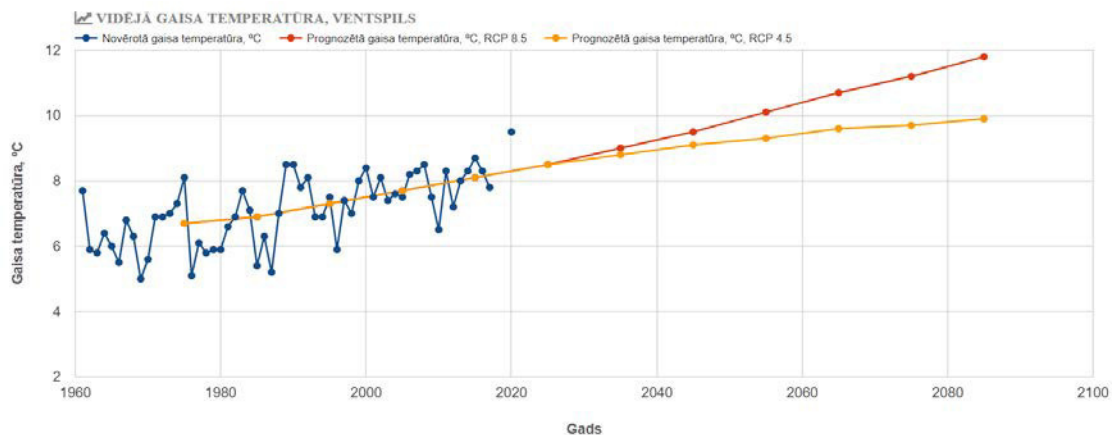
[Pēc sabiedriskās apspriešanas tiks papildināts ar informāciju par sabiedriskās apspriešanas procesu un rezultātiem]

3. Esošā vides stāvokļa apraksts un iespējamā attīstība, ja plānošanas dokuments netiktu īstenots

3.1. Klimata pārmaiņas

Meteoroloģiskie apstākļi

Balstoties uz ilglaicīgiem klimata novērojumiem, vidējā gaisa temperatūra ir konstanti paaugstinājusies. Šādas tendences novērotas gan Latvijā, gan citviet pasaulē. 2015.-2016. gada laikā LVĢMC pirmo reizi Latvijā veica apjomīgu vēsturisko klimatisko datu analīzi, izvērtējot meteoroloģisko parametru izmaiņas laika periodā no 1961. līdz 2010. gadam. Apskatītajā laika periodā gada vidējās gaisa temperatūras vērtības ir paaugstinājušās par 0,7°C, viskrasāk palielinoties vidējās gaisa temperatūras gada minimālajai vērtībai – par vidēji 1,7°C. Līdz ar vēsturisko datu analīzi izvērtējuma ietvaros tika sagatavotas arī prognozes par nākotnes klimata pārmaiņu scenārijiem. Attēlā zemāk apkopoti novērojumu dati par vidējo gaisa temperatūru Ventspilī, kā arī attēlotas vidējās gaisa temperatūras nākotnes prognozes diviem izstrādātajiem klimata pārmaiņu scenārijiem. Latvijā līdz šim augstākā novērotā gaisa temperatūra reģistrēta 2014. gada 4. augustā Ventspilī, kad gaiss sakarsa līdz pat +37,8°C, tādējādi pārsniedzot iepriekšējā dienā sasniegtos +36,7°C un atkārtoti labojot iepriekšējo pirms gandrīz 70 gadiem uzstādīto rekordu.²

3.1.1. attēls. Vidējā gaisa temperatūra Ventspilī – vēsturiskie dati un prognozes³

Scenāriju izstrādes ietvaros tika analizētas arī gada maksimālās diennakts vidējās gaisa temperatūras vērtību izmaiņas, kas raksturo katra gada vissiltāko diennakti konkrētajā novērojumu punktā. Maksimālā diennakts vidējā gaisa temperatūras vērtība, salīdzinot ar

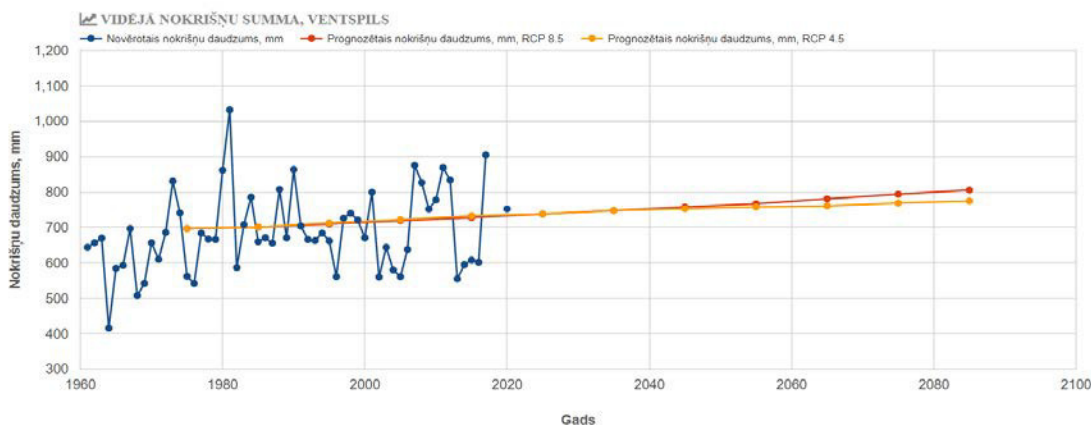
² Avotniece, Z. et al. "Klimata pārmaiņu scenāriji Latvijai". VSIA "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs", Rīga, 2017

³ Klimata pārmaiņu analīzes rīks, pieejams: <https://www4.meteo.lv/klimatariks/>

references periodu, visvairāk Latvijā ir mainījusies tieši Ventspilī - to pieaugums pārsniedz 1°C robežu, kamēr lielākajā daļā meteoroloģisko novērojumu staciju ir 0,2 - 0,7°C robežās.⁴

Salīdzinot ar klimatiskās references periodu, mūsdienās siltu nakšu īpatsvars Latvijā ir par 2-6% palielinājies, un īpaši lielas siltu nakšu īpatsvara izmaiņas ir konstatētas Ventspils un Rīgas meteoroloģisko novērojumu stacijās. Pilsētas siltumsalas efekta ietekme visvairāk izpaužas attiecībā uz gaisa temperatūras vērtībām tieši nakts laikā: pilsētu apbūve un raksturīgais virsmas segums nakts laikā daudz lēnāk atdod dienas gaitā uzkrāto siltumu, tādējādi mazinot gaisa temperatūras pazemināšanās apmērus. Ventspils novērojumu stacijas gadījumā liela nozīme ir meteoroloģisko novērojumu stacijas atrašanās vietai ostas teritorijā, kur kā urbānā teritorijā darbojas līdzīgi mehānismi.⁵

Analizējot novērojumu datus un prognozes attiecībā uz nokrišņiem Ventspilī, nav novērojama izteikta tendence. Maksimālā vienas diennakts nokrišņu daudzuma izmaiņa, kā arī maksimālā piecu diennakšu nokrišņu daudzuma izmaiņa liecina, ka starp mūsdienu klimatiskās normas periodu (1981.-2010. g.) un klimatiskās references periodu (1961.-1990. g.) Ventspilī novērojama samazinoša tendence⁶, taču atbilstoši LVĢMC sniegtajiem datiem, prognozējams vidējo nokrišņu summas pieaugums (skat. 3.1.2. attēlu).

3.1.2. attēls. Vidējā nokrišņu summa Ventspilī – vēsturiskie dati un prognozes⁷

Siltumapgāde

Siltumapgādei ir nozīmīga ietekme uz gaisa kvalitāti un klimata pārmaiņām - siltumapgādes uzņēmumi ir vieni no lielākajiem dabas resursu (kurināmā) patērētājiem, kas rada siltumnīcefektu izraisošo gāzu emisijas. LVĢMC uzturētajā datu bāzē "2-Gaiss" pieejamie dati par izmantoto energoresursu daudzumu attēloti 3.1.1. tabulā. Dati parāda, ka pēdējo 7 gadu laikā ir gandrīz divkāršojies šķeldas, granulu un koksnes apjoms, kas tiek izmantots siltuma vai elektroenerģijas

⁴ Avotniece, Z. et al. "Klimata pārmaiņu scenāriji Latvijai". VSIA "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs", Rīga, 2017

⁵ Turpat.

⁶ Turpat.

⁷ Klimata pārmaiņu analīzes rīks, pieejams: <https://www4.meteo.lv/klimatariks/>

ražošanai. Būtiski ir samazinājies ogļu un dīzeļdegvielas patēriņa apjoms, ko izmanto kā kurināmo, kā arī pilnīgi pārtraukta mazuta un šķidrā kurināmā izmantošana ⁸.

3.1.1. tabula. Siltuma vai elektroenerģijas ražošanai patērēto energoresursu struktūras izmaiņas Ventspils pilsētā (patēriņš izteikts tonnās)⁹

Kurināmā veids	2013. gadā		2020. gadā	
	Kurināmā patēriņš	Iekārtu skaits	Kurināmā patēriņš	Iekārtu skaits
Ogles	16 802	2	1262	1
Šķelda, granulas un koksne	33 733	6	58 041	8
Mazuts	2 517	1	0	0
Sašķidrinātā gāze	1 074	5	504	9
Dīzeļdegviela	6 706	18	3 158	19
Šķidrā kurināmā	25	1	0	0

Lai paaugstinātu centralizētās siltumapgādes sistēmas efektivitāti, ar Eiropas Savienības līdzfinansējumu veikta siltumtrašu rekonstrukcija. Līdz ar to Ventspils pilsētā 100% siltumtīklu ir rekonstruēti ar rūpnieciski izolētām caurulēm, tādējādi samazinot siltumenerģijas zudumus siltumtrasēs. Pēdējo trīs gadu laikā Ventspilī izbūvēti jauni siltumtīkli 5 km garumā. Šobrīd kopējais siltumtrašu garums Ventspilī ir 53,5 km¹⁰. Eiropas Savienības Kohēzijas fondu finansēto projektu ietvaros Ventspils centralizētās siltumapgādes katlumājās Talsu ielā 69 un Brīvības ielā 38 biomasas katliem ir uzstādīti dūmgāzu kondensatori, kas ļauj samazināt kurināmā patēriņu un emisijas, kā arī nodrošināt elektroenerģijas ražošanu.¹¹

Siltumnīcefekta gāzes

Novērotās klimata pārmaiņas ir lielā mērā saistītas ar CO₂ un citu SEG emisijām atmosfērā. Lai gan nav iespējams pilnībā novērst klimata pārmaiņas, ir būtiski tās laicīgi ierobežot, samazinot kopējo SEG emisiju apjomu.

Izvērtējot datus par sadedzināšanas iekārtām, kas atbilstoši normatīvo aktu prasībām iesniedz valsts statistikas pārskatus par emisijām gaisā, procentuāli kopējā emisiju apjomā vislielākās emisijas – intervālā no 95% līdz 98% – no stacionārajiem piesārņojuma avotiem veido oglekļa dioksīds (CO₂), kas ir klimata pārmaiņas sekmējoša siltumnīcefekta gāze. Tā visstraujākais kritums (vairāk nekā 2 reizes) bija novērojams 2014. gadā, kad pašvaldības SIA “Ventspils siltums” pārgāja uz atjaunojamo energoresursu izmantošanu sadedzināšanas iekārtās. Izvērtējot pieejamos datus par kopējām CO₂ emisijām Ventspilī no stacionārajām iekārtām 2013. līdz 2020. gadam (skat. attēlu 3.1.3.), var secināt, ka, lai gan novērojams liels kopējo CO₂ emisiju kritums 2014. gadā,

⁸ Valsts statistikas pārskats „2 – Gaiss”, <https://videscentrs.lv/gmc.lv/>

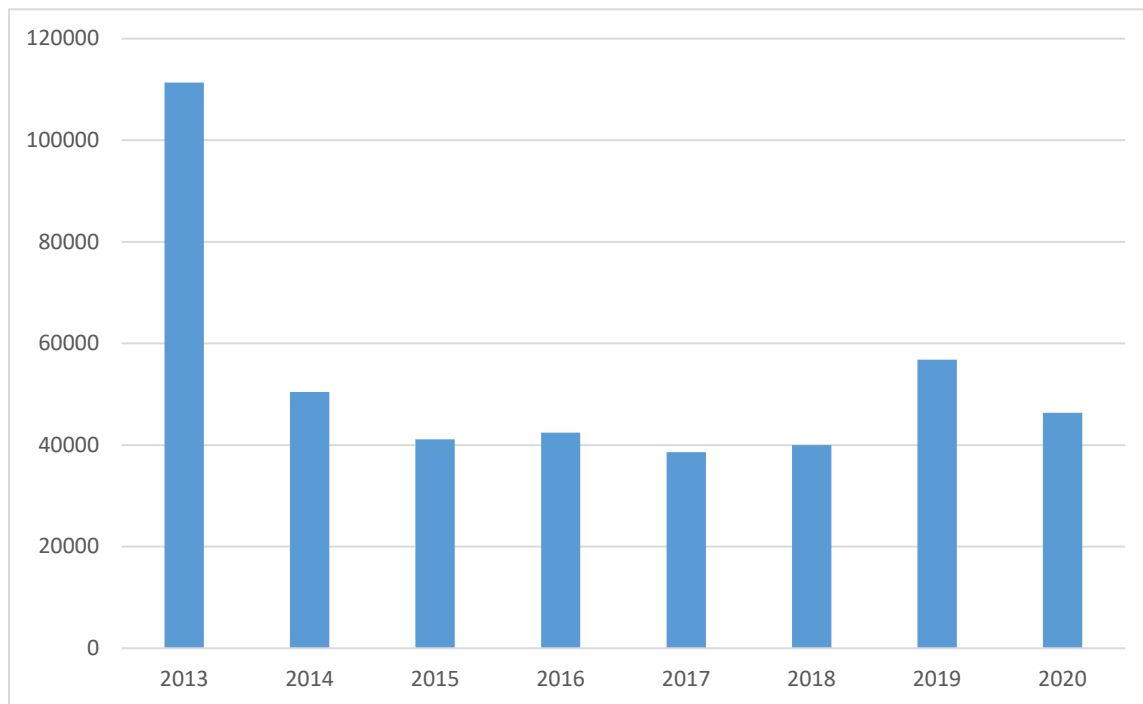
⁹ Turpat.

¹⁰ Pārmaiņas Ventspilī, Ventspils domes atskaite (2017. gada jūnijs – 2021. gada maijs), pieejams:

https://www.ventspils.lv/lat/ventspils_parvalde/pasvaldibas_atkaite_par_paveikto/

¹¹ Pašvaldības SIA “Ventspils Siltums” tīmekļvietne, <http://www.ventspilssiltums.lv/>

pēdējo gadu laikā tendence neuzrāda CO₂ emisiju samazinājumu.¹² Informācija par citiem SEG emisiju avotiem un emitētajiem SEG apjomiem Ventspilī nav pieejama.

3.1.3. attēls. Oglekļa dioksīda emisiju izmaiņas (CO₂ tonnas gadā) no stacionārajām iekārtām Ventspils pilsētā laika periodā no 2013. līdz 2020. gadam¹³

Zaļās teritorijas

Būtiska loma klimata pārmaiņu pielāgošanās un klimatnoturīguma palielināšanas kontekstā ir zaļajai infrastruktūrai un zaļajām teritorijām. Atbilstoši Valsts zemes dienesta sniegtajai informācijai zaļo teritoriju īpatsvars Ventspilī 2019. un 2020. gadā sastāda 33%.¹⁴

Paredzamās tendences

Aspekts	Kritērijs	Paredzamās tendences apraksts	0 alternatīva
Klimata pārmaiņas	Atjaunojamie energoresursi (AER) no kopējā CSS kurināmā apjoma	Izmaiņas nav sagaidāmas	↔
	Kopējās SEG emisijas, CO ₂ ekvivalentos	Izmaiņas nav sagaidāmas	↔
	Zaļo teritoriju īpatsvars, %	Izmaiņas nav sagaidāmas	↔

¹² Valsts statistikas pārskats „2 – Gaiss”, <https://videscentrs.lv/gmc.lv/>

¹³ Turpat.

¹⁴ Valsts zemes dienesta statistika par zemes sadalījumu zemes lietošanas veidos, www.vzd.gov.lv

	Pilsētvides labiekārtojumi, kas risina pilsētas pielāgošanos klimata pārmaiņām	Izmaiņas nav sagaidāmas	↔
↗ Uzlabosies ←↗ Nebūtiski uzlabosies ↔ Situācija nemainīga ←↘ Nebūtiski pasliktināsies ↘ Pasliktināsies			

3.2. Atkritumu apsaimniekošana un aprites ekonomika principu ieviešana

Rīcības plāns pārejai uz aprites ekonomiku 2020.–2027. gadam¹⁵ nosaka šādus galvenos rīcības virzienus un pasākumus aprites ekonomikas ieviešanai:

- 1) Pāreja no atkritumu apsaimniekošanas uz resursu apsaimniekošanu;
- 2) Resursu produktivitātes uzlabošana visās tautsaimniecības nozarēs, veicinot pētniecības un inovācijas attīstību;
- 3) Priekšnoteikumu veidošana preču otrreizējai izmantošanai;
- 4) Pārejas no preču pirkšanas uz pakalpojumiem veicināšana;
- 5) Materiālu, procesu un atkritumu pārvaldības uzlabošana prioritārajās nozarēs;
- 6) Pašvaldību lomas stiprināšana aprites ekonomikas principu ieviešanā;
- 7) Sabiedrības iesaiste, informēšana un izglītošana.

Plānā īpaši izceltas preču atkārtotas izmantošanas iespējas jauniem biznesa modeļiem. Raksturīgākie virzieni ir tekstilpreču (apģērbu, apavu un citu preču) un mēbeļu, kuras vairs nav tā lietotājam vajadzīgas, tālāka nodošana lietošanā caur sociālajām platformām, sociālajiem dienestiem vai labdarības organizācijām. Tāpat Plāns akcentē nepieciešamību šo praksi ieviest arī publiskajā sektorā, tā ne tikai veicinot pozitīvu attieksmi sabiedrībā, bet arī pieprasījumu pēc atbilstošas kvalitātes otrreiz lietojamām precēm un attiecīgu komercdarbību. Preču atkārtotas lietošanas princips jāiestrādā zaļajā publiskajā iepirkumā, tā palielinot atkārtoti lietojamo preču īpatsvaru pakalpojumu sektorā.

Īstenojot Rīcības plānu pārejai uz aprites ekonomiku 2020.–2027. gadam, paredzēts līdz 2023. gadam izstrādāt atbalsta instrumentus sociālajām inovācijām, sociālajai uzņēmējdarbībai un labošanas sektora attīstībai. Tāpat Plāns ietver pasākumu “Zaļā iepirkuma realizācija pašvaldību sektorā, balstoties uz aprites ekonomikas principiem”, kas jāīsteno visā Plāna ieviešanas periodā.

Atkritumu rašanās novēršana ir noteikta kā viens no Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāna 2021. – 2028. gadam¹⁶ virsmērķiem:

1.Mērķis (M1) Novērst atkritumu rašanos un nodrošināt kopējā radīto atkritumu daudzuma ievērojamu samazināšanu, izmantojot maksimāli visas labākās pieejamās atkritumu rašanās

¹⁵ <https://likumi.lv/ta/id/317168-par-ricibas-planu-parejai-uz-aprites-ekonomiku-20202027-gadam>

¹⁶ Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāns 2021. – 2028. gadam. <https://likumi.lv/ta/id/320476-par-atkritumu-apsaimniekosanas-valsts-planu-2021-2028-gadam>

novēršanas iespējas un labākos pieejamos tehniskos paņēmienus, palielinot resursu izmantošanas efektivitāti un veicinot ilgtspējīgākas patērētāju uzvedības modeļa attīstību

Atkritumu apsaimniekošana

Ventspils valstspilsētas administratīvajā teritorijā sadzīves atkritumu savākšana notiek centralizēti un saskaņā ar Ventspils valstspilsētas pašvaldības noslēgto līgumu sadzīves atkritumu apsaimniekošanu nodrošina pašvaldības SIA "Ventspils labiekārtošanas kombināts".

Ventspils valstspilsētas administratīvajā teritorijā savāktie atkritumi tiek nodoti cieta sadzīves atkritumu poligonā "Pentuļi", kas atrodas Ventspils novada, Vārves pagastā un kurā nonāk Ventspils atkritumu apsaimniekošanas reģionā savāktie atkritumi. Poligona "Pentuļi" funkcijas, ņemot vērā atkritumu apsaimniekošanā izvirzītās prasības un mērķus, kopš tā darbības uzsākšanas ir mainījušās – ne tikai nodrošināt nepārstrādājamu atkritumu apglabāšanu, bet galvenokārt nodrošināt ievesto atkritumu pārstrādi un reģenerāciju. Poligonā pieņemto atkritumu daudzums 2019. gadā bija 28 943 tonnas, no kā apglabāto atkritumu īpatsvars bija 12,8 %, ko iespējams sasniegt, pateicoties realizētajiem investīciju projektiem. Poligonā "Pentuļi" ir uzstādītas iekārtas, kur tehnoloģiskā procesa rezultātā iegūst izejmateriālu no atkritumiem iegūtā kurināmā (NAIK) ražošanai un atdala bioloģiski noārdāmo atkritumu (BNA) frakciju, no kuras var iegūt biogāzi, kā arī NAIK ražošanas iekārtas.¹⁷

Saskaņā ar Padomes 1999. gada 26.aprīļa direktīvas 1999/31/EK par atkritumu poligoniem prasībām, līdz 2020. gada 16. jūlijam atkritumu apglabāšanas kā atkritumu utilizācijas metodes īpatsvars ir jāsamazina līdz 50%, pēc 2020. gada 16. jūlija līdz 35% un līdz 2035. gadam jānodrošina, ka tiek apglabāti ne vairāk kā 10% no radītā sadzīves atkritumu apjoma. 2019. gadā tika parakstīts līgums ar CFLA (Centrālā finanšu un līgumu aģentūra) par projekta "No atkritumiem iegūtā kurināmā reģenerācijas iekārtu izbūve Ventspilī, Talsu ielā 69" realizāciju, kura mērķis ir samazināt apglabājamo atkritumu daudzumu un attīstīt atkritumu reģenerāciju ar enerģijas atguvi no Ventspils atkritumu apsaimniekošanas reģiona teritorijā radītajiem atkritumiem.¹⁸ Kaut arī sadedzinot atkritumus ar enerģijas atguvi tiks pagarināts poligonā "Pentuļi" esošās atkritumu apglabāšanas šūnas darbības laiks, šāda rīcība tiek vērtēta negatīvi no aprites ekonomikas principu ieviešanas aspekta. Eiropas Parlamenta un Padomes regulas (ES) 2020/852 "Par regulējuma izveidi ilgtspējīgu ieguldījumu veicināšanai" (Taksonomijas regula) 17. pantā ir noteikts, ka saimnieciskā darbība būtiski kaitē aprites ekonomikai, tostarp atkritumu rašanās novēršanai un reciklēšanai, ja minētās darbības rezultātā būtiski palielinās atkritumu rašanās, sadedzināšana vai apglabāšana, izņemot nepārstrādājamu bīstamo atkritumu sadedzināšanu.

Ventspilī 2017. gadā tika izbūvēti pirmie trīs pazemes atkritumu konteineri, kā arī iegādāts specializēts transports šo konteineru iztukšošanai. 2019. gadā tika izvietoti vēl divi šāda tipa konteineri.¹⁹

Informācija par atkritumu daudzumiem no organizācijām, kas atskaitījušās ar Valsts statistikas pārskatu "Nr.3-Atkritumi", ir apkopota 3.2.1. tabulā. Radīto sadzīves un bīstamo atkritumu

¹⁷ Pašvaldības SIA "Ventspils labiekārtošanas kombināts", tīmekļvietne www.vlk.lv

¹⁸ Turpat.

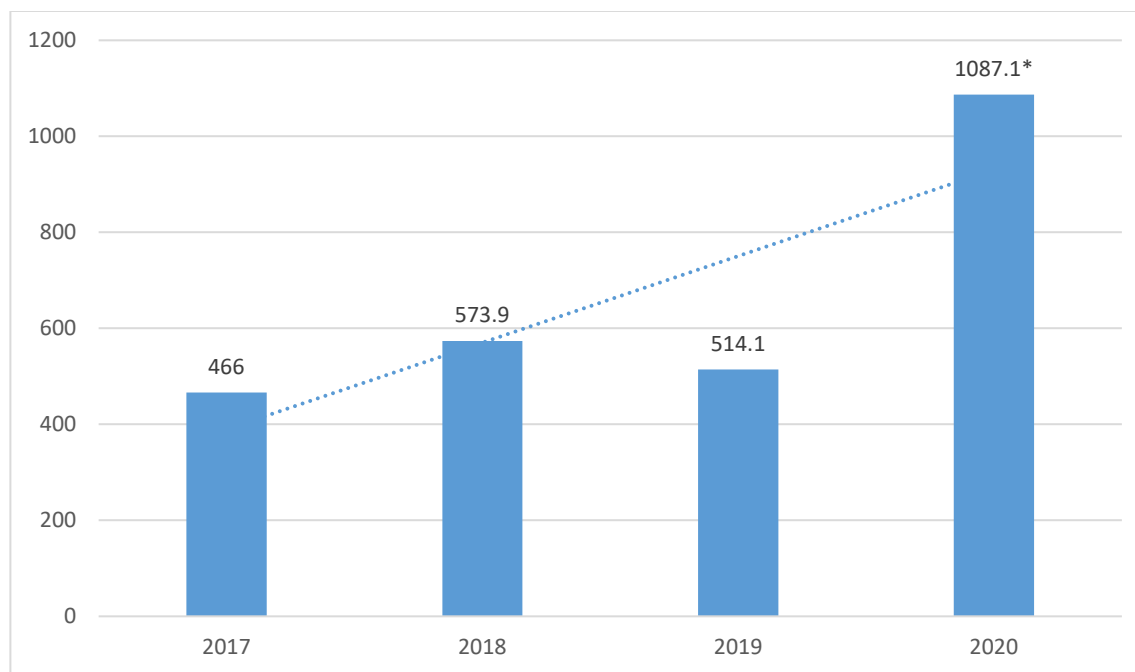
¹⁹ Turpat.

tendence uzrāda strauju pieaugumu 2020. gadā, kas savukārt neatspoguļojas savāktu atkritumu apjomos. Šīs atšķirības novērojamas, jo 2020. gadā AS “Ventbunkers” tika radīti ~3 200 tonnas naftas produktus saturoši atkritumi, kas nodoti citā novadā – Ozolniekos, taču SIA “Bio-Venta” tika radīti ~15 000 tonnas pārtikas eļļa un tauki, kas tiek apsaimniekots uzņēmumā uz vietas un tādējādi netika nodots komersantam.²⁰

3.2.1. tabula. Atkritumu apsaimniekošana Ventspilī²¹

	Radītais sadzīves atkritumu daudzums, t	Savāktais sadzīves atkritumu daudzums, t	Radītais bīstamo atkritumu daudzums, t	Savāktais bīstamo atkritumu daudzums, t
2017	16 477	49 578	2 538	4 396
2018	20 005	44 651	2 327	2 982
2019	17 673	27 436	2 556	2 316
2020	36 858	23 364	5 017	3 694

Samazinoties iedzīvotāju skaitam Ventspils pilsētā, bet pieaugot radītajam atkritumu daudzumam, aprēķinātais radīto sadzīves atkritumu apjoms uz vienu iedzīvotāju uzrāda pieaugošu tendenci (skat. 3.2.1. attēlu). 2018. gadā tas veidoja 573,9 kg, kas pārsniedz aprēķināto apjomu uz vienu iedzīvotāju valstī 2018. gadā – 409 kg. Atkritumu apsaimniekošanas valsts plānā noteikts mērķis līdz 2028. gada beigām šo rādītāju samazināt līdz 400 kg uz vienu iedzīvotāju gadā.²²

²⁰ Valsts statistikas pārskats „3 - Atkritumi”, <https://videscentrs.lv/gmc.lv/>

²¹ Turpat.

²² Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāns 2021. – 2028. gadam. <https://likumi.lv/ta/id/320476-par-atkritumu-apsaimniekosanas-valsts-planu-2021-2028-gadam>

*Vērtējot tendenci, dati netiek ņemti vērā, jo attiecīgajam rādītājam nav objektīva pamatojuma.

3.2.1. attēls. Radīto sadzīves atkritumu apjoms uz vienu Ventspils pašvaldības iedzīvotāju (kg)²³

Sadzīves atkritumu dalītā vākšana

Ministru kabineta 2017. gada jūnija noteikumos Nr. 328 “Kritēriji un kārtība, kādā novērtē atkritumu dalītās savākšanas pakalpojuma pieejamību iedzīvotājiem” ir norādīts, ka republikas pilsētās jābūt vismaz vienam šķirotu atkritumu savākšanas punktam uz katrām 700 iedzīvotājiem. Sadzīves atkritumu dalītās savākšanas punktā jānodrošina vismaz papīra un kartona, plastmasas, stikla un metālu atkritumu dalītu savākšana.

2020. gadā dalīto atkritumu vākšanas punktu skaits Ventspils pilsētas teritorijā bija 88 (viens šķirotu atkritumu savākšanas punkts uz 384 iedzīvotājiem), kuri atrodas daudzdzīvokļu dzīvojamo māju pagalmos, pie lielveikaliem un skolām atkritumu dalītai savākšanai un kuros var nodot sašķirotu stikla, metāla un plastmasas iepakojumu, kā arī papīru un kartonu, savukārt šķirotu atkritumu pieņemšanas laukumu skaits – 2, kur no iedzīvotājiem pieņem otrreiz pārstrādājamus atkritumus, zaļos atkritumus, videi kaitīgus atkritumus, sadzīvē radušos bīstamos atkritumus, liela izmēra atkritumus un būvniecības un būvju nojaukšanas atkritumus līdz 1m³.

Saskaņā ar publiski pieejamo informāciju, pašreiz Ventspils pilsētas teritorijā nav pieejami dalītās vākšanas konteineri tekstilmateriālu atkritumu savākšanai. Tāpat, daudzdzīvokļu māju iedzīvotājiem nav nodrošināta iespēja šķirot bioloģiski noārdāmos atkritumus. Tā kā šo atkritumu dalīta vākšana jāuzsāk attiecīgi 2023. un 2025. gadā, atkritumu veidu savākšanas infrastruktūras izveide ir paredzēta Rīcības plānā.

Paredzamās tendences

Aspekts	Kritērijs	Paredzamās tendences apraksts	0 alternatīva
Atkritumu apsaimniekošana un aprites ekonomikas principu ieviešana	Īstenoti pašvaldības pilotprojekti aprites ekonomikas jomā atbilstoši Rīcības plānā pārejai uz aprites ekonomiku 2020.–2027. gadam noteiktajiem rīcības virzieniem un pasākumiem	Sagaidāms nebūtisks uzlabojums.	← ↗
	Zaļā publiskā iepirkuma (ietverot aprites ekonomikas principus) izmantošanas īpatsvars pašvaldības iepirkumos (% no visiem iepirkumiem).	Sagaidāms nebūtisks uzlabojums.	← ↗

²³ CSP un Statistikas pārskats „3 - Atkritumi”, <https://videscentrs.lv/gmc.lv/>

	Radīto sadzīves atkritumu apjoms uz vienu iedzīvotāju, kg	Radītā atkritumu apjomu varētu samazināt atkritumu apsaimniekošanas kārtības maiņa pilsētā, kas paredzēta ar saistošo noteikumu atkritumu apsaimniekošanas jomā stāšanās spēkā	↩ ↗
	Bioloģiski noārdāmo atkritumu īpatsvars kopējā savākto nešķīroto atkritumu apjomā, %	Paredzams, ka, īstenojot normatīvo aktu prasības, pieaugs bioloģiski noārdāmo atkritumu šķīrošanas apjoms	↩ ↗
	Dalīti savākto tekstilmateriāla atkritumu daudzums, tonnas	Paredzams, ka, īstenojot normatīvo aktu prasības, pieaugs tekstilmateriāla atkritumu šķīrošanas apjoms	↗
	Pārstrādātais un reģenerētais atkritumu apjoms attiecībā pret attiecīgajā gadā radīto atkritumu daudzumu, %	Paredzams, ka, īstenojot normatīvo aktu prasības, pieaugs pārstrādāto un reģenerēto atkritumu apjoms	↗
	Apglabāto atkritumu īpatsvars no kopējā savāktā apjoma, %	Paredzams, ka, īstenojot ārējo normatīvo aktu prasības atkritumu šķīrošanai un otrreizējai pārstrādei, valsts politikas plānošanas dokumentos plānotās rīcības un darbības, samazināsies apglabājamo atkritumu apjoms	↩ ↗
↗ Uzlabosies ↩ ↗ Nebūtiski uzlabosies ↔ Situācija nemainīga ↩ ↘ Nebūtiski pasliktināsies ↘ Pasliktināsies			

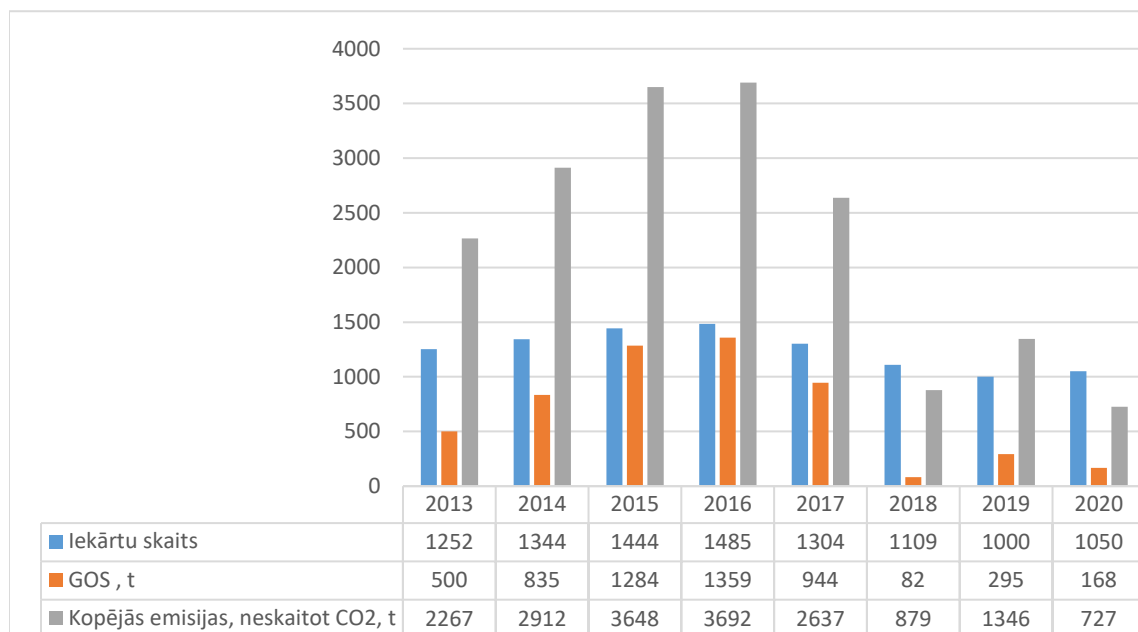
3.3. Gaisa kvalitāte

Gaisa kvalitāti Ventspilī ietekmē gan stacionārie gaisa piesārņojuma avoti – siltumapgādes uzņēmumi, Ventspils brīvostas uzņēmumi un citi ražošanas un pārstrādes uzņēmumi, gan mobilie gaisa piesārņojuma avoti – autotransports, dzelzceļa transports un kuģi.

Gaisa piesārņojums no stacionāriem gaisa piesārņojuma avotiem un citām avotu grupām

Izvērtējot uzņēmumu darbības ietekmi uz gaisa kvalitāti, Ventspils pilsētas uzņēmumus var nosacīti iedalīt trīs grupās – komunālās saimniecības uzņēmumi, Ventspils brīvostas uzņēmumi, kas nodarbojas ar dažādu kravu tranzītu, un ražošanas uzņēmumi. Katra šo uzņēmumu grupa rada tai raksturīgas piesārņojošo vielu emisijas gaisā.

Saskaņā ar LVĢMC datu bāzē "2-Gaiss" pieejamo informāciju Ventspilī piesārņojuma avotu skaits pēdējo gadu laikā ir samazinājies. Pārskata periodā arī samazinās gan kopējo emisiju apjoms, gan arī viskrasāk - gaistošo organisko savienojumu (GOS) īpatsvars kopējā emisiju apjomā (skat. 3.3.1. attēlu)²⁴. GOS emisiju samazinājums ļoti izteikts 2018. gadā, kad naftas produktu pārkraušanas termināļi uzstādīja tvaiku savākšanas iekārtas. Prasību ierobežot GOS emisijas, veicot kravas operācijas Ventspils brīvdostā, nosaka likums "Par piesārņojumu" un Ministru kabineta 2020. gada 4. februāra noteikumi Nr. 78 "Ventspils brīvdostas noteikumi"²⁵.

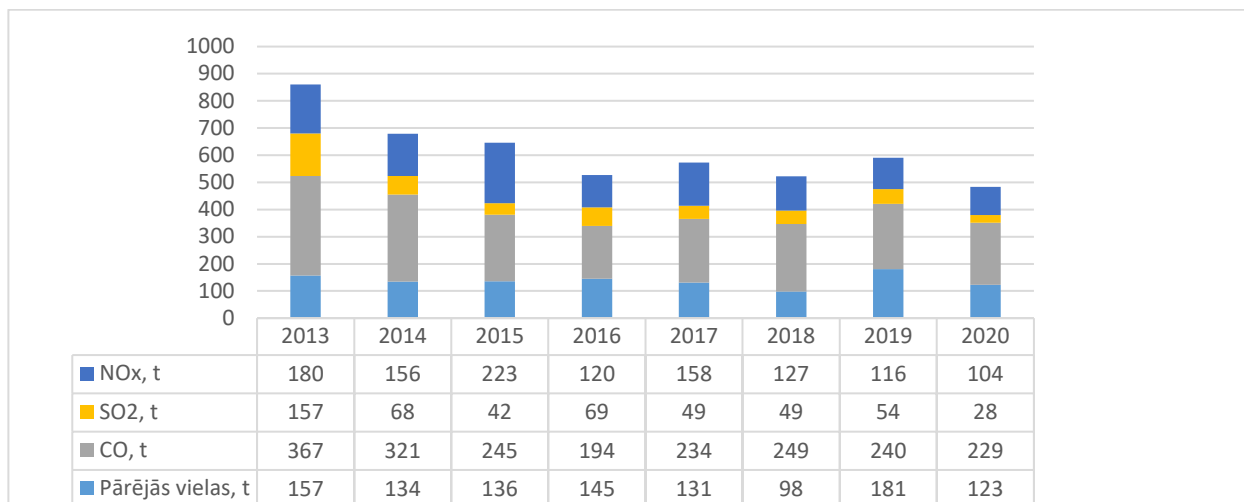
3.3.1. attēls. Iekārtu skaita izmaiņas un gaisu piesārņojošo vielu emisiju apjomi Ventspils pilsētā

Apkopojums par citu gaisu piesārņojošo vielu emisiju apjomu izmaiņām kopš 2013. gada pēc LVĢMC uzturētās datu bāzē "2-Gaiss" sniegtajiem datiem ir sniegts 3.3.2. attēlā.²⁶

²⁴ Valsts statistikas pārskats „2 – Gaiss” <https://videscentrs.lvghmc.lv/>

²⁵ Līdz šo noteikumu spēkā stāšanās brīdim šādu prasību noteica Ventspils pilsētas domes 2012. gada 2. marta saistošie noteikumi Nr.9 "Ventspils brīvdostas noteikumi".

²⁶ Valsts statistikas pārskats „2 – Gaiss” <https://videscentrs.lvghmc.lv/>

3.3.2. attēls. Gaisa piesārņojuma emisiju apjoms (bez CO₂)

Kā redzams iepriekšējos attēlos, otrais lielākais piesārņotājs pēc CO₂ ir GOS, kas pārsvarā tiek emitēti naftas un ķīmisko produktu pārkraušanas operāciju laikā.

Lai novērtētu citu avotu devumu kopējā piesārņojuma līmenī, izmantoti 2018. gadā veiktās gaisa kvalitātes novērtējuma rezultāti²⁷. Saskaņā ar šī projekta ietvaros veikto piesārņojošo vielu emisiju novērtējumu papildus rūpniecisko avotu grupai jāmin vairākas citas nozīmīgas piesārņojuma avotu grupas. Proti, nozīmīgu daļu (vairāk kā 50%) no benzola emisijām 2017. gadā pilsētā radīja individuālās apkures iekārtas un šajā gadījumā jāņem vērā, Ventspils pilsētā nav dabasgāzes infrastruktūras, kā rezultātā kurināmā struktūrā dominē biomasas. Savukārt, vērtējot kopējos daļiņu PM_{2,5} emisijas apjomus, aiz individuālajām apkures iekārtām, kas arī rada pusi no kopējā emisiju apjoma, nākamā lielākā grupa ir kuģu dzinēju emisijas ar 20% devumu.

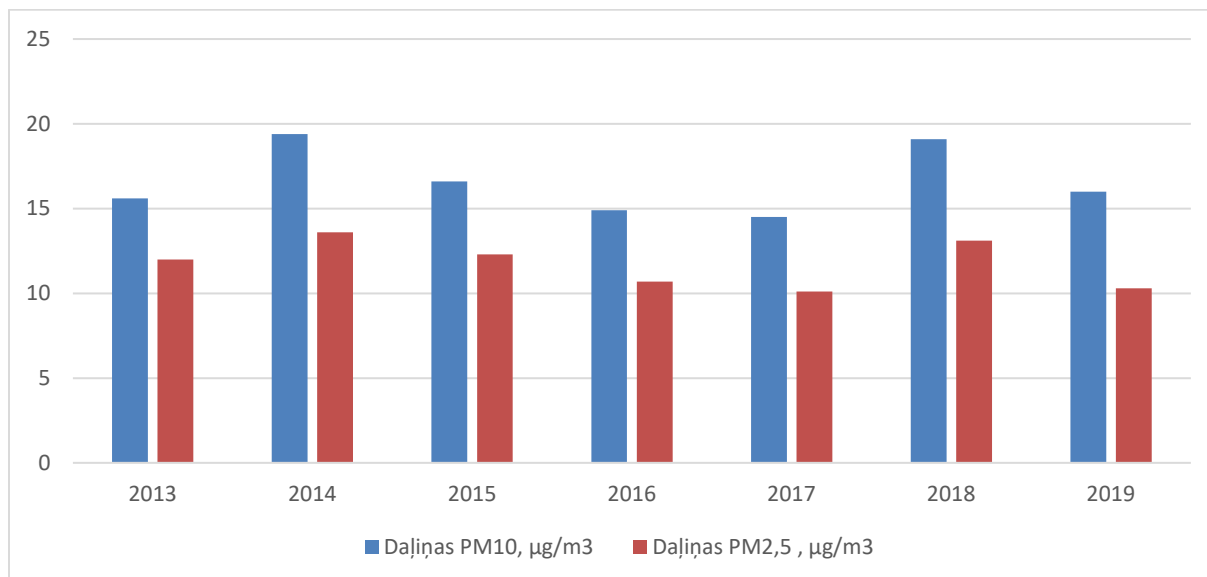
Gaisa kvalitātes monitorings

Nepārtrauktus gaisa kvalitātes novērojumus - monitoringu Ventspilī veic divas monitoringa stacijas: Ventspils brīvostas pārvaldes īpašumā esošā gaisa monitoringa stacija Jūras ielā 36 un LVĢMC stacija Talsu un Tārgales ielu krustojumā, kas mēra sēra dioksīda, slāpekļa dioksīda, amonjaka, ksilola, toluola, benzola un PM₁₀ koncentrāciju pilsētas gaisā. Valsts vides dienests papildus uzstādījis iekārtu vides stāvokļa monitoringa vajadzībām un nepārtrauktu mērījumu veikšanai putekļu frakciju PM₁₀ un PM_{2,5} koncentrācijas noteikšanai gaisā.

Saskaņā ar LVĢMC ikgadējos pārskatos par gaisa kvalitāti Latvijā apkopoto informāciju daļiņu PM₁₀ un PM_{2,5} gada vidējā koncentrācija šīnī periodā nav būtiski mainījusies (skat. 3.3.3. attēlu)²⁸

²⁷ Ventspils gaisa piesārņojuma avotu emisiju (PM₁₀, PM_{2,5} un benzols) izkļiedes aprēķināšana (modelēšana) un priekšlikumu sagatavošana Ventspils pilsētas teritorijas plānojuma prasībām, SIA Estonian, Latvian & Lithuanian Environment, 2018

²⁸ LVĢMC ikgadējie pārskati par gaisa kvalitāti Latvijā, www.videscentrs.lvģmc.lv

3.3.3. attēls. Daļiņu PM₁₀ un PM_{2,5} gada vidējās koncentrācijas Ventspils pilsētā laika posmā no 2013. līdz 2019. gadam

Gaisa kvalitātes normatīvus nosaka 2009. gada 3. novembra MK noteikumi Nr. 1290 "Noteikumi par gaisa kvalitāti". Pārskatos vērtēta arī atbilstība augšējam un apakšējam gaisa piesārņojuma novērtēšanas sliekšnim, lai noteiktu piesārņojošo vielu koncentrāciju izmaiņu tendences. 2019. gada pārskats liecina, ka laika periodā no 2015. līdz 2019. gadam nevienas gaisu piesārņojošās vielas (sēra dioksīda, slāpekļa dioksīda, benzola, putekļu daļiņu, ozona) vidējā koncentrācija Ventspilī nav pārsniegusi normatīvajos aktos noteiktos robežlielumus cilvēka veselības aizsardzībai. Novērtēta benz(a)pirēna koncentrācijas atbilstība mērķlielumam cilvēka veselības aizsardzībai, veikti arī smago metālu (svina, kadmija, niķeļa un arsēna) koncentrāciju mērījumi putekļu sastāvā. Daļiņu PM₁₀ un PM_{2,5} 2019. gada vidējās vērtības nav pārsniegušas MK noteikumos noteiktos robežlielumus cilvēka veselības aizsardzībai un ir zemākas nekā 2018. gadā. Pārskatā LVĢMC salīdzinājusi mērījumus arī ar Pasaules Veselības Organizācijas (PVO) rekomendētajiem gaisa piesārņojuma rādītājiem, kas visām vielām ir zemāki (stingrāki) nekā ES un Latvijas normatīvajos aktos noteiktie. Atbilstoši šim vērtējumam daļiņu piesārņojuma līmenis ir tuvu vai dažos gados pārsniedz rekomendētos gaisa piesārņojuma rādītājus. Vērtējot slāpekļa dioksīda piesārņojuma līmeni, jāsecina, ka arī šie rezultāti nepārsniedz apakšējo piesārņojuma novērtēšanas sliekšni, vienlaikus gan jānorāda, ka vismaz vienā monitoringa stacijā (Ventspils 1. stars) mērījumu rezultātiem laika periodā no 2015. līdz 2019. gadam ir pieaugoša tendence, kas visticamāk saistīta ar pieaugošu autotransporta plūsmas intensitāti pilsētā šajā periodā.

Paredzamās tendences

Aspekts	Kritērijs	Paredzamās tendences apraksts	0 alternatīva
Rūpnieciskā piesārņojuma	Rūpniecisko piesārņojuma avotu slāpekļa oksīdu emisijas, t/gadā	Sagaidāms nebūtisks uzlabojums.	↔

emisiju samazināšana	Rūpniecisko piesārņojuma avotu daļiņu PM10 emisijas, t/gadā	Sagaidāms nebūtisks uzlabojums.	↖↗
	Rūpniecisko piesārņojuma avotu GOS emisijas, t/gadā		↖↗
Labas gaisa kvalitātes nodrošināšana	Slāpekļa dioksīda (NOx) gada vidējā koncentrācija, µg/m ³	Monitoringa rezultāti svārstīgi vai uzrāda pieaugumu, noteicošais avots – autotransports, autotransporta skaitam pieaugoša tendence	↖↘
	Daļiņu PM2,5 gada vidējā koncentrācija, µg/m ³	Monitoringa rezultāti svārstīgi, pārsniedz PVO vadlīniju, noteicošais avots – individuālā ēku siltumapgāde un kuģu dzinēju emisijas. Prognozējams energoresursu patēriņa pieaugums nākotnē.	↖↘
↗ Uzlabosies ↖↗ Nebūtiski uzlabosies ↔ Situācija nemainīga ↖↘ Nebūtiski pasliktināsies ↘ Pasliktināsies			

3.4. Vides troksnis

“Vides troksnis”, saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvu 2002/49/EK par vides trokšņa novērtēšanu un pārvaldību nozīmē nevēlamu vai kaitīgu cilvēka darbības radītu āra troksni, ieskaitot troksni, ko izraisa transportlīdzekļi, ceļu satiksme, dzelzceļu satiksme, gaisa satiksme un kas rodas rūpnieciskās darbības zonās. Vides troksnis var radīt plašu ietekmi uz cilvēku veselību un labklājību, kas ietver kairinājumu, miega traucējumus, sirds un asinsvadu saslimšanu, kā arī ietekmi uz garīgo veselību.

Ar vides trokšņa pārvaldību saistītie jautājumi Latvijā tiek regulēti, pamatojoties uz likuma “Par piesārņojumu” un Ministru kabineta 2014. gada 7. janvāra noteikumu Nr. 16 “Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība” prasībām (turpmāk tekstā MK noteikumi Nr. 16 (07.01.2014.)).

Ventspils pilsētā vides trokšņa piesārņojumu rada 3 nozīmīgas avotu grupas – autotransporta kustība, dzelzceļa transports, kā arī rūpnieciskā darbība. Lai gan Ventspils pilsētas teritorijai nav sagatavots visaptverošs vides trokšņa novērtējums, domājams, ka līdzīgi kā citās Latvijas un Eiropas pilsētās nozīmīgāko vides trokšņa piesārņojumu rada autotransports. Neapšaubāmi lokāli trokšņa piesārņojumu rada arī kravu pārvadājumi pa dzelzceļu un rūpniecisko iekārtu darbība, kas atsevišķās pilsētas daļās pat varētu būt dominējošie trokšņa avoti, tomēr kopumā visas pilsētas mērogā to loma ir mazāka nekā autotransporta radītajam troksnim.

Eiropas Parlamenta un Padomes direktīva 2002/49/EK „Par vides trokšņa novērtēšanu un pārvaldību” paredz, ka ES dalībvalstīm ir jāizstrādā un ik pēc pieciem gadiem jāpārskata trokšņu stratēģiskās kartes visām aglomerācijām ar vairāk nekā 100 000 iedzīvotājiem. Saskaņā ar Latvijas oficiālās statistikas portāla “Latvijas oficiālā statistika” datiem²⁹, 2021. gada sākumā iedzīvotāju skaits Ventspils pilsētā bija 33 372 tūkst., līdz ar to pašvaldībai nav obligāts pienākums izstrādāt vides trokšņa stratēģisko karti, iekļaujot tajā informāciju par autotransporta, dzelzceļa un industriālo objektu radīto trokšņa piesārņojumu.

Ņemot vērā, ka Ventspils pilsētai līdz šim nav izstrādātas trokšņa kartes, informācijas pieejamības līmenis par transporta radītā trokšņa piesārņojumu pilsētā ir vērtējams kā zems jeb nepietiekami apzināts. Relatīvi labāka situācija ir ar rūpnieciskās darbības avotu radītā trokšņa apzināšanu, jo, lai saņemtu atļauju piesārņojošās darbības veikšanai, operatoriem ir jāveic savas saimnieciskās darbības radītā trokšņa novērtēšana, tomēr arī rūpniecisko trokšņa avotu kontekstā var secināt, ka šobrīd informācijas pieejamība ir fragmentāra, jo katra operatora veiktais individuālais trokšņa novērtējums nesniedz priekšstatu par kopējo rūpnieciskās darbības radīto trokšņa piesārņojuma līmeni pilsētā.

Ņemot vērā to, ka Ventspils pilsētā līdz šim vides trokšņa piesārņojuma līmenis ir apzināts tikai fragmentāri, paredzamās tendences ir iespējams novērtēt tikai indikatīvi, sasaistot tās ar kopējām tendencēm valstī.

Paredzamās tendences

Aspekts	Kritērijs	Paredzamās tendences apraksts	0 alternatīva
Vides troksnis	Datu pieejamība par vides trokšņa piesārņojuma līmeni Ventspils pilsētā	Neveicot papildu pasākumus trokšņa piesārņojuma līmeņa apzināšanai, kas nav noteikti nacionālā līmeņa normatīvajos aktos, paredzams, ka plānošanas periodā datu pieejamība par vides trokšņa piesārņojuma līmeni būtiski nemainīsies.	↔
	Iedzīvotāju sūdzību skaits par vides troksni	Nav sagaidāmas izmaiņas.	↔
	Nozīmīga transporta trokšņa traucējumam pakļauto personu skaits	Ņemot vērā nacionāla līmeņa prognozes par satiksmes intensitātes palielināšanos, domājams, ka autotransporta radītais trokšņa līmenis Ventspils pilsētā plānošanas periodā pieaugs.	↗

²⁹ <https://stat.gov.lv/lv/statistikas-temas/iedzivotaji/iedzivotaju-skaitis/247-iedzivotaju-skaitis-un-ta-izmainas?themeCode=IR>

- ↗ Uzlabosies
- ↔ Nebūtiski uzlabosies
- ↔ Situācija nemainīga
- ↘ Nebūtiski pasliktināsies
- ↘ Pasliktināsies

3.5. Bioloģiskā daudzveidība un ainavas

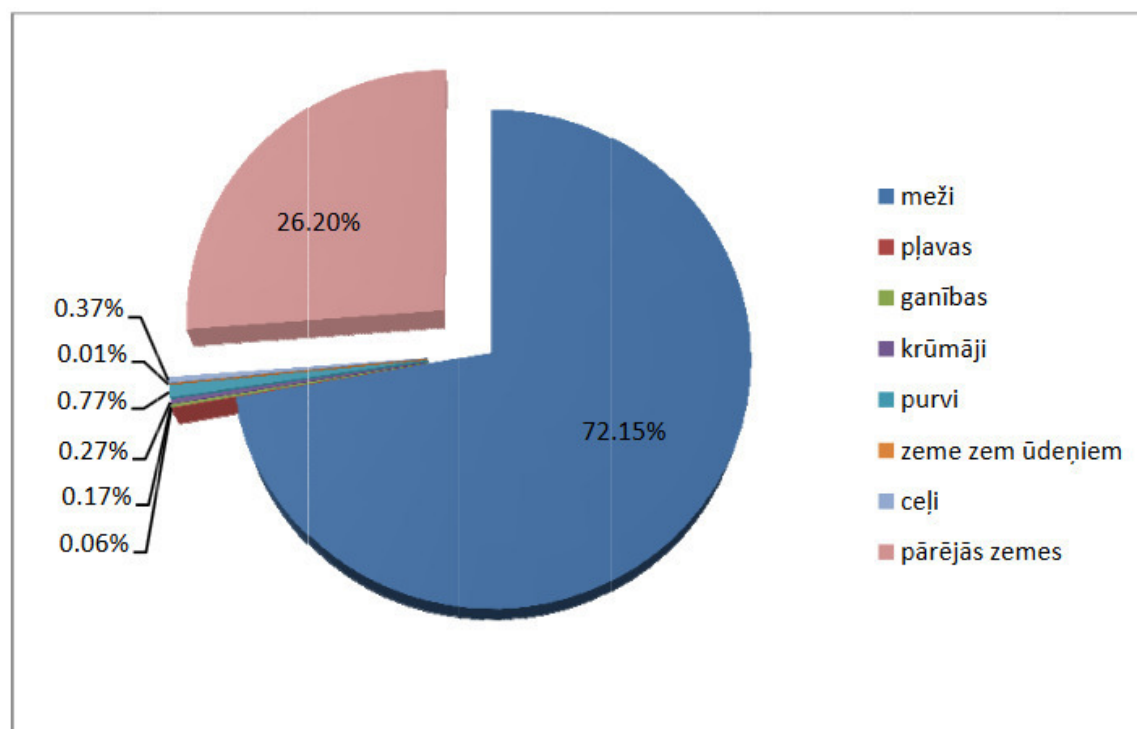
Zemes resursi

Valsts meža dienesta sagatavotie statistikas pārskati, kas sagatavoti, izmantojot informācijas sistēmā "Meža valsts reģistrs" esošo informāciju, norāda, ka meža zemju platība Ventspilī ir salīdzinoši nemainīga ar nelielu pieauguma tendenci (skat. 3.5.1. tabulu) ³⁰.

3.5.1. tabula. Meža zemju platība Ventspilī, ha

2013	2014	2015	2017	2018	2019	2020	2021
1437	1425	1430	1500	1503	1509	1509	1514

Mežsaimniecībā izmantojamās zemes sadalījums pa lietošanas veidiem, saskaņā ar Ventspils pilsētas teritorijas plānojumu 2006.-2018. gadam ar grozījumiem, parādīts 3.5.1. attēlā.

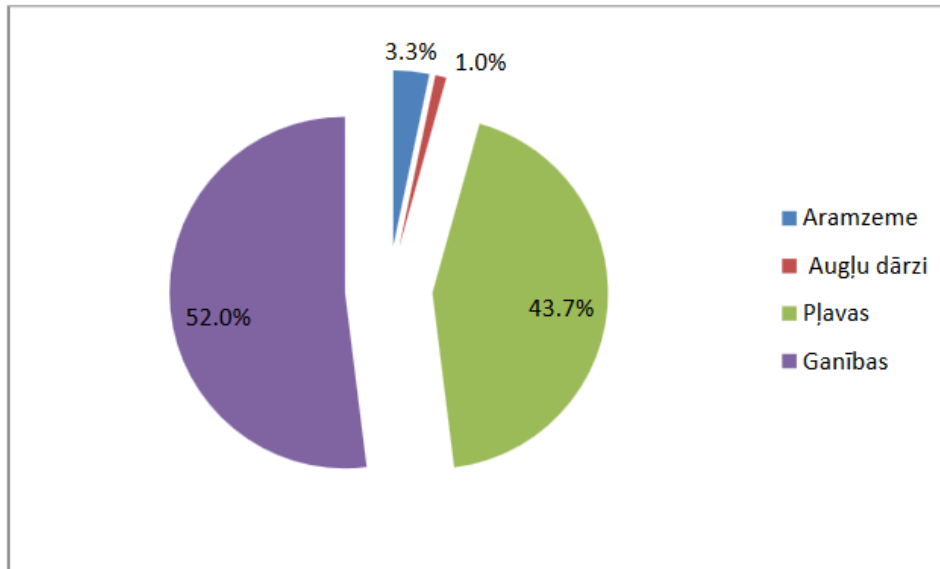

3.5.1. attēls. Mežsaimniecībā izmantojamās zemes sadalījums pa lietošanas veidiem (%)

³⁰ <https://www.vmd.gov.lv>

Informācija par lauksaimniecības zemju platību ir iegūta no Valsts zemes dienesta statistikas pārskatiem³¹.

Lauksaimniecībā izmantojamās zemes sadalījums pa lietošanas veidiem, saskaņā ar Ventspils pilsētas teritorijas plānojumu 2006.-2018. gadam ar grozījumiem, parādīts 3.5.2. attēlā.

3.5.2. attēls. Lauksaimniecībā izmantojamās zemes sadalījums pa lietošanas veidiem (%)

Dabas vērtības

Nozīmīgākās dabas vērtības Ventspils pilsētā atrodamas apstādījumu un dabas teritorijās. Apstādījumu teritorijas veido parki, skvēri, dendroloģiskie stādījumi, kapsētas un citi apstādījumi. Dabas teritorijas jeb dabiskās ekosistēmas, saskaņā ar Ventspils pilsētas teritorijas plānojumu 2006.-2018. gadam ar grozījumiem, aizņem ap 45% pilsētas teritorijas. Tie galvenokārt ir melnalkšņu meži pilsētas dienvidu daļā un priežu meži ziemeļu daļā, kā arī purvi un pļavas Stalddenē, Maurciemā un lidlauka apkārtnē.

Parki bieži apvieno gan arhitektūras un vēstures, gan dabas vērtības. Tajos stādītas gan vietējās, gan eksotiskās svešzemju kokaugu sugas. Daudzas no tām ir veiksmīgi piemērojušās vietējiem klimatiskajiem un augsnes apstākļiem, sasniedzot dižkoku izmērus. Parkos ir arī daudz bioloģiski vecu vietējo sugu koku. Parkiem raksturīgas arī interesantas un dekoratīvas senu kultūraugu un nejausi ieviestu svešzemju lakstaugu sugas. Informācija par aizsargājamiem kokiem (dižkokiem) Ventspilī ir pieejama dabas datu pārvaldības sistēmā (DDPS) "Ozols"³². Pašlaik DDPS reģistrēts 81 dižkoks Ventspils pilsētas teritorijā. Ventspils pilsētas Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu ar grozījumiem 1/4.9. pielikumā uzskaitīt 79 valsts nozīmes īpaši aizsargājamie koki – dabas pieminekļi un pilsētas nozīmes retie un savdabīgie koki.

³¹ <https://www.vzd.gov.lv>

³² <http://ozols.daba.gov.lv/pub/>

Sevišķi vērtīgas teritorijas no bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas un veicināšanas viedokļa ir valsts vai vietējas nozīmes īpaši aizsargājamās dabas teritorijas. Ventspils pilsētas teritorijā ir trīs šādas teritorijas:

- 1) dabas liegums „Būšnieku ezera krasts”;
- 2) ģeoloģiskais un ģeomorfoloģiskais dabas piemineklis „Staldzenes stāvkrasts”;
- 3) ģeoloģiskais un ģeomorfoloģiskais dabas piemineklis „Dampeļu atsegums”.

Dabas liegums “Būšnieku ezera krasts” ir valsts nozīmes īpaši aizsargājamās dabas teritorija, tāpat šī teritorija ir iekļauta Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (*Natura 2000*) tīklā, teritorijas kods – LV0532800. Tā ir B tipa teritorija – teritorija, kas noteikta īpaši aizsargājamo sugu, izņemot putnus, un īpaši aizsargājamo biotopu aizsardzībai. Teritorija nodibināta 2004. gadā Eiropas nozīmes biotopu un tajā sastopamo aizsargājamo un reto augu aizsardzībai. Teritorijas mērķis ir aizsargāt pārejas purvus un slīkšņas un mežainas piejūras kāpas. Šajos biotopos konstatētas 17 retas un aizsargājamās vaskulāro augu sugas un četras sūnu sugas. Dabas liegums ir viena no dažām brūnganā baltmeldra *Rhynchospora fusca* atradnēm Latvijā. Purvos konstatēta parastā vairoglape *Hydrocotyle vulgaris*, rūsganā melncere *Schoenus ferrugineus*, parastā purvmirte *Myrica gale*, kā arī bagātīga Lēzela lipares *Liparis loeselii* populācija. Priežu mežā vietumis sastopama smiltāja nelķe *Dianthus arenarius*. Plašākās teritorijas aizņem biotopu veidi *Pārejas purvi un slīkšņas* (ES biotopa kods: 7140), aizņemtā platība 4,7 ha, kuru stāvoklis kopumā novērtēts kā labs, un *Mežainas piejūras kāpas* (ES biotopa kods: 2180), aizņemtā platība 40,2 ha, kura stāvoklis dabas liegumā novērtēts kā slikts.

Dabas lieguma robežas noteiktas 15.06.1999. MK noteikumos Nr. 212 “Noteikumi par dabas liegumiem”, bet lieguma aizsardzības un apsaimniekošanas režīmu nosaka 16.03.2010. MK noteikumi Nr. 264 “Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”. Individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi dabas liegumam „Būšnieku ezera krasts” nav izstrādāti, bet dabas aizsardzības plāns tika izstrādāts 2008.-2018. gadam un pašlaik nav atjaunots.

Ģeoloģiskais un ģeomorfoloģiskais dabas piemineklis „Staldzenes stāvkrasts” ir valsts nozīmes īpaši aizsargājamās dabas teritorija. Teritorija nodibināta 2001. gadā, lai aizsargātu un saglabātu unikālus Kurzemes apledojuma morēnas atsegumus, Latvijas apledojuma beigu fāzes māla un dažādu stadiju Baltijas baseina nogulumus. Šeit atrodami arī vairāki Latvijas un Eiropas nozīmes īpaši aizsargājami kāpu un mežu biotopi, kā arī aizsargājamās augu sugas.

Ģeoloģiskā un ģeomorfoloģiskā dabas pieminekļa robežas noteiktas 17.04.2001. MK noteikumiem Nr. 175 “Par aizsargājamiem ģeoloģiskajiem un ģeomorfoloģiskajiem pieminekļiem”, bet apsaimniekošanas režīmu nosaka 16.03.2010. MK noteikumi Nr. 264 “Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”. Individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi ģeoloģiskajam un ģeomorfoloģiskajam dabas piemineklim „Staldzenes stāvkrasts” nav izstrādāti, bet dabas aizsardzības plāns tika izstrādāts 2008.-2018. gadam un pašlaik nav atjaunots.

Ģeoloģiskais un ģeomorfoloģiskais dabas piemineklis „Dampeļu atsegums” ir valsts nozīmes īpaši aizsargājamās dabas teritorija. Sākotnēji kā īpaši aizsargājama teritorija Dampeļu atsegums

izveidots 1957. gadā, iekļaujot to aizsargājamo ģeoloģisko un ģeomorfoloģisko dabas objektu sarakstā. Dampeļu atsegumam tika noteikta valsts aizsardzība, lai aizsargātu un saglabātu tipisku Ancilus ezera un Litorīnas jūras nogulumu atsegumu senajā Ventspils lagūnā. Pašreizējo statusu dabas piemineklis „Dampeļu atsegums” ieguva 2001. gadā, kad teritorija iekļauta 17.04.2001. MK noteikumos Nr. 175 “Par aizsargājamiem ģeoloģiskajiem un ģeomorfoloģiskajiem pieminekļiem”. Teritorijas apsaimniekošanas režīmu nosaka 16.03.2010. MK noteikumi Nr. 264 “Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”. Individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi ģeoloģiskajam un ģeomorfoloģiskajam dabas piemineklim „Dampeļu atsegums” nav izstrādāti, bet dabas aizsardzības plāns tika izstrādāts 2008.-2018. gadam un pašlaik nav atjaunots.

Pēdējo gadu laikā tika realizēti tālāk minētie ĪADT apsaimniekošanas pasākumiem un projekti:

- Ar Teritorijas plānojumu tika izmainīta Būšnieku ezera aizsargjosla, to nosakot līdz ezera tauvas joslai un iekļaujot tajā Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju “Būšnieku ezera krasts”. Būšnieku ezeram ir arī nozīmīga rekreācijas funkcija, kuras nodrošināšanai ir uzlabota un pilnveidota infrastruktūra, kas vienlaikus palīdz saglabāt šinī teritorijā esošās dabas vērtības.
- Dabas lieguma “Būšnieku ezera krasts” infrastruktūras sakārtošanai ir izbūvēts veloseliņš, kas dod iespēju mērot velomaršrutu visapkārt Būšnieku ezeram. Veloseliņa posmā ir uzstādīti informatīvie stendi par dabas liegumu un tajā sastopamo floru un faunu. Tāpat ir izveidota 187 m gara gājēju laipa un tās galā skatu platforma putnu vērošanai.
- Pilsētas robežās ir precizēta Ventas upes aizsargjosla, paredzot, ka Ventas upes aizsargjosla sakrīt ar Ventas upes tauvas joslu, iekļaujot tajā aizsargājamo ģeoloģisko un ģeomorfoloģisko dabas pieminekli “Dampeļu atsegums”, tādējādi nodrošinot tā aizsardzību. Ventas upes aizsargjoslas platuma precizēšana nav ietekmējusi aizsargājamā ģeoloģiskā un ģeomorfoloģiskā dabas pieminekļa “Dampeļu atsegums” aizsardzības statusu un stāvokli.

ES nozīmes aizsargājamo biotopu kartēšana Ventspils pilsētas teritorijā ir veikta 2017. un 2018. gadā. Nozīmīgākā Ventspils pilsētas teritorijas daļa tika apsekota 2017. gadā, kad tika uzsākts projekts *Priekšnosacījumu izveide labākai bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai un ekosistēmu aizsardzībai Latvijā jeb “Dabas skaitīšana”*, kura ietvaros tika veikta ES nozīmes aizsargājamo biotopu inventarizācija visā Latvijas teritorijā. ES nozīmes biotopu apsekošana, kartēšana un novērtēšana tika veikta pēc vienotas metodikas (“*ES nozīmes biotopu izplatības un kvalitātes apzināšanas un darbu organizācijas metodika*”, apstiprināta VARAM 22.07.2016.). Informācija par ES nozīmes biotopu platībām pieejama dabas datu pārvaldības sistēmā OZOLS, kur publicēta informācija par biotopu aizņemtajām platībām (telpiski dati), biotopu veidiem un to kvalitātes vērtējumu. Kopumā Ventspils pilsētas teritorijā konstatēto ES nozīmes aizsargājamo biotopu platība ir 1482.79 ha, kas ietilpst gan īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, gan atrodas ārpus tām. Pavisam pilsētas teritorijā konstatēti 22 dažādi ES nozīmes biotopu veidi. Lielākās platības aizņem *Mežainas piejūras kāpas* (biotopa kods: 2180) un *Ezeri ar mieturālgu augāju* (biotopa kods: 3140). ES nozīmes aizsargājamo biotopu platības pa biotopu veidiem skat. 3.5.2. tabulā.

3.5.2. tabula. ES nozīmes aizsargājамie biotopi Ventspils pilsētas teritorijā

Nr.p.k.	Nosaukums, kods	Platība (ha)
1	Viengadīgu augu sabiedrības uz sanesumu joslām, 1210	0.55
2	Jūras stāvkrasti, 1230	2.99
3	Embrionālās kāpas, 2110	2.01
4	Priekškāpas, 2120	18.47
5	Ar lakstaugiem klātas pelēkās kāpas, 2130*	28.70
6	Mežainas piejūras kāpas, 2180	791.01
7	Mitras starpkāpu ieplakas, 2190	4.53
8	Ezeri ar mieturalģu augāju, 3140	332.80
9	Upju straujteces un dabiski upju posmi, 3260	73.16
10	Smiltāju zālāji, 6120*	8.27
11	Sausi zālāji kaļķainās augsnēs, 6210	4.64
12	Vilkakūlas zālāji (tukšaiņu zālāj, 6230*	29.45
13	Sugām bagātas ganības un ganītas pļavas, 6270*	15.22
14	Mitri zālāji periodiski izžūstošās augsnēs, 6410	52.20
15	Palieņu zālāji, 6450	2.99
16	Mēreni mitras pļavas, 6510	3.15
17	Pārejas purvi un slīkšņas, 7140	72.20
18	Kaļķaini zāļu purvi, 7230	11.99
19	Veci vai dabiski boreāli meži, 9010*	1.53
20	Staignāju meži, 9080*	24.88
21	Purvaini meži, 91D0*	0.60
22	Aluviāli krastmalu un palieņu meži, 91E0*	1.45
Pavisam:		1482.79

Paredzamās tendences

Aspekts	Kritērijs	Paredzamās tendences apraksts	0 alternatīva
Bioloģiskā daudzveidība	Zaļo teritoriju īpatsvars no pilsētas kopējās teritorijas, %	Saglabāsies vismaz esošajās platībās	↔
	Izstrādāti un regulāri atjaunoti dabas aizsardzības plāni īpaši aizsargājamām dabas teritorijām (ĪADT)		↔ ↘
	Aizsargājamo biotopu platība un kvalitāte	Aizsargājamo biotopu platība samazinās apbūves, apsaimniekošanas nepietiekamības vai citu	↘

		slodžu ietekmē, to kvalitātes vērtējums (stāvoklis) pasliktinās	
	Dalība Starptautiskā vides izglītības fonda programmās Zilais karogs, Zaļā atslēga, Ekoskolas		↘
	Izglītības iestāžu skaits, kas saņēmušas ekoskolas statusu		↘
	Zaļo teritoriju īpatsvars no pilsētas kopējās teritorijas, %	Saglabāsies vismaz esošajās platībās	↔
↗ Uzlabosies ↖↗ Nebūtiski uzlabosies ↔ Situācija nemainīga ↖↘ Nebūtiski pasliktināsies ↘ Pasliktināsies			

3.6. Ūdens kvalitāte un plūdu risks

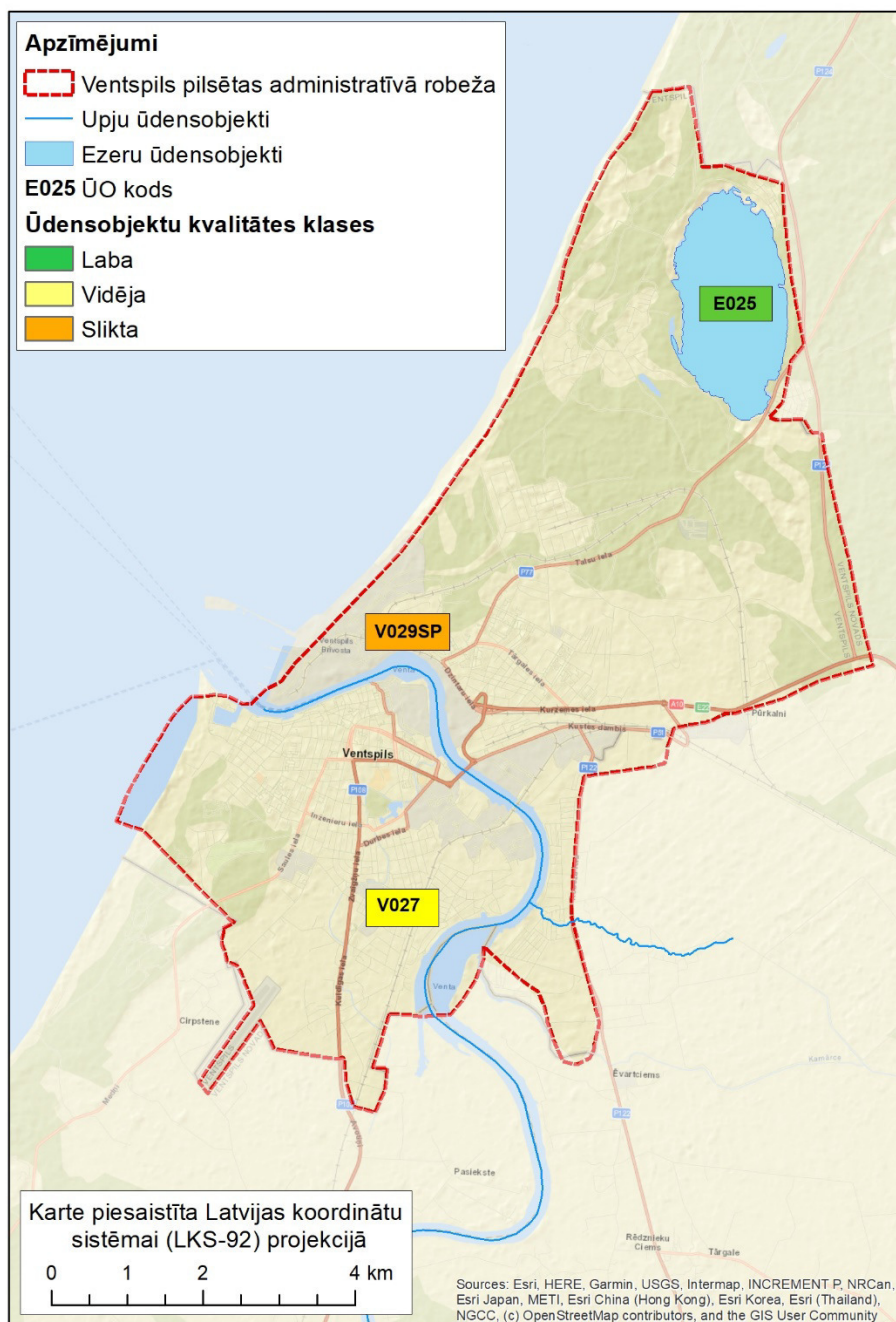
Ūdens objektu ekoloģiskā un ķīmiskā kvalitāte

Aptuveni 12,6% no Ventspils pilsētas teritorijas aizņem dažādi ūdensobjekti (upes, attekas, kanāli, meliorācijas grāvji, ezers un dīķi).³³ Kā nozīmīgākos var minēt upi Ventu, kas šķērso Ventspils pilsētu aptuveni 8 km garumā un Būšnieku ezeru, kura platība ir 3,3 km². Ventspils pilsēta ietilpst Ventas upju baseina teritorijā, kurā atbilstoši Ventas upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plānam 2016. - 2021. gadam kopumā identificētas 18 piesārņotas vietas ūdensobjektos, no kurām visvairāk ir Ventspils apkārtnē.

Ventas UBAAP 2022. – 2027. gada projektā, kurš nodots uz sabiedrisko apspriešanu, Ventspils teritorijā ietilpst 4 ūO: 3 upju ūO un viens ezeru ūO. 3.6.1. tabulā ir doti divi 2. cikla ekoloģiskās kvalitātes novērtējumi. “2. cikls-2015” ir ūdensobjektu ekoloģiskā kvalitāte, kāda tā tika publicēta otrā cikla Ventas UBAP, savukārt “2.cikls-2021” ir ūdensobjektu 2. cikla ekoloģiskās kvalitātes novērtējums pēc pārrēķināšanas 2019. gadā. Izmaiņas tika noteiktas starp “2.cikls-2021” un “3.cikls-2021”.³⁴

³³ Valsts zemes dienesta statistika par zemes sadalījumu zemes lietošanas veidos, www.vzd.gov.lv

³⁴ VENTAS UPJU BASEINU APGABALA APSAIMNIEKOŠANAS PLĀNS UN PLŪDU RISKĀ PĀRVALDĪBAS PLĀNS 2022. - 2027. GADAM, LVĢMC, Rīga, 2021.

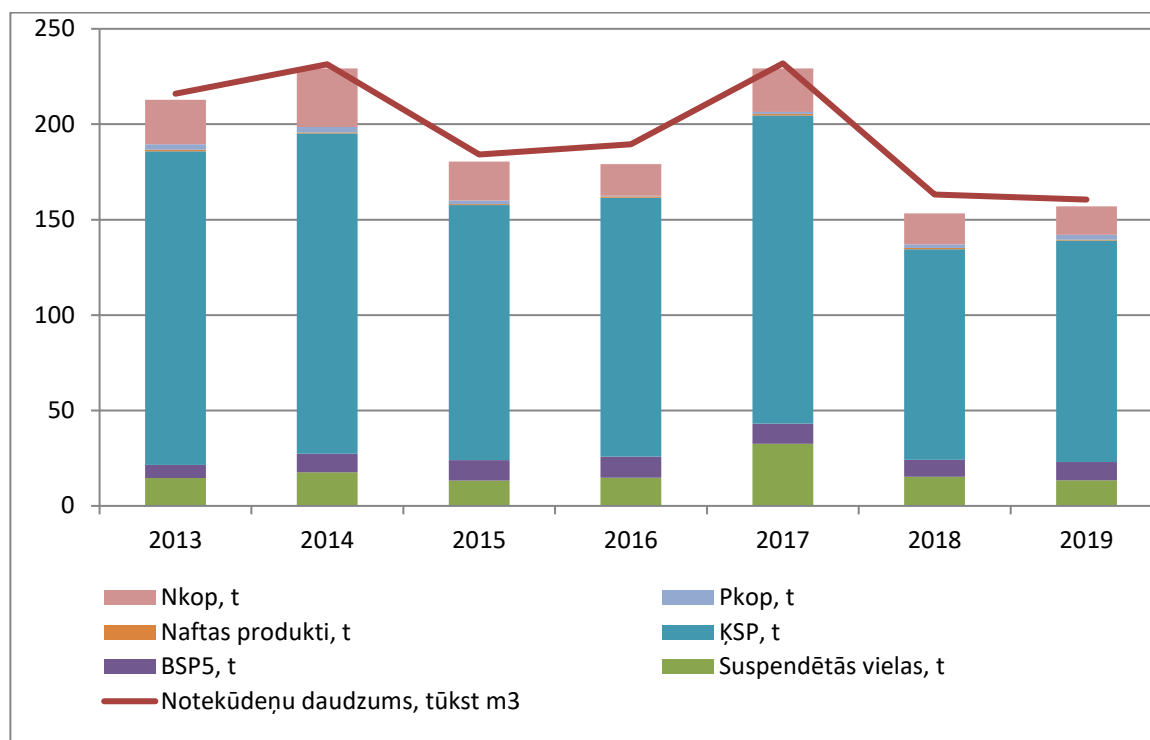

3.6.1. attēls. Virszemes ūO izvietojums Ventspils pilsētas teritorijā un to ekoloģiskā kvalitāte/potenciāls) (pēc Ventspils UBAAP 2022. – 2027. gadam projekta sabiedriskajai apspriešanai)

3.6.1. tabula. Ventspils teritorijā esošo ūdensobjektu ekoloģiskās kvalitātes izmaiņas (2015 – 2021)

ŪO kods (skat. 3.6.1. attēls)	ŪO nosaukums	2.cikls-2015	2.cikls-2021	3.cikls-2021
E025	Būšnieku ezers	Vidēja	Laba	Laba
V029SP	Ventspils ostas teritorija	Vidēja	Vidēja	Slikta
V027	Venta_4	Slikta	Slikta	Vidēja

Saskaņā ar LVĢMC uzturētajā datu bāzē "2-Ūdens" pieejamo informāciju ikgadējais kopējais notekūdeņu paliekošā piesārņojuma apjoms Ventspils pilsētas teritorijā kopš 2013. gada ir samazinājies gandrīz par 30%. Kā galvenais iemesls tam ir arī notekūdeņu daudzuma samazināšanās. Lielāko daļu paliekošā piesārņojuma veido ĶSP, suspendētās vielas un kopējais slāpeklis (skat. 3.6.2. attēlu)³⁵.

3.6.2. attēls. Ventspils pilsētas teritorijā paliekošais notekūdeņu piesārņojums virszemes ūdeņos 2013. – 2019. gadā (tonnas)

³⁵ Valsts statistikas pārskats „2 – Ūdens” <https://videscentrs.lv/mc.lv/>

Pēdējos gados – 2018. un 2019. gadā ir palielināties vidē novadītais ūdens videi bīstamo vielu un prioritāro vielu apjoms. Dati, kas apkopoti 3.6.2. tabulā, gan ir pieejami tikai par vidē novadīto smago metālu daudzumu.

3.6.2. tabula. Virszemes ūdens objektos novadīto ūdens videi bīstamo un prioritāro vielu (smago metālu) kopējie apjomi, t/gadā

Bīstamās un prioritārās vielas	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Smagie metāli	0,36	0,28	0,28	0,27	0,31	0,48	0,43

Peldūdeņi

Ventspilī atrodas trīs oficiālās peldvietas. 2021. gadā Ventspils pludmalei Zilais karogs piešķirts divdesmit trešo reizi pēc kārtas.

Regulāras peldūdeņu analīzes tiek veiktas ne tikai Ventspils Zilā karoga pludmalē, bet arī citās peldvietās – Staldzenē un Būšnieku ezera peldvietā. Saskaņā ar Veselības inspekcijas monitoringa datiem peldvietās ūdeņu kvalitāte atbilst normatīvu prasībām. Ūdens kvalitāte tiek vērtēta vizuāli un pēc mikrobioloģiskā piesārņojuma indikatoriem - Escherichia coli un zarnu enterokoku baktēriju skaita. Ūdens kvalitāte Ventspils oficiālajās peldvietās pēc kvalitātes rādītājiem novērtēta kā izcila³⁶.

Ūdensapgāde un kanalizācija

Ventspils pilsētā centralizētos ūdenssaimniecības pakalpojumus sniedz Ventspils pašvaldības kapitālsabiedrība PSIA "ŪDEKA". Ventspilī dzeramais ūdens padevei centralizētajā ūdensapgādes sistēmā tiek iegūts no ūdensgūtnes vietas "Ogsils", kas atrodas Ventspils novadā. No pazemes iegūtais ūdens nonāk Ventspils pilsētas dzeramā ūdens atdzelžošanas stacijā, kur tas tiek attīrīts, izmantojot aerāciju un filtrēšanu smilšu filtros.

Ikgadējie statistikas pārskatu "2-Ūdens" kopsavilkumi par ūdens ieguves apjomiem un notekūdeņu novadīšanu norāda, ka pēdējo gadu laikā Ventspils pilsētā paceltā ūdens daudzums un attiecīgi arī notekūdeņu kopējais apjoms ir samazinājies. Jāpiemin, ka kopš 2013. gada normatīvi neattīrīti notekūdeņi vidē nav novadīti.³⁷ (skat. 3.6.3. tabulu).

3.6.3. tabula. Ūdens ieguves apjoms un notekūdeņu novadīšanas apjoms Ventspils pilsētā 2013. – 2019. gadā³⁸

Gads	Iegūtais ūdens apjoms tūkst. m ³	Novadīto notekūdeņu apjomi (normatīvi tīri), tūkst. m ³	Normatīvi neattīrīto notekūdeņu apjomi, tūkst. m ³	Lietus notekūdeņu apjomi, tūkst. m ³	Notekūdeņu kopējais apjoms, tūkst. m ³
2013	4413	3427	13	632	4072
2014	4162	3051	0	757	3808
2015	4284	2976	0	745	3721

³⁶ Veselības inspekcijas tīmekļvietne, www.vi.gov.lv

³⁷ Valsts statistikas pārskats „2 – Ūdens”, <https://videscentrs.lv/gmc.lv/>

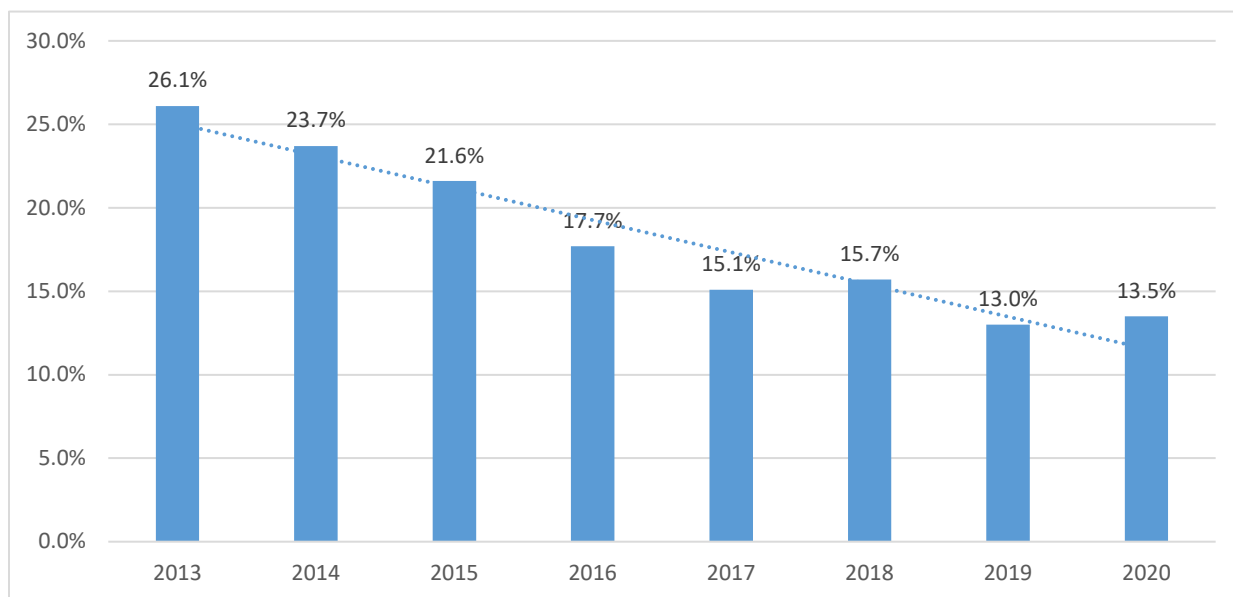
³⁸ Turpat.

2016	4230	2989	0	753	3742
2017	4615	3388	0	997	4385
2018	3550	2722	0	267	2989
2019	3063	2554	0	261	2815

PSIA "ŪDEKA" kopš 2000. gada realizē projektu "Ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumu attīstība Ventspilī", ko līdzfinansē Eiropas Savienība un kas tiek īstenots secīgās kārtās, lai mērķtiecīgi uzlabotu ūdens apgādes un kanalizācijas pakalpojumus Ventspilī. Uz 2020. gada 31. decembri kopējais ūdensvada tīklu garums Ventspils pilsētas aglomerācijā bija 185 km, bet sadzīves kanalizācijas tīklu garums – 168 km, kopējai apkalpošanas platībai sasniedzot 55 km².³⁹

Atbilstoši Veselības inspekcijas veiktā dzeramā ūdens kvalitātes auditmonitoringa datiem, laika periodā no 2013. gada līdz 2019. gadam, neatbilstības nav konstatētas⁴⁰.

Saskaņā ar LVĢMC uzturētajā datu bāzē "2-Ūdens" pieejamo informāciju ūdens zudumi Ventspilī ilggadīgajā laika periodā norāda uz zudumu samazināšanos (skat. 3.6.3. attēlu).⁴¹

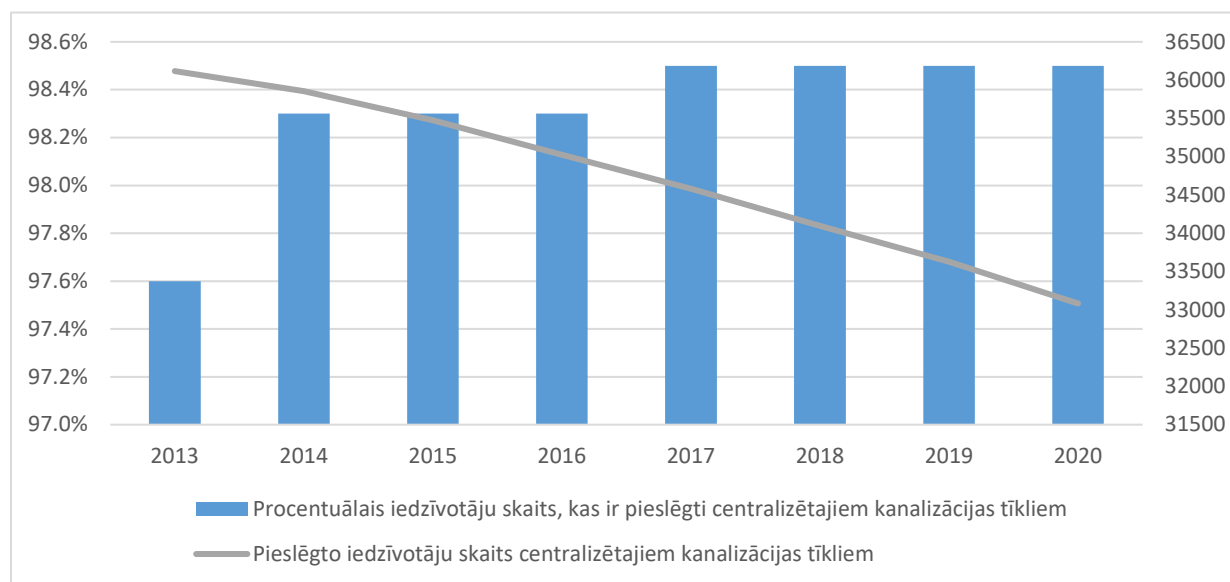
3.6.3. attēls. Ūdens zudumi Ventspils pilsētā laika periodā no 2013. līdz 2020. gadam (% no kopējā iegūtā apjoma)

PSIA "ŪDEKA" piesaistot Eiropas Savienības līdzfinansējumu, izbūvējusi jaunus ūdensapgādes un kanalizācijas tīklus, līdz ar to, paplašinās šo pakalpojumu pieejamība pilsētā, kas palielinājusies no 97,6% 2013. gadā no kopējā deklarēto iedzīvotāju skaita līdz 98,5% - 2020.gadā. (skat. 3.6.4. attēlu).

³⁹ Pašvaldības SIA "ŪDEKA" tīmekļvietne, <http://udeka.lv>

⁴⁰ Veselības inspekcijas tīmekļvietne, www.vi.gov.lv

⁴¹ Valsts statistikas pārskats „2 – Ūdens”, <https://videscentrs.lv/gmc.lv/>

3.6.4. attēls. Pieslēgto iedzīvotāju skaits PSIA "ŪDEKA" centralizētajiem kanalizācijas tīkliem 2013. – 2020. gadā⁴²

Ventspils aglomerācijā attīrītie notekūdeņi no Notekūdeņu attīrīšanas ietaisēm Dzintaru ielā 52A, Ventspilī (turpmāk – NAI), tiek izvadīti Baltijas jūrā pa kanalizācijas kolektoru (turpmāk- "kolektors"). Kolektora kopējais garums ir ~2,3 km, bet daļa šī cauruļvada (apt.1,5 km) ieiet Baltijas jūrā.

Pēdējo 10 gadu laikā Baltijas jūras akmeņaino piekrasti, kas atrodas uz ziemeļiem no Ventas upes ietekas jūrā un ostas, atrodas Ventspils pilsētas administratīvās teritorijā, tuvu pie dabas pieminekļa "Staldzenes stāvkrasts", krasta erozija negatīvi ietekmē infrastruktūras objektus Ventspils pilsētā, tostarp pašvaldības PSIA "ŪDEKA" īpašumā esošo kolektoru. Ventspils ziemeļdaļā jūras piekraste ir šaura, oļaina, ar 5-10 m augstiem stāvkrastiem. Pēc pilsētas ostas molu izbūves 20. gs. sākumā, uz ziemeļiem no ostas ir izveidojušies mežaini stāvkrasti. Stāvkrasti vietām tiek noskaloti, un noskalojumu radītie oļi, grants un smiltis vētru laikā pakāpeniski ceļo Ventspils virzienā un uzkrājas pludmalē.

Kopš 2018. gada ir izveidojusies kritiska situācija, kad kolektorā vairākkārtīgi ir notikušas avārijas un cauruļvada plīsumi kolektorā, kas ir novērstas veicot remontdarbus, tomēr lai uzlabotu kritisko situāciju, nodrošinātu pakalpojumu nepārtrauktību un drošību novadot jūrā notekūdeņus, ilgtspējīgai ūdenssaimniecības attīstībai kolektora pārbūve jūrā un daļēji arī krasta zonā ir ļoti būtiska un aktuāla.

SIA "Ūdeka" nodrošina atbilstošu notekūdeņu attīrīšanu un saskaņā ar statistikas pārskatu datiem laika periodā no 2013. gada līdz 2019. gadam tiek nodrošināta atbilstoša notekūdeņu attīrīšanas efektivitāte. Koncentrācijas norādītas, pārrēķinot SIA "Ūdeka" pārskatos sniegto paliekošo piesārņojumu t/gadā uz mg/l pēc kopējā notekūdeņu apjoma (skat. 3.6.4. tabulu).

⁴² PSIA "ŪDEKA" realizēto ES projektu pārskati un CSP

3.6.4. tabula. Notekūdeņu attīrīšanas efektivitāte⁴³

Gads	Suspendētās vielas, mg/l	BSP ₅ , mg/l	ĶSP, mg/l	N _{kop} , mg/l	P _{kop} , mg/l
Norma	<35	<25	<125	<15	<2
2013	6,15	1,25	36,88	6,31	0,58
2014	Nav datu	2,08	41,30	6,13	0,56
2015	3,61	2,17	39,40	6,05	0,53
2016	4,35	4,61	39,11	6,03	0,17
2017	6,34	1,75	43,33	6,22	0,26
2018	4,90	2,10	35,49	5,63	1,03
2019	3,88	2,40	40,70	5,12	1,14

Plūdu risks

Vides aizsardzības un reģionālās aizsardzības ministrijas 2020. gada 11. martā apstiprināja iespējamo plūdu postījumu vietu kartes, kurās iekļauta arī Ventspils pilsēta kā nacionālas nozīmes teritorija.⁴⁴ Saskaņā ar plūdu draudu un plūdu riska kartēm, Ventas UBA nacionālas nozīmes plūdu riska teritoriju kopējā applūstošā platība pavasara plūdus ar vidēju varbūtību (1%) ir 64,03 km². Applūstošo teritoriju kopējā platība vējuzplūdus ar vidēju varbūtību (1%) ir 49,55 km².

Ventas UBAA novērtētais plūdu riska indekss Ventspils teritorijā pēc 2018. gada datiem ir 1,1 (skat. 3.6.5. tabulu). Pēc LVĢMC izstrādātā Ventas upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāna un plūdu riska pārvaldības plāna 2022.-2027. gadam sniegtajiem datiem Ventspils pilsētā plūdu riskam pakļauto iedzīvotāju skaits pavasara plūdus ir visaugstākais (1 138 cilvēki mazas varbūtības plūdus, attiecīgi sociālā riska grupā cilvēku skaits applūstošajā teritorijā ir 728). Savukārt iepriekšējā plānošanas periodā (2016.-2021. gadam) iedzīvotāju skaits applūstošajās teritorijās ar mazu plūdu riska varbūtību Ventspils pilsētā bija 2050-2100 pavasara plūdus, bet 1850-1900 jūras vējuzplūdus, kas norāda uz samazinošu tendenci. Paredzams, ka klimata pārmaiņu ietekmē vējuzplūdu un lietusplūdu risks Ventspils pilsētā paaugstināsies, bet samazināsies pali.⁴⁵

3.6.5. tabula. Plūdu riska indeksi Ventspils pilsētā

NNPRT	Applūstošo iedzīvotāju skaits plūdus					
	Iedzīvotājiem	Ekonomikai	Sociālajām grupām	Videi	Kultūras mantojumam	Kopējais
Ventspils pilsēta	0,069	0,049	0,914	0,059	0,0538	1,1

⁴³ Valsts statistikas pārskats „2 – Ūdens”, <https://videscentrs.lv/mc.lv/>

⁴⁴ <https://videscentrs.lv/mc.lv/iebuve/pludu-riska-un-pludu-draudu-kartes>

⁴⁵ VENTAS UPJU BASEINU APGABALA APSAIMNIEKOŠANAS PLĀNS UN PLŪDU RISKĀ PĀRVALDĪBAS PLĀNS 2022. - 2027. GADAM, LVĢMC, Rīga, 2021.

Vislielākie ekonomiskie zaudējumi saistīti ar apdraudēto ēku atjaunošanu un ceļu rekonstrukciju. Kopumā pavasara plūdus ar mazu varbūtību potenciālie ekonomiskie zaudējumi Ventspils pilsētā var sasniegt 2,7 milj. EUR.⁴⁶

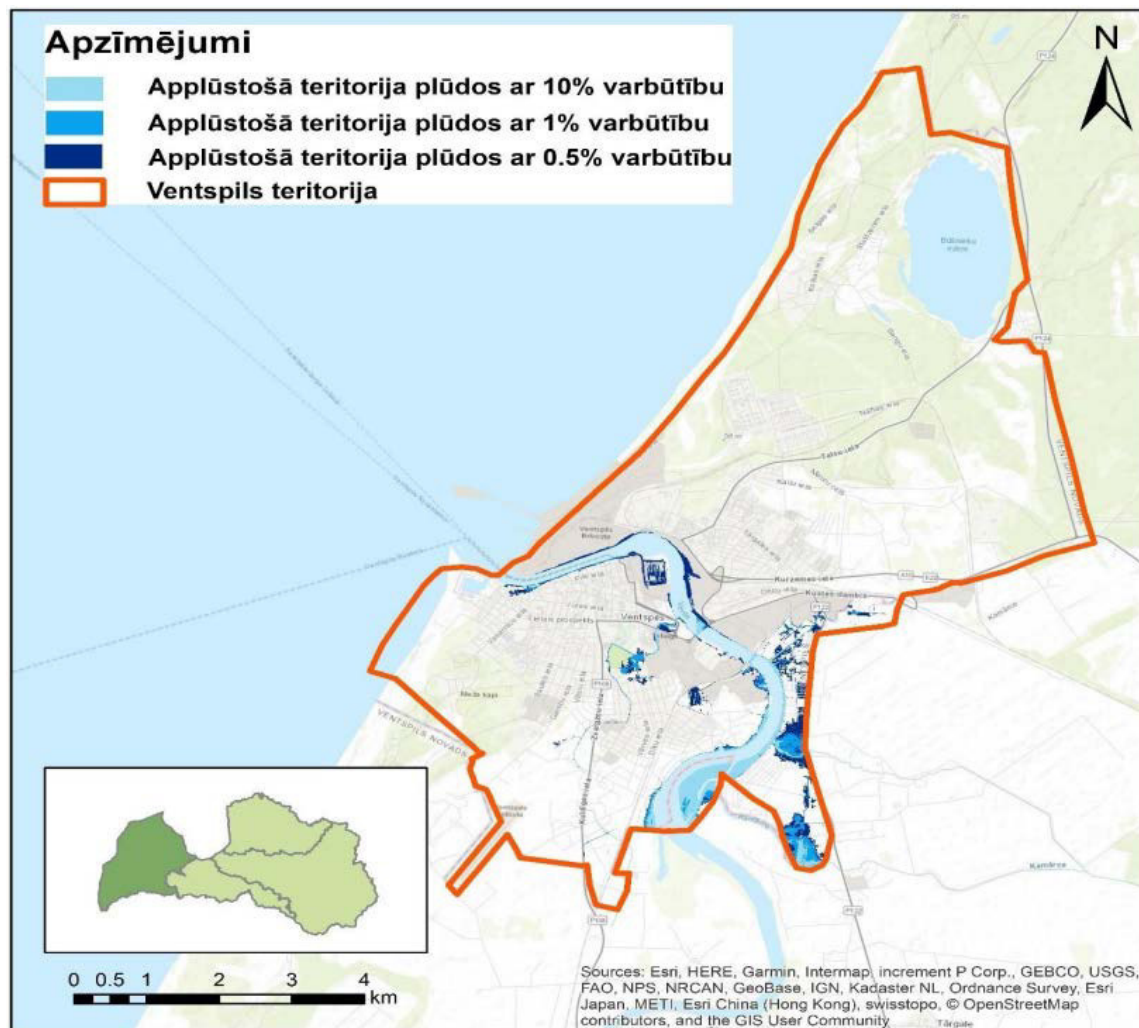
Ventspils teritorija pēdējo 7 gadu periodā ir pakļauta jūras krasta erozijas riskam. Dabiskas plūdu apdraudētas teritorijas ir palieņu teritorijas (upju un ezeru ielejas), kas applūst palu vai plūdu gadījumā, un jūras vējuzplūdu apdraudētas teritorijas, kurās stipra vēja laikā jūras ūdeņi ieplūst upju ietekās un piejūras ezeros, kā arī teritorijas, kas applūst jūras krastu erozijas dēļ. Spēcīgu lietusgāžu laikā īslaicīgi lokāli plūdi bieži ir novērojami arī Ventspilī. Applūšanas cēlonis pilsētu teritorijās ir lietūs ūdens kanalizācijas sistēmu trūkums vai lietūs ūdens novadīšanas sistēmu projektēto parametru neatbilstība intensīvām lietusgāzēm.⁴⁷

Pavasara plūdu laikā applūstošo teritoriju platība ar mazu plūdu riska varbūtību sasniedz 1,86 km², ar vidēju plūdu riska varbūtību 1,14 km², bet ar lielu – 0,69 km². Lietus plūdi Plūdu riska pārvaldības plāniem 2022.–2027. gadam netika modelēti, tādēļ plūdu riska indekss saistībā ar lietus plūdiem Ventspils pilsētas teritorijai nav aprēķināts. Plūdu pārvaldības pasākumu prioritātes novērtējumā ir pieņemts visaugstākais plūdu riska indekss, ja NNPRT plūdu riska indeksi pavasara plūdus un jūras vējuzplūdus atšķirās. LVGMC sniegtā karte par pavasara plūdu apdraudētām teritorijām Ventspils pilsētā attēlota 3.6.5. attēlā.⁴⁸

⁴⁶ Turpat.

⁴⁷ Turpat.

⁴⁸ Turpat.

3.6.5. attēls. Pavasara plūdu apdraudētās teritorijas Ventspils pilsētas teritorijā

Ventspils pilsētas pašvaldība 2020. gada anketā par plūdu risku norādījusi jūras krastu Staldzenē kā erozijas ietekmētu teritoriju. Ventspils pilsētā 2017. gadā uzsākta Vidumupītes nogāžu un gultnes pārbūve, vairāki posmi stiprināti ar fašīnām un velēnām projekta "Plūdu riska samazināšanas pasākumi Ventspils pilsētā" (Nr.5.1.1.0/17/I/002) ietvaros. Ventspils novada pašvaldība norādījusi, ka Jūrkalnes pagasta teritorijā jūras stāvkrasts ir pakļauts regulārai krasta erozijai. 2019. gadā projekta ietvaros tika īstenoti citi pretplūdu pasākumi: Sarkanmuižas un Brīvības ielas krustojumā tika pārbūvēts lietussūdens kolektors, palielinot tā caurplūdes iespējas. Žāžciemā pie Rūpniecības ielas tika veikta grāvja pārbūve un savienošana ar Ventas upi, izbūvējot lietussūdens kolektoru. Pie Ventspils lidostas tika pārbūvēts grāvis vairāk nekā kilometra garumā, kā rezultātā lietussūdens tiek novadīts īsākā ceļā uz Ventas upi. Vidumupītes

posmā no Ventas upes līdz Brīvības ielai un no Brīvības ielas līdz Kuldīgas ielai tika veikti gultnes tīrīšanas darbi un nostiprināti krasti ar fašīnām un velēnām, tādējādi samazinot arī krasta erozijas risku.⁴⁹

Īstenoto pasākumu rezultātā Ventspils pilsētā tiek samazināts lietus plūdu risks un iespējamie zaudējumi. Turpinot plūdu riska samazināšanas pasākumu īstenošanu līdz 2027. gadam, Ventspils teritorijā plānots samazināt lietus plūdu izraisīto apdraudējumu 616 iedzīvotājiem aptuveni 200 hektāru platībā.

Paredzamās tendences

Aspekts	Kritērijs	Paredzamās tendences apraksts	0 alternatīva
Ūdens kvalitāte	Ūdens objektu skaits, kuriem tiek uzlabota ekoloģiskā kvalitāte	Īstenojot paredzētos pasākumus, uzlabosies ūdensobjektu ekoloģiskā kvalitāte.	↖ ↗
	Centralizētajai kanalizācijai pieslēgto iedzīvotāju skaits	Palielināsies pieslēgumu skaits Ventspils pilsētas centralizētajai kanalizācijas sistēmai.	↗
	Dzeramā ūdens kvalitāte	Dzeramā ūdens kvalitātes neatbilstības netiek konstatētas.	↔
	Notekūdeņu attīrīšanas efektivitāte	Tiek nodrošināta atbilstoša notekūdeņu attīrīšanas efektivitāte.	↔
Plūdu risks	Plūdu apdraudēto iedzīvotāju skaits	Plūdu riskam pakļauto iedzīvotāju skaits pakāpeniski samazinās.	↗
↗ Uzlabosies ↖ ↗ Nebūtiski uzlabosies ↔ Situācija nemainīga ↖ ↘ Nebūtiski pasliktināsies ↘ Pasliktināsies			

3.7. Augsne un piesārņojums

LVGMC uztur piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistru.⁵⁰ Datubāzē ir pieejama informācija par 3 vietu kategorijām:

- nav piesārņota vieta (apzināta vai pilnībā attīrīta vieta),
- potenciāli piesārņota vieta,
- piesārņota vieta.

⁴⁹ Turpat.

⁵⁰ LVGMC piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistrs, <https://videscentrs.lv/gmc.lv/>

Ventspils pilsētā ir veikta praktiski visu lielāko rūpniecisko uzņēmumu grunts un gruntsūdeņu piesārņojuma izpēte, kuras gaitā ir apzināti galvenie piesārņojuma areāli pilsētas teritorijā. Šī informācija ir iekļauta Latvijas vienotā piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistrā.

Piesārņotās vietas veido bijušās PSRS armijas teritorijas, kolhozu darbnīcas, pesticīdu un minerālmēslu noliktavas, sadzīves atkritumu izgāztuves, degvielas uzpildes stacijas u.c., Piesārņojums ar naftas produktiem ir viens no visvairāk izplatītajiem, uzsverot, ka naftas produkti ir arī viena no visbīstamākajām piesārņotāju grupām. To galvenie piesārņojuma avoti ir DUS, ostu termināļi, bijušie un esošie militārie objekti, vecas rūpnieciskās teritorijas utt. Ņemot vērā, ka Ventspilī ir ostu teritorija, novērojams lielāks naftas produktu un to ražošanas blakusproduktu piesārņojums. Ventspilī piesārņotie gruntsūdeņi tieši ietekmē Baltijas jūru un Ventu.

Ūdensobjektā *V029SP Ventspils ostas teritorija* kā būtiskas piesārņotās vietas novērtēti 3 ķīmiskās un naftas rūpniecības objekti, 2 dzelzceļa objekti, 2 noliktavu teritorijas, 1 pietāzne/pārkraušanas teritorija, 1 katlu māja, 1 NAI teritorija, 7 DUS/GUS. Būtisks PPPV izvietojums un skaits, grunts un gruntsūdeņu piesārņojums ar naftas produktiem, mazutu, dažviet konstatēts peldošs naftas produktu slānis. Iespējama piesārņojuma ieskalšanās Ventas upē. Dažos no objektiem veikti sanācijas darbi, bet nepieciešams turpmāks monitorings kvalitātes kontrolei.⁵¹

Saskaņā ar iepriekš minēto reģistru Ventspils pilsētā ir izdalītas 23 piesārņotas vietas (2011. gadā – 24), 41 potenciāli piesārņota vieta (2011. gadā – 43) un 16 vietas,^{52,53} kuras atbilst kategorijai “nav piesārņota vieta”. 3.7.1. attēlā norādītas Ventspils teritorijā reģistrēto piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu izplatība.⁵⁴

Publiski dati par kopējo piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu platību Ventspilī ir pieejami tikai par 2016. gadu, kad tā sastādīja 494,898 ha jeb 38% no kopējās Latvijas piesārņoto vietu platības.⁵⁵

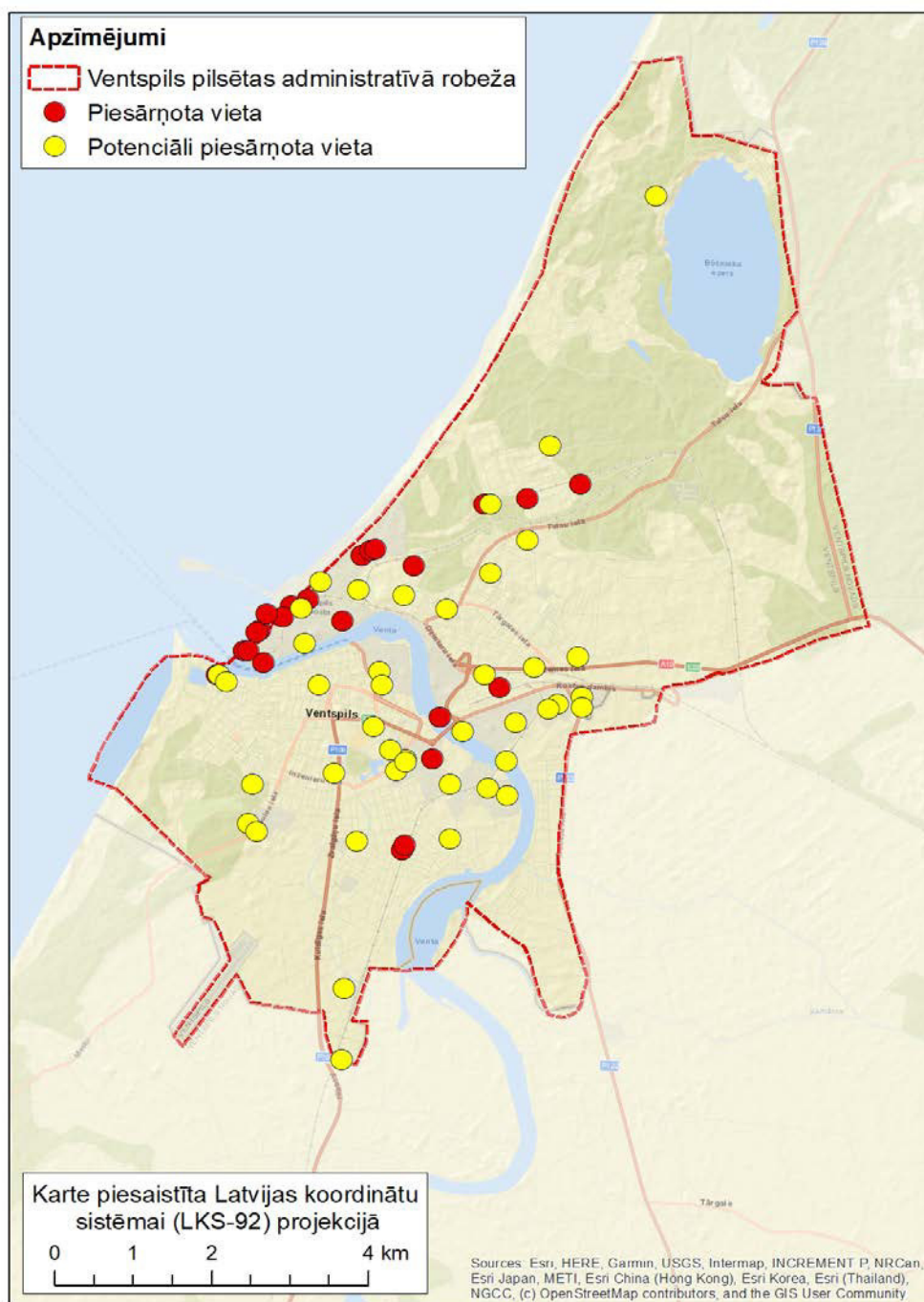
⁵¹ VENTAS UPJU BASEINU APGABALA APSAIMNIEKOŠANAS PLĀNS UN PLŪDU RISKĀ PĀRVALDĪBAS PLĀNS 2022. - 2027. GADAM, LVGMC, Rīga, 2021.

⁵² Vides pārskats Ventspils pilsētas attīstības virzieniem līdz 2020. gadam un aktualizētai Ventspils pilsētas attīstības programmai 2007. – 2013. gadam, SIA Estonian, Latvian & Lithuanian Environment, 2011.

⁵³ LVGMC piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistrs, <https://videscentrs.lvgmc.lv>. No reģistra 10.06.2021.

⁵⁴ turpat

⁵⁵ [6. Piesārņotās un potenciāli piesārņotās vietas | Reģionālās attīstības indikatoru modulis \(raim.gov.lv\)](#)

3.7.1. attēls. Piesārņotās un potenciāli piesārņotās vietas Ventspilī⁵⁶

⁵⁶ LVĢMC piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistrs, <https://videscentrs.lvģmc.lv/>

2014. gadā Ventspils brīvdzīvā tika pabeigta ar naftas produktiem piesārņotā 1. moliņa demontāža. Naftas moliņa demontāža palīdzēja atrisināt divus jautājumus – likvidēt nopietnu ostas akvatorijas piesārņojuma ar naftas produktiem avotu un nodrošināt iespēju vienlaikus pietaukoties diviem kuģiem pie ogļu termināļa. Projekta gaitā kopumā tika attīrīts nedaudz vairāk par 32 000 m³ ar naftas produktiem piesārņotas grunts, pielietojot Latvijā speciāli šim projektam izstrādātu mikrobioloģijas tehnoloģiju šāda veida piesārņojumu attīrīšanai. Tā ir Latvijā līdz šim lielākā apjoma ar naftas produktiem piesārņotas grunts attīrīšana.⁵⁷

Ventspils novada rekultivētās izgāztuves “Platene” teritorijā atkritumu deponēšanas laukuma tiešā tuvumā vēl joprojām ir piesārņoti gruntsūdeņi un grunts (paaugstinātas Nkop, Cl- , KSP un EVS vērtības), tomēr pēc monitoringa datiem piesārņojuma līmenis pēdējos gados ir stabilizējies un paredzams, ka notiks pakāpeniska piesārņojuma samazināšanās.⁵⁸

Paredzamās tendences

Aspekts	Kritērijs	Paredzamās tendences apraksts	0 alternatīva
Augsne un piesārņojums	Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu skaits	Neplānojot mērķētus pasākumus, piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu skaits nesamazināsies	↔
↗ Uzlabosies ←↗ Nebūtiski uzlabosies ↔ Situācija nemainīga ←↘ Nebūtiski pasliktināsies ↘ Pasliktināsies			

3.8. Kultūrvēsturiskās vērtības

Latvijas Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā iekļauti vairāk nekā 7370 pieminekļi, kas iedalīti sekojošās grupās: arheoloģija, arhitektūra, pilsētībūvniecības, vēsturiska notikumu vieta, kā arī industriālie, mākslas un vēstures pieminekļi. No tiem Ventspils pilsētas administratīvajās robežās atrodas 53 kustamie un nekustamie kultūras pieminekļi (informācija par kustamajiem mākslas pieminekļiem drošības apsvērumu dēļ datu bāzes publiskajā daļā nav pieejama).⁵⁹

Visvairāk Ventpilī ir mākslas un arhitektūras pieminekļi. Mākslas pieminekļi iekļauj tēlotājas, dekoratīvās un lietišķās mākslas darbus un mākslas amatniecības izstrādājumus, kas raksturo vēsturisko stilu periodus un latviešu nacionālo mākslu, bet arhitektūras pieminekļi ir vēsturiskas dzīvojamās ēkas, baznīcas, mācību iestādes u.c. celtnes.

⁵⁷ Ventspils pilsētas tīmekļvietne, www.ventspils.lv

⁵⁸ VENTAS UPJU BASEINU APGABALA APSAIMNIEKOŠANAS PLĀNS UN PLŪDU RISKA PĀRVALDĪBAS PLĀNS 2022. - 2027. GADAM, LVGMC, Rīga, 2021.

⁵⁹ Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes uzturētā datu bāze is.mantojums.lv

Arheoloģijas pieminekļi iekļauj senās dzīves vietas. Ventspilī ir divi arheoloģiskie pieminekļi – Ventspils viduslaiku pils un senkapi Kuldīgas ielā.

Degradētās teritorijas

Eiropas Komisijas projekta CABERNET⁶⁰ (*Concerted Action on Brownfield and Economic Regeneration Network*) projekta materiālos degradētās teritorijas jēdziens ir skaidrots kā vieta (zeme, būves, nekustamais īpašums), kas iepriekš tikusi izmantota vai apbūvēta, bet pašlaik ir pamesta vai tiek nepilnīgi izmantota. Tā var būt pamesta, nolaista vai piesārņota vieta. Šī vieta var būt arī daļēji apdzīvota vai citādi izmantota. Degradētās teritorijas var radīt negatīvu vizuālu ietekmi uz ainavu ar (potenciālu) kultūrvēsturisko vērtību.

Saskaņā ar Ventspils pilsētas attīstības programmas 2014. – 2020. gadam pārskatu par īstenošanu 2019. gadā Ventspils pilsētas teritorijā 2015. gadā bija vairākas degradētās teritorijas, t. sk. stratēģiski svarīgās vietās, kuru kopējā platība sasniedza 716 ha, taču 2017. gadā tā bija jau ~734 ha. Dati precizēti atbilstoši APN Teritoriālpārveidošanas un zemes ierīcības dienesta mutiski sniegtajai informācijai 07.09.2020.⁶¹

Lai veicinātu sabiedrisko funkciju un apdzīvotības veidošanos Vecpilsētā, 2019. gadā ERAF līdzfinansētā projekta Nr.5.6.2.0/18/I/006 ietvaros uzsākta ēku Pils ielā 45 un Pils ielā 47 pārbūve un teritorijas labiekārtojums. Projekta īstenošanas sagaidāmie rezultāti un ieguvumi ir degradētās teritorijas atjaunošana 1 527 m² platībā, pilsētas vēsturiskās apbūves teritorijā Pils ielā, Ventspilī, jaunizveidotās darbavietas, nefinanšu investīcijas komercdarbības infrastruktūrā, daudzfunkcionālu biroju telpu izveide.⁶²

2019. gadā tika arī pabeigts projekts “Degradētās teritorijas atjaunošana Pārventas industriālajā zonā Ventspilī”, Nr. 5.6.2.0/18/I/004. Projekta rezultātā tika izbūvēti divi publiski auto stāvlaukumi papildus 133 automašīnām atjaunojamā degradētā teritorijā Ventspils Augsto tehnoloģiju parkā.⁶³

Lai veicinātu vidi degradējošo ēku un būvju sakārtošanu, ir paaugstināts nekustamā īpašuma nodoklis sabiedrisko drošību apdraudošām un vidi degradējošām ēkām un būvēm līdz 3%.⁶⁴

Paredzamās tendences

Aspekts	Kritērijs	Paredzamās tendences apraksts	0 alternatīva
Kultūrvēsturiskās vērtības	Degradēto teritoriju platība, ha	Pamatojoties uz iepriekšējā plānošanas perioda ietvaros analizētajām tendencēm, var pieņemt, ka, neīstenojot papildu pasākumus,	←↘

⁶⁰ CABERNET – Eiropas Komisijas projekts 2001. – 2004. gadam, kurā darbojas ekspertu tīkls, lai veicinātu pilsētu ilgtspējīgu attīstību. Projekta mērķis – veicināt teritoriju revitalizāciju ilgtspējīgas attīstības kontekstā.

⁶¹ Ventspils pilsētas attīstības programmas 2014.-2020. gadam pārskats par īstenošanu 2019. gadā, Ventspils pilsētas pašvaldība

⁶² Turpat.

⁶³ Turpat.

⁶⁴ Pārmaiņas Ventspilī, Ventspils domes atskaite (2017. gada jūnijs – 2021. gada maijs), pieejams:

https://www.ventspils.lv/lat/ventspils_parvalde/pasvaldibas_atskaite_par_paveikto/

		degradēto teritoriju platībām ir pieaugoša tendence.	
	Atjaunoto kultūrvēsturisko pieminekļu skaits/kopējais kultūrvēsturisko pieminekļu skaits	Trūkst datu, kas ļautu novērtēt pašreizējo kultūrvēsturisko pieminekļu stāvokli un tendences, līdz ar to tiek pieņemts, ka stāvoklis nemainīsies.	↔
↗ Uzlabosies ←↗ Nebūtiski uzlabosies ↔ Situācija nemainīga ←↘ Nebūtiski pasliktināsies ↘ Pasliktināsies			

4. Plānošanas dokumenta īstenošanas būtiskās ietekmes uz vidi novērtējums

4.1. Iedzīvotāji sasniedz savus mērķus un iegūst labklājību

Rīcības virzieni aptver vidēja termiņa prioritāti – prasmes.

PRASMES – Latvijas un Ventspils nākotnes redzējuma pamatā ir cilvēku prasmes, jo globālo attīstības tendenču ietekmē ikviena nozare piedzīvo arvien straujākas izmaiņas saistībā ar digitalizāciju, pielāgošanos klimata pārmaiņām u.c. tendencēm. Šādos apstākļos ir ļoti būtiski ikvienam iedzīvotājam un uzņēmumam realizēt inovatīvas un viedas ekonomiskās pārmaiņas. To, pirmkārt, ir iespējams nodrošināt ar augstas kvalitātes un daudzveidīgām izglītības un prasmju iegūšanas iespējām, kas rosina apziņu, ka mērķu sasniegšanai piemērotākā izvēle ir palikšana vai pārcelšanās uz Ventspili, nevis citu vietu. Jebkurām izglītojošajām aktivitātēm ir jābūt vērstām uz iedzīvotāju ekonomiskās aktivitātes un produktivitātes paaugstināšanu nodarbinātības vai savas uzņēmējdarbības formā, lai tie spētu gūt ienākumus, kas tālāk nepieciešami dzīves kvalitātes nodrošināšanai. Šī prioritāte ir ļoti aktuāla gan jauniešiem, kuri mūsdienās ir informēti par plašo iespēju loku, kas pieejams visā pasaulē, gan vecāka gada gājuma iedzīvotājiem, kam jāpielāgojas notiekošajai ekonomikas nozaru transformācijai.

Rīcības virzienu un rezultātīvo rādītāju stratēģiskais vērtējums:

Rīcības virzieni nav tieši vērsti uz slodžu vai vides stāvokļa izmaiņām, līdz ar to pasākumu īstenošana var tikai netieši ietekmēt vides kvalitāti. Šādā kontekstā lielākā uzmanība pievēršama plānotajai tālākai pilsētas industrializācijai, uzņēmējdarbības veicināšanai un tūrisma infrastruktūras paplašināšanai. Visu norādīto pasākumu īstenošana iespējama, veicot atbilstošu plānoto darbību vides novērtējumu un, nepieciešamības gadījumā, plānojot rīcības ietekmes mazināšanai. Starp rezultatīvajiem rādītājiem attīstības programmā nav ietverti indikatori, kas vienlaikus ar ekonomisko attīstību ļautu sekot līdzi tās radītajai ietekmei uz vidi, tāpēc šiem mērķiem rekomendējam izmantot vides pārskatā analizētos indikatorus. Kā rādītājs, kas plašākā kontekstā saistīts ar labu vides kvalitāti, minams iekštelpu gaisa

kvalitātes rādītājs (P2), kas paredz CO₂ koncentrācijas un vidēji svērtās gaisa temperatūras telpās uzraudzību.

Plānojot zinātnes un pētniecības attīstību, ieteicams integrēt materiālu aprites loku noslēgšanas un atkritumu rašanās novēršanas mērķus inovācijas politikā un veicināt ekoinovāciju attīstību, ieviešanu un pielietojumu, kā arī īstenot pasākumus, kas vērsti uz sinerģiju starp ražošanas, ekoinovāciju un atkritumu rašanās novēršanas jomas pasākumiem atbilstoši Rīcības plānam pārejai uz aprites ekonomiku 2020.–2027. gadam.

Ar šādu attīstības programmā ietvertu pasākumu īstenošanu saistītas iespējamās pozitīvas vai negatīvas ietekmes nav konstatētas:

4.1.1. Tirgus pieprasījumam atbilstošs profesionālās, augstākās un mūžizglītības piedāvājums, zinātnes un pētniecības attīstība

Starp pasākumiem ietverti projekti, kas paredz gan Ventspils Augstskolas, gan profesionālās izglītības iestāžu infrastruktūras pilnveidošanu. Šo projektu īstenošanā rekomendējams ņemt vērā energoefektivitātes prasības (skat. Risinājumus ietekmes mazināšanai).

4.1.3. Izglītības, zinātnes, pētniecības un biznesa sadarbība, zinātņu ietilpīgu uzņēmumu attīstība

4.1.8. Ātri, moderni sakari un IKT un viedo tehnoloģiju darbībai nepieciešamā infrastruktūra

Tālāk sniegts vērtējums par tiem pasākumiem, kuriem iespējama ietekme uz kādu no SIVN ietvaros aplūkojamajiem aspektiem vai identificēti risinājumi ietekmes mazināšanai:

4.1.2. Mūsdienīga un pietiekama pirmsskolas, vispārējā un interešu izglītība

Iespējamās pozitīvās ietekmes:

- Visi aspekti: Uz jaunākajām zinātniskajām atziņām un politikas mērķiem balstīta vides izglītība ir būtisks instruments sabiedrības uzvedības maiņā, kas var atstāt netiešu pozitīvu ietekmi uz visiem skartajiem vides aspektiem.

Iespējamās negatīvās ietekmes:

- Nav konstatētas

4.1.4. Ventspils brīvostas stiprināšana un ar ostas darbību saistītu uzņēmumu attīstība

Iespējamās pozitīvās ietekmes:

- Augsne un piesārņojums: rīcības virziens ietver arī pasākumu, kas paredz Ventspils brīvostas hidrotehnisko būvju pārbūvi un atjaunošanu, un lai arī nav tieši vērsts uz piesārņojuma samazināšanu, potenciāli var labvēlīgi ietekmēt stāvokli, ja plānotie būvdarbi aptvers piesārņotas vai potenciāli piesārņotas teritorijas.

- Klimata pārmaiņas: rīcības plānā iekļautie pasākumi alternatīvo degvielu pieejamībai un elektrotīklu pieslēguma pie pietātnēm nodrošināšanai kopumā var radīt pozitīvu ietekmi, samazinot SEG emisijas. Tomēr rīcības plāna detalizācijas pakāpe neļauj novērtēt, cik būtiska ir sagaidāmā ietekme.

Iespējamās negatīvās ietekmes:

- Dažādi vērtētie aspekti: Rīcības plāns paredz nodrošināt atbilstošu infrastruktūru uzņēmējdarbības veicināšanai Ventspils ostas teritorijā, t.sk. rūpniecības ēku būvniecību, līdz ar ko paredzama jaunu piesārņojošu darbību uzsākšana Ventspils ostas teritorijā. Savukārt investīciju plānā ietverti projekti, kas vērsti uz jaunu pievadceļu attīstību industriālām zonām un publiskai lietošanai. Iespējamās ietekmes mazināšanai uz visiem vērtētajiem aspektiem jānodrošina atbilstošu vides novērtējuma procedūru piemērošana (skat. Risinājumus ietekmes mazināšanai).

4.1.5. IKT nozares attīstība

Iespējamās pozitīvās ietekmes:

- Klimata pārmaiņas, gaisa kvalitāte, troksnis: IKT risinājumu ieviešanas veicināšana pašvaldības un sabiedrisko pakalpojumu sniegšanā samazina iedzīvotājiem nepieciešamību pārvietoties un izmantot sabiedrisko vai privāto transportu, kas labvēlīgi ietekmē visus trīs norādītos vides aspektus.

Iespējamās negatīvās ietekmes:

- Nav konstatētas

4.1.6. Uzņēmējdarbības attīstība pilsētā

Iespējamās pozitīvās ietekmes:

- Klimata pārmaiņas, gaisa kvalitāte, troksnis: investīciju plānā ietverti vairāki projekti digitālās transformācijas veicināšanai, t.sk. uzlabojot gan tehnoloģijas, gan digitālās prasmes. Šādu projektu īstenošana samazina iedzīvotājiem nepieciešamību pārvietoties un izmantot sabiedrisko vai privāto transportu, kas labvēlīgi ietekmē visus trīs norādītos vides aspektus.

Iespējamās negatīvās ietekmes:

- Nav konstatētas

Investīciju plāns paredz uzņēmējdarbībai nepieciešamo ražošanas ēku un saistītās infrastruktūras būvniecību. Šo projektu īstenošanā rekomendējams ņemt vērā energoefektivitātes prasības (skat. Risinājumus ietekmes mazināšanai).

4.1.7. Tūrisma attīstība

Iespējamās pozitīvās ietekmes:

- **Bioloģiskā daudzveidība:** Rīcības plāns paredz pasākumu realizāciju dabas tūrisma un ūdenstūrisma piedāvājuma paplašināšanai un uzlabošanai. Tāpat investīciju plānā identificēti vairāki projekti, kuros tiek paredzēta tūrisma infrastruktūras attīstības dabas mantojuma plašākai izmantošanai. Vienlaikus investīciju projekti identificē tūrisma un aktīvās atpūtas objektu infrastruktūras uzlabošanu ar mērķi nodrošināt dabas vērtību saglabāšanu, piemēram, piekrastes ekosistēmās. Dabas vides izmantošanas infrastruktūras paplašināšana un uzlabošana, no vienas puses var palielināt slodzi uz dabas vērtībām un bioloģisko daudzveidību, bet no otras puses, pārdomāta un ilgtspējīga infrastruktūras attīstība samazina rekreācijas negatīvo slodzi uz ekosistēmām, piemēram, ūdenstilpju eitrofikāciju un ekoloģiskās kvalitātes pasliktināšanos.

Iespējamās negatīvās ietekmes:

- **Bioloģiskā daudzveidība:** Attīstot tūrisma infrastruktūru iespējam aizsargājamo dabas vērtību, piemēram, biotopu platību, iznīcināšana vai to stāvokļa pasliktināšana, ja tūrisma un rekreācijas infrastruktūras plānošanas procesā netiek izmantota aktuāla informācija par biotopu platībām un aizsargājamo sugu atradnēm. Lai mazinātu šādu potenciālu negatīvu ietekmi, paredzētās darbības ietekmes novērtējumam uz *Natura 2000* teritorijām, citām ĪADT, kā arī dabas vērtībām ārpus ĪADT, nepieciešams izmantot aktuālu informāciju, kas pieejama DDPS OZOLS, kā arī plānošanas procesā piesaistīt sertificētus sugu un biotopu jomas ekspertus.

Ietekmes vērtējums

Aspekts	Kritērijs	0. alternatīva	AP īstenošana
Klimata pārmaiņas	Atjaunojamie energoresursi (AER) no kopējā CSS kurināmā apjoma	↔	0
	Kopējās SEG emisijas, CO ₂ ekvivalentos	↔	0
	Zaļo teritoriju īpatsvars, %	↔	0
	Pilsētvides labiekārtojumi, kas risina pilsētas pielāgošanos klimata pārmaiņām	↔	0
Atkritumu apsaimniekošana un aprites ekonomika	Īstenoti pašvaldības pilotprojekti aprites ekonomikas jomā atbilstoši Rīcības plānā pārejai uz aprites ekonomiku 2020.–2027. gadam noteiktajiem rīcības virzieniem un pasākumiem	↗	0
	Zaļā publiskā iepirkuma (ietverot aprites ekonomikas principus) izmantošanas īpatsvars pašvaldības iepirkumos (% no visiem iepirkumiem).	↗	0
	Radīto sadzīves atkritumu apjoms uz vienu iedzīvotāju, kg	↘	0

	Bioloģiski noārdāmo atkritumu īpatsvars kopējā savākto nešķirotu atkritumu apjomā, %	↔↗	0
	Dalīti savākto tekstilmateriāla atkritumu daudzums, tonnas	↔↗	0
	Pārstrādātais un reģenerētais atkritumu apjoms attiecībā pret attiecīgajā gadā radīto atkritumu daudzumu, %	↗	0
	Apglabāto atkritumu īpatsvars no kopējā savāktā apjoma, %	↗	0
Rūpnieciskā piesārņojuma emisiju samazināšana	Rūpniecisko piesārņojuma avotu slāpekļa oksīdu emisijas, t/gadā	↔↗	0
	Rūpniecisko piesārņojuma avotu daļiņu PM10 emisijas, t/gadā	↔↗	0
	Rūpniecisko piesārņojuma avotu GOS emisijas, t/gadā	↔↗	0
Labas gaisa kvalitātes nodrošināšana	Slāpekļa dioksīda (NOx) gada vidējā koncentrācija, µg/m³	↔↘	0
	Daļiņu PM2,5 gada vidējā koncentrācija, µg/m³	↔↘	0
Vides troksnis	Datu pieejamība par vides trokšņa piesārņojuma līmeni Ventspils pilsētā	↔↔	0
	Iedzīvotāju sūdzību skaits par vides troksni	↔↔	0
	Nozīmīga transporta trokšņa traucējumam pakļauto personu skaits	↔↘	0
Bioloģiskā daudzveidība un ainavas	Zaļo teritoriju īpatsvars no pilsētas kopējās teritorijas, %	↔↔	0
	Izstrādāti un regulāri atjaunoti dabas aizsardzības plāni īpaši aizsargājamām dabas teritorijām (ĪADT)	↔↘	0
	Aizsargājamo biotopu platība un kvalitāte	↘	0
	Dalība Starptautiskā vides izglītības fonda programmās Zilais karogs, Zaļā atslēga, Ekoskolas	↘	0
	Izglītības iestāžu skaits, kas saņēmušas ekoskolas statusu	↘	0
	Zaļo teritoriju īpatsvars no pilsētas kopējās teritorijas, %	↔↔	0
Ūdens kvalitāte	Ūdens objektu skaits, kuriem tiek uzlabota ekoloģiskā kvalitāte	↔↗	0
	Centralizētajai kanalizācijai pieslēgto iedzīvotāju skaits	↗	0
	Dzeramā ūdens kvalitāte	↔↔	0
	Notekūdeņu attīrīšanas efektivitāte	↔↔	0
Plūdu risks	Plūdu apdraudēto iedzīvotāju skaits	↗	0
Augsne un piesārņojums	Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu skaits	↔↔	0
	Degradēto teritoriju platība, ha	↔↘	0

Kultūrvēsturiskās vērtības	Atjaunoto kultūrvēsturisko pieminekļu skaits/kopējais kultūrvēsturisko pieminekļu skaits	↔	0
↗ Uzlabosies ↖ Nebūtiski uzlabosies ↔ Situācija nemainīga ↘ Nebūtiski pasliktināsies ↙ Pasliktināsies		++ Nozīmīga pozitīva ietekme + Vērā ņemama pozitīva ietekme 0 Ietekmes nav/ tā nav būtiska, vai ietekme nav zināma - Vērā ņemama negatīva ietekme -- Nozīmīga negatīva ietekme	

Ieteikumi ietekmes mazināšanai

Nr.	Ieteikumi ietekmes mazināšanai	Skaidrojums	Vai risinājums iestrādāts AP?
1.	Energoefektivitātes prasību izvirzīšana būvēm	Veicot jaunu ēku būvniecību un esošo ēku pārbūvi, jāizvirza energoefektivitātes prasības (nodrošinot atbilstību vismaz minimālajam energoefektivitātes līmenim).	Jāņem vērā īstenošanas gaitā
2.	Jaunu piesārņojošu darbību uzsākšana un jaunu pievadceļu attīstība	Pirms jaunu piesārņojošu darbību uzsākšanas un pievadceļu izbūves jāveic atbilstošs ietekmes vērtējums ietekmes uz vidi novērtējuma vai piesārņojošās darbības atļaujas izsniegšanas procedūras ietvaros.	Jāņem vērā īstenošanas gaitā
3.	Aktuālas aizsargājamo sugu un biotopu informācijas izmantošana, ekspertu piesaiste teritoriju attīstības plānošanas laikā.	Veicot teritoriju attīstības plānošanu nepieciešams identificēt platības, kurās konstatēti aizsargājami biotopi vai sugu atradnes. Plānošanas ietvaros identificējami risinājumi, kas novērš vai samazina iespējamo negatīvo ietekmi uz dabas vērtībām.	Jāņem vērā īstenošanas gaitā

4.2. Iedzīvotāji darbojas kopā cits ar citu un ar pašvaldību, un jūtas piederīgi

Rīcības virzieni aptver vidēja termiņa prioritāti – līdzdarbība.

LĪDZDARBĪBA – rīkojot dažādus pasākumus, sapulces, konkursus iedzīvotājiem, Ventspils pašvaldība regulāri saskaras ar iedzīvotāju pasivitāti – šādām iespējām parasti atsaukas ierobežots cilvēku loks, bet pārējie iedzīvotāji ir grūti sasniedzami. Iedzīvotāju aktivizēšana ir ilgtermiņa process, kurā viens no būtiskiem priekšnoteikumiem ir nostiprināt uzticēšanos starp iedzīvotājiem un pašvaldību. Savukārt uzticēšanās, kā arī piederības sajūta, ir būtiski apstākļi, kas ietekmē pasīvās iedzīvotāju daļas vēlēšanos dzīvot konkrētā pašvaldībā, kā arī veicina uz dzīvi pārcelšanos iedzīvotāju palikšanu. Situācijā, kur pat salīdzinoši augstus ieņēmumus gūstošs iedzīvotājs nejūtas pietiekoši piederīgs vietai, kur tas uzturas ikdienā, viņam ir vieglāk pieņemt lēmumu pārcelties uz dzīvi citā vietā. Ikviens iedzīvotājs vajadzība ir sajūst savu lomu pašvaldības un vietējās sabiedrības dzīvē, tāpēc nepieciešams nodrošināt kvalitatīvus pašvaldības pakalpojumus, ko viņi saņem apmaiņā pret samaksājamiem nodokļiem, kā arī jānodrošina iespēja brīvi izteikt savus priekšlikumus un ieteikumus. Līdzdarbību un piederības sajūtu veido arī iedzīvotāju iesaistīšanās sabiedriskajās, kultūras un sporta aktivitātēs – jo plašākas iespējas darboties

kopā ar pašvaldību un citiem iedzīvotājiem un vairāk priekšlikumi materializējas dzīvē, jo vairāk katrs iedzīvotājs izjūt sevi kā daļu no esošās sabiedriskās dzīves un mazinās iespēja, ka tas pieņems lēmumu pārcelties uz dzīvi citur. Šī prioritāte ir īpaša ar to, ka ar salīdzinoši maziem ieguldījumiem spēj nodrošināt augstu atdevi – vien dažu iedzīvotāju ideju realizācija var ievērojami veicināt viņu piederību pašvaldībai un sabiedrībai.

Rīcības virzienu un rezultātīvo rādītāju stratēģiskais vērtējums:

Arī šajā prioritātē ietvertie rīcības virzieni nav tieši vērsti uz vides slodžu vai stāvokļa izmaiņām, bet kā jau norādīts attīstības programmā – tas paver iespēju nodrošināt kompaktāku, zaļāku, inovatīvāku un mūsdienīgāku pārvaldi un sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas kārtību. Galvenais uzsvars no stratēģiskā ietekmes uz vidi vērtējuma viedokļa ir vērsts uz e-pārvaldes rīku un pakalpojumu attīstīšanu (L-1), kā arī kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanu (L-5). Rīcības virziena rezultatīvie rādītāji neaptver vides indikatorus, tāpēc uzraudzības mērķiem rekomendējam izmantot atbilstošos vides pārskatā ietvertos rādītājus.

Ar šādu pasākumu īstenošanu saistītas iespējamās pozitīvas vai negatīvas ietekmes nav konstatētas:

4.2.2. Iedzīvotāju grupu, īpaši jaunatnes pašiniciatīvas atbalsts

4.2.3. Iedzīvotāju emigrācijas mazināšana un ārvalstnieku/ remigrantu integrācija

4.2.4. Jaunu risinājumu ieviešana jauniešu noturēšanai un piesaistei

Tālāk sniegts vērtējums par tiem pasākumiem, kuriem iespējama ietekme uz kādu no SIVN ietvaros aplūkojamajiem aspektiem vai identificēti risinājumi ietekmes mazināšanai:

4.2.1. Sabiedrībai tuva un moderna pilsētas pārvalde

Iespējamās pozitīvās ietekmes:

- Klimata pārmaiņas, gaisa kvalitāte un vides troksnis: rīcības virziens ietver vairākus uzdevumus, kas vērsti uz e-pārvaldes rīku un e-pakalpojumu attīstību, kā arī sabiedrības izglītošanu šajās jomās. Uzdevumu īstenošanas rezultātā sagaidāms, ka palielināsies gan esošo e-pakalpojumu izmantošanas intensitāte, gan arī būs pieejami jauni e-pakalpojumi, tādējādi mazinot nepieciešamību pēc fiziska apmeklējuma un ar to saistītā transporta izmantošanas. Transporta izmantošanas samazināšana samazina SEG, gaisa piesārņojošo vielu un trokšņa emisijas.
- Atkritumu apsaimniekošana un aprites ekonomika: pozitīvi vērtējama plānotā e-pakalpojumu ieviešana un plašāka izmantošana, kas veicinās papīra atkritumu apjoma samazināšanu. Īstenojot pasākumus, kas saistīti ar nepieciešamo infrastruktūru un aprīkojumu IKT risinājumu ieviešanai, ieteicams izmantot zaļo publisko iepirkumu ar aprites ekonomikas principu ievērošanu.

Iespējamās negatīvās ietekmes:

- Nav konstatētas.

Komentāri un rekomendācijas:

- Atkritumu apsaimniekošana un aprites ekonomika: plānošanas dokumentā tika rekomendēts iekļaut pasākumus, kas vērsti uz aprites ekonomikas principu ieviešanu publiskajā pārvaldē saskaņā ar Rīcības plānu pārejai uz aprites ekonomiku 2020.–2027. gadam (skat. sadaļu “Risinājumi ietekmes mazināšanai”). Rekomendācijas tika ņemtas vērā, un daļa no rekomendētajiem risinājumiem tika iestrādāti attīstības programmā.

4.2.5. Daudzveidīga, intensīva, iedzīvotājus un apmeklētājus saistoša kultūras dzīve

Iespējamās pozitīvās ietekmes:

- Kultūrvēsturiskās vērtības: uzdevuma “Attīstīt Ventspils muzeja infrastruktūru un piedāvājumu” īstenošanas ietvaros ir paredzēti vairāki pasākumi, kas ir vērsti uz kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanu, izpēti un popularizēšanu, kas tiešā veidā radīs pozitīvu ietekmi uz kultūrvēsturiskajam vērtībām.

Iespējamās negatīvās ietekmes:

Rekomendācija: rīcības virziens paredz Kultūras centra ēkas renovāciju, tāpēc rekomendējams būvniecības laikā īstenot energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumus (skat. Risinājumus ietekmes mazināšanai).

4.2.6. Daudzveidīgas sportošanas, aktīvās atpūtas un augstas klases sporta iespējas

Iespējamās pozitīvās ietekmes:

- Klimata pārmaiņas, gaisa kvalitāte un vides troksnis: rīcības virziens paredz publiskās infrastruktūras, t.sk. veloseliņu, izbūvi, kas var potenciāli labvēlīgi ietekmēt iedzīvotāju mobilitātes paradumus un samazināt SEG, gaisa piesārņojošo vielu un trokšņa emisijas, ko rada autotransporta izmantošana.
- Bioloģiskā daudzveidība: Rīcības plāns un Investīciju plāns identificē atsevišķus pasākumus aktīvās atpūtas un rekreācijas objektu infrastruktūras paplašināšanai dabas teritorijās vai projektus šādas infrastruktūras uzlabošanai ar mērķi nodrošināt dabas vērtību saglabāšanu, piemēram, piekrastes ekosistēmās. Dabas teritoriju izmantošanas infrastruktūras paplašināšana un uzlabošana no vienas puses var palielināt slodzi uz dabas vērtībām un bioloģisko daudzveidību, bet no otras puses, pārdomāta un ilgtspējīga infrastruktūras attīstība, samazina rekreācijas un aktīvās atpūtas negatīvo slodzi uz ekosistēmām, piemēram, piekrastes un pludmales jutīgo ekosistēmu izbradāšanu un eitrofikāciju.

Iespējamās negatīvās ietekmes:

- **Bioloģiskā daudzveidība:** Attīstot aktīvās atpūtas infrastruktūru dabas teritorijās, ir iespējam aizsargājamu dabas vērtību, piemēram, biotopu platību, iznīcināšana vai to stāvokļa pasliktināšana, ja šīs infrastruktūras plānošanas procesā netiek izmantota aktuāla informācija par biotopu platībām un aizsargājamo sugu atradnēm. Lai mazinātu šādu potenciālu negatīvu ietekmi, paredzētās darbības ietekmes novērtējumam uz *Natura 2000* teritorijām, citām ĪADT, kā arī dabas vērtībām ārpus ĪADT, nepieciešams izmantot aktuālu informāciju, kas pieejama DDPS OZOLS, kā arī plānošanas procesā piesaistīt sertificētus sugu un biotopu jomas ekspertus.

Rekomendācija: rīcības virziens paredz paplašināt iekštelpu sporta infrastruktūras iespējas, piemēram, peldbaseins, ledus halle, basketbola halle, sporta manēža, tāpēc tā īstenošanas gaitā ir jāizvērtē gan iespējas realizēt energoefektīvus pasākumus, gan nodrošināt pieslēgumus centralizētai siltumapgādei. Šāda rekomendācija attiecas arī uz projektu, kas paredz veselīga dzīvesveida infrastruktūras pilnveidošanu un attīstību iedzīvotāju dzīves kvalitātes uzlabošanai, ja plānotais projekts sporta bāzē "Olimpiskais centrs „Ventspils” ietver pārbūvi.

Ietekmes vērtējums

Aspekts	Kritērijs	0. alternatīva	AP īstenošana
Klimata pārmaiņas	Atjaunojamie energoresursi (AER) no kopējā CSS kurināmā apjoma	↔	0
	Kopējās SEG emisijas, CO ₂ ekvivalentos	↔	0
	Zaļo teritoriju īpatsvars, %	↔	0
	Pilsētvides labiekārtojumi, kas risina pilsētas pielāgošanos klimata pārmaiņām	↔	0
Atkritumu apsaimniekošana un aprites ekonomikas principu ieviešana	Īstenoti pašvaldības pilotprojekti aprites ekonomikas jomā atbilstoši Rīcības plānā pārejai uz aprites ekonomiku 2020.–2027. gadam noteiktajiem rīcības virzieniem un pasākumiem	↗	0
	Zaļā publiskā iepirkuma (ietverot aprites ekonomikas principus) izmantošanas īpatsvars pašvaldības iepirkumos (% no visiem iepirkumiem).	↗	+
	Radīto sadzīves atkritumu apjoms uz vienu iedzīvotāju, kg	↘	+
	Bioloģiski noārdāmo atkritumu īpatsvars kopējā savākto nešķirotu atkritumu apjomā, %	↗	0
	Dalīti savākto tekstilmateriāla atkritumu daudzums, tonnas	↗	0
	Pārstrādātais un reģenerētais atkritumu daudzums attiecībā pret attiecīgajā gadā radīto atkritumu daudzumu, %	↗	0
	Apglabāto atkritumu īpatsvars no kopējā savāktā apjoma, %	↗	0

Rūpnieciskā piesārņojuma emisiju samazināšana	Rūpniecisko piesārņojuma avotu slāpekļa oksīdu emisijas, t/gadā	↖↗	0
	Rūpniecisko piesārņojuma avotu daļiņu PM10 emisijas, t/gadā	↖↗	0
	Rūpniecisko piesārņojuma avotu GOS emisijas, t/gadā	↖↗	0
Labas gaisa kvalitātes nodrošināšana	Slāpekļa dioksīda (NOx) gada vidējā koncentrācija, µg/m³	↖↘	+
	Daļiņu PM2,5 gada vidējā koncentrācija, µg/m³	↖↘	0
Vides troksnis	Datu pieejamība par vides trokšņa piesārņojuma līmeni Ventspils pilsētā	↔	0
	Iedzīvotāju sūdzību skaits par vides troksni	↔	0
	Nozīmīga transporta trokšņa traucējumam pakļauto personu skaits	↖↘	0
Bioloģiskā daudzveidība un ainavas	Zaļo teritoriju īpatsvars no pilsētas kopējās teritorijas, %	↔	0
	Izstrādāti un regulāri atjaunoti dabas aizsardzības plāni īpaši aizsargājamām dabas teritorijām (ĪADT)	↖↘	0
	Aizsargājamo biotopu platība un kvalitāte	↘	0
	Dalība Starptautiskā vides izglītības fonda programmās Zilais karogs, Zaļā atslēga, Ekoskolas	↘	0
	Izglītības iestāžu skaits, kas saņēmušas ekoskolas statusu	↘	0
	Zaļo teritoriju īpatsvars no pilsētas kopējās teritorijas, %	↔	0
Ūdens kvalitāte	Ūdens objektu skaits, kuriem tiek uzlabota ekoloģiskā kvalitāte	↖↗	0
	Centralizētajai kanalizācijai pieslēgto iedzīvotāju skaits	↗	0
	Dzeramā ūdens kvalitāte	↔	0
	Notekūdeņu attīrīšanas efektivitāte	↔	0
Plūdu risks	Plūdu apdraudēto iedzīvotāju skaits	↗	0
Augsne piesārņojums un	Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu skaits	↔	0
Kultūrvēsturiskās vērtības	Degradēto teritoriju platība, ha	↖↘	0
	Atjaunoto kultūrvēsturisko pieminekļu skaits/kopējais kultūrvēsturisko pieminekļu skaits	↔	0
↗ Uzlabosies ↖↗ Nebūtiski uzlabosies ↔ Situācija nemainīga ↖↘ Nebūtiski pasliktināsies ↘ Pasliktināsies		++ Nozīmīga pozitīva ietekme + Vēlā ņemama pozitīva ietekme 0 Ietekmes nav/ tā nav būtiska, vai ietekme nav zināma - Vēlā ņemama negatīva ietekme -- Nozīmīga negatīva ietekme	

Ieteikumi ietekmes mazināšanai

Nr.	Ieteikumi ietekmes mazināšanai	Skaidrojums	Vai risinājums iestrādāts AP?
1.	Īstenot Kultūras centra ēkas un sporta bāzes "Olimpiskais centrs „Ventpils” energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumus	Īstenojot uzdevumu "Atjaunot kultūras iestāžu infrastruktūru un pilnveidot kultūras objektu materiāltehnisko bāzi" un projektu "Veselīga dzīvesveida infrastruktūras pilnveidošana un attīstība iedzīvotāju dzīves kvalitātes uzlabošanai" jānodrošina vismaz minimālo energoefektivitātes prasību izpilde.	Jāņem vērā īstenošanas gaitā
2.	Īstenot zaļo iepirkumu pašvaldības sektorā, balstoties uz aprites ekonomikas principiem	Rīcības plānā pārejai uz aprites ekonomiku 2020. – 2027. gadam ir noteikts, ka VARAM līdz 2023. gadam pilnveidos ZPI prasības, ietverot tajās aprites ekonomikas principus.	Ņemts vērā, papildinot plānošanas dokumentu
3.	Ieviest aprites ekonomikas principus pilsētvides plānošanā – profesionālās konsultācijas, apmācības programmas	Rīcības plānā pārejai uz aprites ekonomiku 2020. – 2027. gadam ir noteikts, ka VARAM sagatavos informatīvo materiālu.	Ņemts vērā, papildinot plānošanas dokumentu
4.	Īstenot ilgtspējīgu biroja un koplietošanas telpu un citu resursu izmantošanu publiskajā sektorā	Rīcības plānā pārejai uz aprites ekonomiku 2020. – 2027. gadam ir noteikts, ka VARAM sagatavos informatīvo materiālu.	Daļēji ņemts vērā
5.	Īstenot pašvaldības pilotprojektus aprites ekonomikas jomā (piem., saistībā ar pārtikas atkritumu samazināšanu pašvaldības iestādēs)	Rīcības plānā pārejai uz aprites ekonomiku 2020. – 2027. gadam ir noteikts, ka VARAM līdz 2023. gadam sagatavos informatīvo materiālu.	Ņemts vērā, papildinot plānošanas dokumentu
6.	Aktuālas aizsargājamo sugu un biotopu informācijas izmantošana, ekspertu piesaiste teritoriju attīstības plānošanas laikā.	Veicot teritoriju attīstības plānošanu nepieciešams identificēt platības, kurās konstatēti aizsargājami biotopi vai sugu atradnes. Plānošanas ietvaros identificējami risinājumi, kas novērš vai samazina iespējamo negatīvo ietekmi uz dabas vērtībām.	Jāņem vērā īstenošanas gaitā

4.3. Iedzīvotāji jūtas fiziski un emocionāli droši un pārliecināti par savu nākotni

Rīcības virzieni aptver vidēja termiņa prioritāti – vide.

VIDE – pētījumi definē, ka dzīves kvalitāti un iedzīvotāju uzvedību veido viņu fiziskais un psiholoģiskais stāvoklis, kas attiecīgi nosaka viņu uzvedību. To ietekmē gan veselības un sociālais stāvoklis, gan ekonomiskie apstākļi, gan apkārtējās vides kvalitāte. Tāpēc Pasaules veselības organizācija rekomendē vides dimensijā meklēt plašāku skatījumu, ietverot tajā ne tikai, piemēram, piesārņojumu un dabas resursu izmantošanu, bet arī mājokli, transportu, veselības aprūpi, sociālās nevienlīdzības mazināšanu u.c. jomas. Pēc būtības tas nozīmē "Vides" konceptā iekļaut gan fiziskās, gan emocionālās vajadzības,

jo labiekārtota pilsētas infrastruktūra, risinājumi veselības, sociālās iekļaušanas un sabiedriskās kārtības jautājumos, kā arī kvalitatīvs mājoklis, ikdienā apmierina iedzīvotāju fiziskās vajadzības, savukārt ilgtermiņā – sniedz emocionālo drošību, apmierinātību ar dzīvi un pārliecību par savu nākotni. Šo apstākļu trūkums veicina iedzīvotāju motivāciju mainīt dzīvesvietu. Tāpat sakārtota un droša vide ir galvenais aspekts, kas nodrošina pārējo VTP maksimālā efekta sasniegšanu, jo, sakārtota un augstas kvalitātes vide veicina uzņēmējdarbības produktivitāti, kā arī nodrošina labvēlīgus apstākļus iedzīvotāju piesaistei un līdzdarbības aktivitāšu realizācijai. Šīs prioritātes pašlaik aktuālākie jautājumi ir kvalitatīvu mājokļu nodrošināšana pilsētas iedzīvotājiem, veselības profilakses pasākumu veicināšana un atbalsts sociāli mazaizsargātām iedzīvotāju grupām.

Rīcības virzienu un rezultātīvo rādītāju stratēģiskais vērtējums:

Rīcības virzieni cita starpā tieši vērsti uz vides slodžu un/vai stāvokļa izmaiņām, akcentējot šādus elementus:

- Kvalitatīvu un komfortablu mājokļu attīstība;
- Ilgtspējīgas pilsētas transporta infrastruktūras, tās vietējās un reģionālās sasniedzamības, kā arī sabiedriskā transporta pakalpojumu attīstība;
- Ērts, pievilcīgs, inovatīvs pilsētas labiekārtojums;
- Atkritumu saimniecība ar augstu pārstrādes īpatnību;
- Augsta vides kvalitāte;
- Augstas kvalitātes komunālie pakalpojumi.

Attīstības programmā ietvertie rīcības gaisa aizsardzības jomā ir daļēji saskaņoti ar esošā vides stāvokļa novērtējumā konstatētajām problēmām, nepietiekamu uzmanību pievēršot gaisa piesārņojumam, kuru rada individuālās apkures iekārtas un kas arī plānošanas dokumentā identificēta kā vājā puse.

Vērtējot augšnes un piesārņojuma aspektu, jākonstatē, ka plānošanas dokuments, atsaucoties uz Latvijas NAP2027 uzdevumiem, aktualizē vēsturiski piesārņoto vietu sanācijas un revitalizācijas pasākumu īstenošanas nepieciešamību uzlabotas vides kvalitātes (augšnei, gruntij, pazemes un virszemes ūdeņiem) sasniegšanai, bet neplāno konkrētas rīcības šajā virzienā. Vairākos uzdevumos/projektos minēta degradētu teritoriju sakārtošana, bet tās netiek identificētas kā piesārņotas vai potenciāli piesārņotas teritorijas. Ņemot vērā, ka vēl 2016. gadā kopējā piesārņoto vietu platība Ventspilī bija 494,9 ha, kas attiecīgi atbilst 38 % no kopējās Latvijas piesārņoto vietu platības, tika rekomendēts paredzēt konkrētas rīcības sanācijas procesu uzraudzībai, kā arī izvērtēt iespējas sniegt atbalstu teritoriju īpašniekiem/valdītājiem, lai veicinātu un nodrošinātu laba vides stāvokļa atjaunošanu. Atbilstoši rīcības plāns papildināts ar pasākumu V-7-1-8 "Rīcības plāna izstrādāšana pašvaldības teritoriju vēsturiski piesārņoto vietu sanācijas nodrošināšanai, t.sk. izvērtējot pašvaldības atbalsta sniegšanu vēsturiski piesārņoto vietu sanācijas un revitalizācijas pasākumu īstenošanai".

Ņemot vērā akcentu uz vides dimensiju, rekomendējams papildināt rezultātīvos rādītājus ar tādiem, kas tieši raksturo vides ieguvumus, t.sk. energoefektivitātes līmenis jaunuzbūvētajos/modernizētajos

mājokļos, satiksmes veidu lietotāju sadalījums (modalitāte) pilsētā, atjaunoto kultūrvēsturisko pieminekļu skaitu.

Tāpat rekomendējams izvērtēt iespēju izvirzīt augstākus sasniedzamos rādītājus, kas paredz turpmāku uzlabošanu salīdzinājumā ar esošo vides stāvokli. Tai skaitā, būtu nosakāms augstāks sasniedzamais rezultāts rādītāja “Gaisa kvalitāte” (V-7), jo esošā stāvokļa novērtējuma rezultāti apliecina, ka laika periodā starp 2015. un 2019. gada iesārņojošo vielu koncentrācijas valsts monitoringa stacijās nepārsniedz apakšējo piesārņojuma novērtēšanas līmeni, izņemot benzolu, benz(a)pirēnu un vienā no novērojumu gadiem – daļiņu PM_{2,5} piesārņojuma līmenis. Līdz ar to sasniedzamais rezultāts “Netiek pārsniegti gaisa kvalitātes robežlielumi” vērtējams kā esošās situācijas pasliktināšanās, kas nebūtu vēlama un sagaidāma, ņemot vērā attīstības programmā ietvertos pasākumus un projektus. Līdzīga rekomendācija attiecināma uz rādītāju “Īpatnējais siltumenerģijas patēriņš apkurei (kWh/m² gadā)”, kas paredz pieaugumu no 127 līdz 140 kWh/m² gadā. Ja bāzes vērtību ir ietekmējuši konkrētās apkures sezonas apstākļi, tad rekomendējams izvēlēties reprezentatīvāku vērtību vai rādītāja noteikšanas pieeju, kas būtu izmantojama uzlabojumu novērtēšanai, ņemot vērā resursu apjomu, kas tiek plānots energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumu īstenošanai.

Tālāk sniegts vērtējums par tiem rīcības virzieniem, kuriem iespējama ietekme uz kādu no SIVN ietvaros aplūkojamajiem aspektiem vai identificēti risinājumi ietekmes mazināšanai:

4.3.1. Kvalitatīvu un komfortablu mājokļu attīstība

Iespējamās pozitīvās ietekmes:

- Klimata pārmaiņas, gaisa kvalitāte: rīcības virziens paredz gan jaunu mājokļu būvniecību, gan esošo pārbūvi. Tā kā uzdevumu aprakstā ir indikatīvi norādīts uz “ilgtspējīgu” vai “energoefektīvu” būvniecību, tad sagaidāms, ka uzdevuma īstenošana saistāma ar slodzes samazināšanos un/vai jaunas minimālas slodzes radīšanu. Ieteicams īstenošanas gaitā izvērtēt iespēju mājokļus nodrošināt ar centralizētu siltumapgādi.

4.3.2. Kvalitatīva veselības aprūpe

Iespējamās pozitīvās ietekmes:

- Klimata pārmaiņas, gaisa kvalitāte un vides troksnis: plānotās rīcības aptver gan ārstniecības iestāžu infrastruktūras energoefektivitātes paaugstināšanu, kas samazinās SEG un gaisu piesārņojošo vielu emisijas, gan e-pakalpojumu pilnveidošanu, kas savukārt, var mazināt mobilitātes nepieciešamību un tādējādi arī veicināt slodzes samazināšanos.

4.3.3. Progresīvi sociālie pakalpojumi un sociālā palīdzība

Iespējamās pozitīvās ietekmes:

- Klimata pārmaiņas, gaisa kvalitāte: starp uzdevumiem ietverta jauna pansionāta izbūve, kā arī esošo sociālo aprūpes namu infrastruktūras uzlabošana, uzdevuma īstenošanai sagaidāmas pozitīvas ietekmes, ja tiks ievērotas energoefektivitātes prasības un nodrošināts pieslēgums centralizētai siltumapgādei.

4.3.4. Ilgtspējīgas pilsētas transporta infrastruktūras, tās vietējās un reģionālās sasniedzamības, kā arī sabiedriskā transporta pakalpojumu attīstība

Iespējamās pozitīvās ietekmes:

- Klimata pārmaiņas, gaisa kvalitāte un vides troksnis: rīcības virziens ietver vairākus uzdevumus, kas vērsti uz sabiedriskā transporta, velotransporta un elektromobiļu izmantošanas veicināšanu, pilnveidojot esošo infrastruktūru. Lai gan plānoto rīcību īstenošana neradīs tūlītēju strauju transporta radītā piesārņojuma un trokšņa samazinājumu, tomēr tāda veida mobilitātes veicināšana, kur ikdienas pārvietošanās vajadzību nodrošināšanai privātā autotransporta vietā tiek izvēlēts sabiedriskais transports vai velotransports, var sekmēt pakāpenisku transporta radīto slodžu samazināšanos. Plānotās rīcības kopumā vērtējamas kā transporta radītā piesārņojuma un trokšņa pieaugumu kavējošs faktors, nacionālā līmenī prognozētais privātā transporta izmantošanas intensitātes pieaugums, visticamāk, nākotnē tomēr radīs lielāku slodžu līmeņa pieaugumu, nekā samazinājums, kas tiks iegūts alternatīvu pārvietošanās risinājumu izmantošanas rezultātā. Uzdevuma ietvaros tāpat paredzēti arī ielu apgaismojuma modernizācijas pasākumi, kas var veicināt energoefektīvāka ielu apgaismojuma uzstādīšanu.

Iespējamās negatīvās ietekmes:

- Klimata pārmaiņas, gaisa kvalitāte un vides troksnis: rīcības virziens ietver uzdevumus, kas saistīti ar Ventspils lidostas attīstību. Īstenojot plānotās darbības, Ventspils pilsētā palielināsies lidostas radītais troksnis, turklāt nozīmīga daļa lidostu izmantojošo gaisa kuģu veiks pacelšanās vai nolaišanās manevrus, šķērsojot Ventspils pilsētas centrālo daļu. Ja lidojumu skaits Ventspils lidostā būs neliels, tā neklūs par nozīmīgu trokšņa avotu, kas būtiski varētu mainīt trokšņa piesārņojuma līmeni pilsētā. Arī no SEG un gaisu piesārņojošo vielu emisiju viedokļa, aviosatiksmes intensificēšana radīs slodžu pieaugumu, kas vērtējams negatīvi.

4.3.5. Ērts, pievilcīgs, inovatīvs pilsētas labiekārtojums

Iespējamās pozitīvās ietekmes:

- Klimata pārmaiņas, gaisa kvalitāte un vides troksnis: rīcības virziens aptver investīcijas, kas sekmēs digitālo transformāciju un digitālo prasmju attīstību, kas netieši var samazināt nepieciešamību pēc mobilitātes un ar to saistīto slodžu līmeni.
- Klimata pārmaiņas, plūdu risks: rīcības plānā ietverti vairāki pasākumi, kas ir orientēti uz klimatnoturīguma paaugstināšanu un zaļo teritoriju efektīvāku izmantošanu. Teritoriju labiekārtošana ūdensmalu tuvumā un aktīvās atpūtas zonu ierīkošana ūdensmalās vērtējama pozitīvi un var mazināt ar karstuma viļņiem saistītos riskus sabiedrības veselībai. Savukārt plūdu riska mazināšanas pasākumu izmantošana (t.sk. meliorācijas sistēmu pilnveidošana, noteces uzlabošana) īpaši, ja tā ir saistīta ar zaļās infrastruktūras risinājumu piemērošanu (kas identificēti starp projektiem Investīciju plānā), veicina gan sabiedrības, gan infrastruktūras ievainojamības mazināšanu pret klimata pārmaiņu izraisītajiem plūdu riskiem, gan mazina plūdu riskus tiešā veidā. Aktualizētā Rīcības plāna redakcija paredz brīvpieejas dzeramā ūdens krānu uzstādīšanu publiskās vietās, kas vērtējams pozitīvi klimatnoturīguma veicināšanas kontekstā.

- Bioloģiskā daudzveidība: Rīcības plāns un Investīciju plāns paredz pasākumus jūras piekrastes un citu teritoriju dabas mantojuma ilgtspējīgas izmantošanas attīstībai, vienlaikus nodrošinot dabas vērtību saglabāšanu un aizsardzību. Paredzams, ka aktīvās atpūtas un rekreācijas infrastruktūras uzlabošana samazinās slodzi uz jutīgām piekrastes ekosistēmām un dos pozitīvu ieguldījumu šo ekosistēmu saglabāšanā.
- Kultūrvēsturiskās vērtības: degradēto teritoriju un īpašuma sakārtošana pilsētā var radīt pozitīvu ietekmi arī uz (potenciālo) kultūrvēsturisko ainavu un pilsētas kultūrvidi un koptēlu. Savukārt tieša, ilglaicīga pozitīva ietekme uz kultūrvēsturiskajām vērtībām izriet no pasākuma “Kultūras mantojuma objektu atjaunošana un saglabāšana” īstenošanas, kura ietvaros paredzēts atjaunot tādus kultūrvēsturiskos objektus kā Livonijas ordeņa pils, Amatu māja u.c..

Iespējamās negatīvās ietekmes:

- Nav konstatētas

Komentāri un rekomendācijas:

- Plānoto projektu aprakstā norādīts, ka Ventspils pilsēta ir viens no Kurzemes attīstības centru funkcionālā tīkla galvenajiem balstiem, un Ventspils novads ir nozīmīga pilsētas funkcionālās ietekmes teritorija. Tiek plānoti ieguldījumi jaunu ielu infrastruktūrā un stāvlaukumos, kā arī esošo ielu, ceļu segumu, stāvlaukumu pārbūve un atjaunošana, lai veicinātu starppašvaldību savienojumu izveidi un nodrošinātu augstas kvalitātes mobilitāti. Tāpat tiek plānots ielu tīklam piesaistīt daudzdzīvokļu namu teritorijas. Visi iepriekš minētie projekti pēc to apraksta ir vērsti uz privātā autotransporta izmantošanas veicināšanu un kā negatīvo ietekmi līdzsvarojošs pasākums – tika rekomendēta sabiedriskā transporta sistēmas attīstība, kas nodrošinātu iedzīvotāju vajadzības pēc mobilitātes. Aktualizētais rīcības plāns ir papildināts ar precizētu rīcības virzienu V-4-5 “Veicināt reģionālā un pilsētas sabiedriskā transporta attīstību, ņemot vērā Kurzemes attīstības centru funkcionālo tīklu” un atbilstošiem pasākumiem.

4.3.6. Atkritumu saimniecība ar augstu pārstrādes īpatsvaru

Iespējamās pozitīvās ietekmes:

- Atkritumu apsaimniekošana un aprites ekonomika: Rīcības plānā paredzētās darbības saistībā ar bioloģiski noārdāmo atkritumu un tekstila atkritumu dalītas vākšanas sistēmas izveidi radīs tiešu pozitīvu ietekmi uz noteikto mērķu sasniegšanu apglabājamo atkritumu apjoma samazināšanai. Ieteicams Rīcības plānā paredzētās kampaņas apglabājamo atkritumu daudzumu samazināšanai un “nulle atkritumu” koncepta ieviešanai papildināt ar pasākumiem, kas tieši vērsti uz tekstilizstrādājumu patēriņa paradumu maiņu un pārtikas atkritumu samazināšanas veicināšanu.

Iespējamās negatīvās ietekmes:

- Atkritumu apsaimniekošana un aprites ekonomika: Projekts “No atkritumiem iegūtā kurināmā reģenerācijas iekārtu izbūve Ventspilī, Talsu ielā 69”, vērtējot to no atkritumu apsaimniekošanas hierarhijas aspekta, ir zemas prioritātes projekts, un tas ir vērtējams negatīvi aprites ekonomikas principu ieviešanas aspektā, jo šāda rīcība neveicina atkritumu neradīšanu (skat. 3.2. nodaļu).

Ņemot vērā plānotās reģionālās izmaiņas, kas paredz apvienot Ventspils un Piejūras atkritumu apsaimniekošanas reģionus, projekta ieviešana sekmēs apglabājamā atkritumu apjoma samazināšanu Ziemeļkurzemes atkritumu apsaimniekošanas reģionā.

4.3.7. Augsta vides kvalitāte

Iespējamās pozitīvās ietekmes:

- Gaisa kvalitāte: rīcības virziens ietver pasākumu “Putekļu, smaku un kaitīgo vielu monitoringa sistēmas nodrošināšana”, kā atbildīgo institūciju nosakot Ventspils Brīvostas pārvaldi līdz ar piesārņojošo darbību operatoriem. Lai arī uzdevuma īstenošana tieši neietekmēs gaisa kvalitāti, datu ieguve vērtējama kā nozīmīgs pārvaldības sistēmas elements, vienlaikus ar datu analīzi un izmantošanu piesārņojošo darbību operatīvai vadībai.
- Klimata pārmaiņas: Rīcības plānā iekļautais pasākums “Plānošanas dokumenta izstrāde ilgtspējīgas enerģētikas sektora attīstības veicināšanai un klimata pārmaiņu mazināšanai” var radīt netiešu, bet vērā ņemamu pozitīvu ietekmi uz SEG emisiju samazināšanu enerģētikas sektorā un veicināt energoefektivitātes mērķu sasniegšanu arī nacionālajā līmenī.
- Bioloģiskā daudzveidība: Rīcības virziens objektīvi identificē pašreizējo stāvokli, apdraudējumus un iespējas bioloģiskās daudzveidības jomā. Uzdevumi precīzi un vispusīgi formulē veicamās darbības gan sabiedrības apziņas veidošanai, gan tiešām darbībām dabas vērtību un zaļās infrastruktūras aizsardzībai un atjaunošanai. Rīcības plāns un Investīciju plāns paredz stāvokļa novērtēšanas, apsaimniekošanas un aizsardzības plānošanas pasākumu realizāciju dabas vērtību un bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai. Tāpat Rīcības plāns paredz dažādus pasākumus sabiedrības informēšanas veicināšanai par vides aizsardzības, tajā skaitā dabas aizsardzības, jautājumiem, kā arī pasākumus sabiedrības iesaistes veicināšanai plānošanā un lēmumu pieņemšanā. Tomēr, lai arī Rīcības plāns paredz realizēt aizsargājamo biotopu un sugu aizsardzības stāvokļa uzlabošanas pasākumus, nav identificētas prioritātes un sasniedzamie rezultāti aizsargājamo biotopu un sugu aizsardzībai.
- Augsne un piesārņojums: Plānošanas dokuments paredz Rīcības plāna izstrādāšanu pašvaldības teritoriju vēsturiski piesārņoto vietu sanācijas nodrošināšanai, t.sk. izvērtējot pašvaldības atbalsta sniegšanu vēsturiski piesārņoto vietu sanācijas un revitalizācijas pasākumu īstenošanai (pasākums V-7-1-8), kas ir priekšnoteikums vēsturiski piesārņoto vietu sanācijas un revitalizācijas pasākumu mērķētai īstenošanai.
- Visi aspekti: uzdevuma “Paaugstināt sabiedrības vides apziņu ("zaļo" domāšanu un rīcības) un realizēt veselīgu, labai draudzīgu dzīvesveidu” īstenošana var būtiski ietekmēt iedzīvotāju paradumu maiņu, tādējādi potenciāli atstājot ilgstošu pozitīvu ietekmi uz visiem izvērtētajiem aspektiem (atkarībā no izglītības pasākumu satura un tvēruma). Īstenojot rīcības plāna uzdevumu “Paaugstināt sabiedrības vides apziņu ("zaļo" domāšanu un rīcības) un realizēt veselīgu, labai draudzīgu dzīvesveidu” ieteicams tajā ietvert arī sabiedrības vides apziņas celšanas pasākumus atbilstoši “Atkritumu rašanās novēršanas valsts programmai” (skat. sadaļu “Risinajumi ietekmes mazināšanai”).

4.3.8. Augstas kvalitātes komunālie pakalpojumi

Iespējamās pozitīvās ietekmes:

- Klimata pārmaiņas, gaisa kvalitāte: uzdevumi un projekti paredz energoefektivitātes paaugstināšanu pašvaldības iestādēs un pašvaldības kapitālsabiedrībās, kā arī siltuma zudumu īpatsvara samazināšana centralizētajā siltumapgādes sistēmā. Abos gadījumos sagaidāma SEG un gaisu piesārņojošo vielu emisiju samazināšanās.
- Ūdens kvalitāte: tiek paredzēts turpināt veicināt ilgtspējīgu ūdenssaimniecību, attīstot infrastruktūru (t.sk. nodrošinot notekūdeņu dūņu efektīvu apsaimniekošanu, ūdens zudumu īpatsvara samazināšanu centralizētajā sistēmā, pārbūvējot ūdensapgādes tīklus un izbūvējot jaunus tīklus; esošo novecojušo tehnoloģisko iekārtu un tīklu apkalpošanas transporta atjaunošana, mācības ūdensapgādes uzturētājiem). Visi uzdevumi un projekti atstās netiešu pozitīvu ietekmi uz ūdens kvalitāti.

Iespējamās negatīvās ietekmes:

- Nav konstatētas

Komentāri un rekomendācijas:

- Lai arī uzdevuma formulējums paredz centralizētās siltumapgādes tīkla paplašināšanu un modernizāciju, paredzētais pasākums vērsts tikai uz siltuma zudumu īpatsvara samazināšanu centralizētajā sistēmā, līdzīgi formulēts saistītais projekts – centralizētās siltumapgādes sistēmas energoefektivitāti paaugstināšana, izbūvējot jaunus siltumtīklu posmus. Ņemot vērā individuālās siltumapgādes devumu kopējā gaisa piesārņojuma līmenī Ventspils pilsētā, tika rekomendēts izvērtēt iespēju plānot darbības, kas viennozīmīgi nodrošinātu tīkla paplašināšanu, kā arī izvērtēt iespēju īstenot efektīvākus pasākumus (t.sk. izmantojot ekonomiskus instrumentus), lai veicinātu pieslēgšanos centralizētās siltumapgādes sistēmām, papildus plānotajai sabiedrības, t.sk. skolēnu un studentu, izglītošanai. Atbilstoši aktualizētais rīcības plāns ir papildināts ar pasākumu V-8-2-6 “Informatīvais un finansiālais atbalsts jaunu klientu pieslēgumu veicināšanai centralizētajai siltumapgādei”.

4.3.9. Pašvaldības un valsts sadarbība drošības un kārtības nodrošināšanā

Iespējamās pozitīvās ietekmes:

- Bioloģiskā daudzveidība: Rīcības plāns un Investīciju paredz pasākumu, kas uzlabos sugu aizsardzības pasākumu īstenošanu saldūdeņu ekosistēmās, kā arī uzlabos saldūdeņu biotopu aizsardzības nodrošināšanas pasākumus kopumā.

Iespējamās negatīvās ietekmes:

- Nav konstatētas.

Ietekmes vērtējums

Aspekts	Kritērijs	0. alternatīva	AP īstenošana
Klimata pārmaiņas	Atjaunojamie energoresursi (AER) no kopējā CSS kurināmā apjoma	↔	+
	Kopējās SEG emisijas, CO ₂ ekvivalentos	↔	-
	Zaļo teritoriju īpatsvars, %	↔	0
	Pilsētvides labiekārtojumi, kas risina pilsētas pielāgošanos klimata pārmaiņām	↔	+
Atkritumu apsaimniekošana un aprites ekonomikas principu ieviešana	Īstenoti pašvaldības pilotprojekti aprites ekonomikas jomā atbilstoši Rīcības plānā pārejai uz aprites ekonomiku 2020.–2027. gadam noteiktajiem rīcības virzieniem un pasākumiem	↗	0
	Zaļā publiskā iepirkuma (ietverot aprites ekonomikas principus) izmantošanas īpatsvars pašvaldības iepirkumos (% no visiem iepirkumiem).	↗	0
	Radīto sadzīves atkritumu apjoms uz vienu iedzīvotāju, kg	↘	+
	Bioloģiski noārdāmo atkritumu īpatsvars kopējā savāktā nešķirotā atkritumu apjomā, %	↗	+
	Dalīti savāktā tekstilmateriāla atkritumu daudzums, tonnas	↗	+
	Pārstrādātais un reģenerētais atkritumu daudzums attiecībā pret attiecīgajā gadā radīto atkritumu daudzumu, %	↗	+
	Apglabāto atkritumu īpatsvars no kopējā savāktā apjoma, %	↗	+
Rūpnieciskā piesārņojuma emisiju samazināšana	Rūpniecisko piesārņojuma avotu slāpekļa oksīdu emisijas, t/gadā	↗	0
	Rūpniecisko piesārņojuma avotu daļiņu PM10 emisijas, t/gadā	↗	0
	Rūpniecisko piesārņojuma avotu GOS emisijas, t/gadā	↗	0
Labas gaisa kvalitātes nodrošināšana	Slāpekļa dioksīda (NOx) gada vidējā koncentrācija, µg/m ³	↘	+
	Daļiņu PM2,5 gada vidējā koncentrācija, µg/m ³	↘	+
Vides troksnis	Datu pieejamība par vides trokšņa piesārņojuma līmeni Ventpils pilsētā	↔	0
	Iedzīvotāju sūdzību skaits par vides troksni	↔	0
	Nozīmīga transporta trokšņa traucējumam pakļauto personu skaits	↘	-
Bioloģiskā daudzveidība un ainavas	Zaļo teritoriju īpatsvars no pilsētas kopējās teritorijas, %	↔	0
	Izstrādāti un regulāri atjaunoti dabas aizsardzības plāni īpaši aizsargājamām dabas teritorijām (ĪADT)	↘	0
	Aizsargājamo biotopu platība un kvalitāte	↘	+

	Dalība Starptautiskā vides izglītības fonda programmās Zilais karogs, Zaļā atslēga, Ekoskolas	↘	0
	Izglītības iestāžu skaits, kas saņēmušas ekoskolas statusu	↘	0
	Zaļo teritoriju īpatsvars no pilsētas kopējās teritorijas, %	↔	0
Ūdens kvalitāte	Ūdens objektu skaits, kuriem tiek uzlabota ekoloģiskā kvalitāte	↗	+
	Centralizētajai kanalizācijai pieslēgto iedzīvotāju skaits	↗	+
	Dzeramā ūdens kvalitāte	↔	0
	Notekūdeņu attīrīšanas efektivitāte	↔	0
Plūdu risks	Plūdu apdraudēto iedzīvotāju skaits	↗	+
Augsne un piesārņojums	Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu skaits	↔	0
Kultūrvēsturiskās vērtības	Degradēto teritoriju platība, ha	↘	+
	Atjaunoto kultūrvēsturisko pieminekļu skaits/kopējais kultūrvēsturisko pieminekļu skaits	↔	+
↗ Uzlabosies ↗↘ Nebūtiski uzlabosies ↔ Situācija nemainīga ↘↗ Nebūtiski pasliktināsies ↘ Pasliktināsies		++ Nozīmīga pozitīva ietekme + Vērā ņemama pozitīva ietekme 0 Ietekmes nav/ tā nav būtiska, vai ietekme nav zināma - Vērā ņemama negatīva ietekme -- Nozīmīga negatīva ietekme	

Ieteikumi ietekmes mazināšanai

Nr.	Ieteikumi ietekmes mazināšanai	Skaidrojums	Vai risinājums iestrādāts AP?
1.	Centralizētās siltumapgādes risinājumu īstenošana	V-1 un V-3 uzdevuma īstenošanas gaitā ieteicams izvērtēt iespēju būves nodrošināt ar centralizētu siltumapgādi.	Jāņem vērā īstenošanas gaitā
2.	Reģionālā un pilsētas sabiedriskā transporta attīstība, ņemot vērā Kurzemes attīstības centru funkcionālo tīklu	Veicinot starppasvaldību savienojumu izveidi, kā arī piesaistot ielu tīklam daudzdzīvokļu namu teritorijas, lai nodrošinātu augstas kvalitātes mobilitāti, rekomendējams vienlaikus attīstīt sabiedriskā transporta pakalpojumus, kas samazinātu nepieciešamību pēc privātā transporta izmantošanas, t.sk. jaunu stāvlaukumu ierīkošanas (vai nodrošinot stāvlaukumu izveidi ārpus pilsētas centrālās daļas)	Ņemts vērā, precizējot V-4-5 uzdevumu.
3.	Precizēt un pilnveidot pasākumu, kas vērsti uz siltumapgādes tīklu paplašināšanu un jaunu pieslēgumu veicināšanu	Ņemot vērā individuālās siltumapgādes devumu kopējā gaisa piesārņojuma līmenī Ventspils pilsētā, rekomendējams izvērtēt iespēju plānot efektīvākas darbības ar individuālo siltumapgādi saistītās slodzes	Ņemts vērā. V-8 rīcības virziens papildināts ar pasākumu V-8-2-6 "Informatīvais un finansiālais atbalsts

Nr.	Ieteikumi ietekmes mazināšanai	Skaidrojums	Vai risinājums iestrādāts AP?
		mazināšanai	jaunu klientu pieslēgumu veicināšanai centralizētajai siltumapgādei”
4.	Izvērtēt iespēju īstenot mērķētus pasākumus vēsturiski piesārņoto vietu sanācības un revitalizācijas pasākumu īstenošanai	Rekomendējams paredzēt konkrētas rīcības sanācības procesu nodrošināšanai, kā arī jāizvērtē iespējas sniegt atbalstu teritoriju īpašniekiem/valdītājiem, lai veicinātu un nodrošinātu laba vides stāvokļa atjaunošanu.	Nemts vērā. Rīcības plāns papildināts ar pasākumu V-7-1-8 “Rīcības plāna izstrādāšana pašvaldības teritoriju vēsturiski piesārņoto vietu sanācības nodrošināšanai, t.sk. izvērtējot pašvaldības atbalsta sniegšanu vēsturiski piesārņoto vietu sanācības un revitalizācijas pasākumu īstenošanai”.
5.	Iekļaut pasākumus brīvpieejas dzeramā ūdens krānu uzstādīšanai publiskās vietās	Brīvpieejas dzerama ūdens krānu uzstādīšana publiskās vietās (piem., kur pieejama centralizēta ūdensapgāde) palīdz mazināt ar pārkaršanu saistītos riskus, kas īpaši aktuāli karstuma viļņu laikā. Pasākums identificēts arī Latvijas pielāgošanās klimata pārmaiņām plānā laika posmam līdz 2030. gadam, kur starp īstenotajiem norādītas arī pašvaldības.	Nemts vērā. Rīcības plāns papildināts ar pasākumu V-5-4-3 “Brīvpieejas dzeramā ūdens krānu uzstādīšana publiskās vietās”.
6.	Ilgtermiņa enerģētikas un klimata rīcības plāna izstrāde	Rīcības plāns ietver “Ventspils pilsētas ilgtspējīgas enerģētikas rīcības plāna izstrāde”. Lai nodrošinātu visaptverošu SEG emisiju samazināšanas politiku pilsētā, rekomendēts paplašināt plāna tvērumu, paredzot Ilgtspējīga enerģētikas un klimata plāna izstrādi, kas aptvertu plašāku SEG emisijas avotu tvērumu un radītu pamatu visaptverošai SEG avotu un emisiju inventarizācijai pilsētā.	Nemts vērā, precizējot V-7-5-1 pasākumu.
7.	Īstenot “Pārtikas atkritumu rašanās novēršanas programmas” pasākumus	Īstenot pasākumus atbilstoši Atkritumu novēršanas valsts programmai	Nemts vērā, papildinot plānošanas dokumentu
8.	Papildināt investīciju projektu “Pārejas uz aprites ekonomiku veicināšana”	Saskaņā ar Atkritumu novēršanas valsts programmas pasākumiem, ieteicams paredzēt dalītās savākšanas sistēmas pilnveidošanu, nosakot prasības mēbeļu	Nemts vērā, papildinot plānošanas dokumentu

Nr.	Ieteikumi ietekmes mazināšanai	Skaidrojums	Vai risinājums iestrādāts AP?
		atkritumu nošķiršanu no lielgabariņa un būvniecības atkritumu plūsmām, attiecīgi izveidojot jaunu atkritumu plūsmu mēbeļu atkritumiem.	
9.	Veicināt nepiegružošanas pasākumus īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, t.sk. kampaņu "Dabā ejot, ko atnesi, to aiznesi"	Pasākumi atbilstoši Atkritumu rašanās novēršanas programmas 2. daļai: Pasākumi jūras, piekrastes, iekšzemes ūdeņu, īpaši aizsargājamo dabas teritoriju un citu teritoriju piegružojuma mazināšanai	Ņemts vērā, papildinot plānošanas dokumentu. Plānošanas dokumenta īstenošanas laikā ieteicams izvērtēt iespēju īstenot pasākumus dabas teritorijās arī ārpus ĪADT.
10.	Nodrošināt speciālas tabakas izstrādājumiem paredzētas atkritumu tvertņu izvietošanu, publiskās vietās, kurās atļauts smēķēt, piem., pludmalēs un ārtelpās esošos restorānos, bāros, publiskās būvēs (iekšzemē un piekrastē, pludmalēs, uz prāmjiem)		Ņemts vērā, papildinot plānošanas dokumentu
11.	Izveidot platformu labai piekrastes sakopšanas praksei, tajā skaitā par pašvaldību un iedzīvotāju veikto pludmales un upju krastu attīrīšanu, kā arī jūras ūdeņu attīrīšanu, arī ostās, jahtu ostās un iekšzemes ūdeņos sadarbībā ar attiecīgajām nozarēm un institūcijām, tai skaitā, attīstīt labākās tehnoloģijas un metodes attīrīšanai no jūras un piekrastes piegružojuma		Ņemts vērā, papildinot plānošanas dokumentu
12.	Veicināt pasākumus attiecībā jūras piegružojuma, kas rodas uz sauszemes, mazināšanai, nodrošinot sanitāro infrastruktūru jūras piekrastē un iekšzemes dabas tūrisma objektos		Ņemts vērā, papildinot plānošanas dokumentu
13.	Veicināt izglītojošus pasākumus par jūras piegružošanu sinerģijā ar		Ņemts vērā, papildinot plānošanas dokumentu

Nr.	Ieteikumi ietekmes mazināšanai	Skaidrojums	Vai risinājums iestrādāts AP?
	citiem pasākumiem ilgtspējīgas attīstības jomā un sadarbībā ar sabiedrību (t.sk. saistībā ar atkritumu rašanās novēršanu un ilgtspējīga patēriņa un ražošanas veicināšanu)		
14.	Uzlabot zināšanas par vides trokšņa piesārņojuma līmeni Ventspils pilsētā	Lai gan iedzīvotāju skaits Ventspils pilsētā ir zemāks par kritēriju, pie kura ir jāizstrādā stratēģiskās trokšņa kartes, citu Eiropas valstu, piemēram, Igaunijas, pieredze izstrādājot trokšņa kartes arī mazāku pašvaldību teritorijām liecina, ka visaptveroša trokšņa kartēšana ir labākais risinājums vides trokšņa stāvokļa apzināšanai, bez kuras īstenošanas ir sarežģīti ieviest racionālus un mērķtiecīgus risinājumus vides trokšņa samazināšanai, virzoties uz ES noteiktajiem mērķiem trokšņa pārvaldības jomā. Ņemot vērā iepriekš minēto būtu ieteicams izvērtēt iespējas izstrādāt trokšņa karti Ventspils pilsētai, kas varētu gan pilnveidot zināšanas par vides stāvokli, gan īstenot mērķtiecīgus pasākumus tā uzlabošanai.	Jāņem vērā īstenošanas gaitā

4.4. Jomu mijiedarbības novērtējums

	Klimata pārmaiņas	Atkritumu apsaimniekoša na un aprites ekonomika	Gaisa kvalitāte	Vides troksnis	Bioloģiskā daudzveidība	Ūdens kvalitāte un plūdu risks	Augsne un piesārņojums	Kultūrvēsturis kā vērtības
Klimata pārmaiņas	N/A	-	Lielākoties identificējamās pozitīvas sinerģijas. Tādi pasākumi, kā AER – saules enerģijas izmantošanas palielināšana, energoefektivitā tes uzlabošana un ilgtspējīgas mobilitātes veicināšana rada pozitīvas ietekmes gan klimata pārmaiņu, gan gaisa kvalitātes kontekstā.	Potenciālas pozitīvas sinerģijas novērotas attiecībā uz ilgtspējīgas mobilitātes pasākumu īstenošanu, kas samazina gan SEG, gan trokšņa emisijas.	Pozitīvas sinerģijas sagaidāmas zaļās infrastrukturās īstenošanā. Jāņem vērā, ka, izvēloties zaļos risinājumus, zaļās infrastrukturās projekti var kalpot kā pozitīvs katalizators biodaudzveidī bas aizsardzības kontekstā.	Izteikti pozitīvas sinerģijas saskatāmas gadījumos, kas attiecas uz plūdu risku mazināšanu un zaļās infrastruktur as īstenošanu pilsētvidē (kas kalpo gan ka klimata adaptācijas pasākums, gan ūdens filtrācijas un slodzes	Īstenojot ilgtspējīgus lietus ūdens apsaimniekoša nas risinājumus, var nodrošināt arī augstāku piesārņojuma filtrāciju.	-

						mazināšanas pasākums).		
Atkritumu apsaimniekošana un aprites ekonomika	Īstenojot Vides pārskatā ieteiktos pasākumus aprites ekonomikas principu ieviešanai, sagaidāma pozitīva ietekme uz SEG emisiju samazināšanu.	N/A	-	-	-	Īstenojot Vides pārskatā ieteiktos pasākumus, kas saistīti ar jūras piegriežojuma, kas rodas uz sauszemes, mazināšanu, iespējams veicināt Baltijas jūras piesārņojuma samazināšanu	Atkritumu apsaimniekošanas infrastruktūras modernizācijai, atkritumu savākšanas sistēmas pieejamības uzlabošanai, kā arī iedzīvotājiem ērtas dalītās atkritumu vākšanas sistēmas ieviešanai un depozītsistēmas īstenošanai paredzama tieša pozitīva ietekme uz piegriežojuma un augsnes piesārņojuma mazināšanu.	-
Gaisa kvalitāte	Izteikta pozitīva sinerģija identificēta	-	N/A	Pozitīvas ietekmes gaisa	Pasākumi, kas vērsti uz gaisa kvalitātes	-	-	Pasākumi, kas vērsti uz gaisa kvalitātes

	attiecībā uz projektiem, kas vērsti uz energoefektivitātes palielināšanu un ilgtspējīgas mobilitātes risinājumu īstenošanu.			kvalitātes un trokšņa samazināšanas kontekstā izteiktas pasākumiem, kas orientēti uz ilgtspējīgu mobilitāti un autotransporta izmantošanas samazināšanu.	uzlabošanu un paskābinošo vielu emisijas samazināšanu rada pozitīvu ietekmi arī uz ekosistēmām.			uzlabošanu un emisijas samazināšanu var radīt pozitīvu ietekmi arī uz kultūrvēsturiskiem vērtīgajiem objektiem.
Vides troksnis	Potenciālas pozitīvas sinerģijas novērotas attiecībā uz ilgtspējīgas mobilitātes pasākumu īstenošanu, kas samazina gan SEG, gan trokšņa emisijas.	-	Pozitīvas ietekmes gaisa kvalitātes un trokšņa samazināšanas kontekstā izteiktas pasākumiem, kas orientēti uz ilgtspējīgu mobilitāti un autotransporta izmantošanas samazināšanu.	N/A	-	-	-	-

Bioloģiskā daudzveidība	-	Atkritumu apsaimniekošanas sistēmas uzlabošanai paredzama pozitīva ietekme uz bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu, kas var izpausties kā eitrofikācijas slodzes mazināšana uz jutīgām ekosistēmām, piemēram, ūdeņu ekosistēmām vai sauso priežu mežu ekosistēmām.	Lielākoties identificējamas pozitīvas sinerģijas. Slāpekļa savienojumu emisiju samazināšana samazinās eitrofikācijas slodzi uz dabiskām ekosistēmām.	-	N/A	Pozitīvas sinerģijas saskatāmas pasākumiem, kas paredz centralizētās ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmas sistēmu sakārtošanu. Samazinoties neattīrītu notekūdeņu nonakšanai vidē, paredzama eitrofikācijas slodzes samazināšanās uz dabiskām saldūdeņu ekosistēmām, kā arī uz jūras ekosistēmām.	-	Paredzamas pozitīvas sinerģijas. Kultūrvēsturiskā vērtību un dabas mantojuma izmantošanas infrastruktūras uzlabošana samazinās tūrisma un aktīvās atpūtas slodzi uz dabas teritorijām.
--------------------------------	---	---	--	---	------------	---	---	--

Ūdens kvalitāte un plūdu risks	Dažādu klimata pielāgošanās un klimatnoturības pasākumu realizēšana (piemēram zaļās infrastruktūras risinājumu piemērošana) veicinās plūdu riska samazināšanu	Atkritumu apsaimniekošanas sistēmas uzlabošanai paredzama netieša pozitīva ietekme uz ūdens kvalitāti, jo tiek novērsta iespējamā piesārņojuma nonākšana virszemes un pazemes ūdeņos.	-	-	-	N/A	Samazinot augsnes piesārņojumu, tiks atstāta netieša pozitīva ietekme uz ūdens kvalitāti	-
Augsne un piesārņojums	-	-	-	-	-	Pasākumi, kas versti uz piesārņoto teritoriju sanācību un sakopšanu var novērst riskus, kas saistīti ar piesārņojuma nokļūšanu ūdensobjektos.	N/A	-

Kultūrvēsturis kā v vērtības	-	-	-	-	-	-	Kultūrvēsturisk o objektu atjaunošana un uzturēšana ilgtermiņa var novērst teritorijas/ ēkas degradāciju un ar to saistīto potenciālo negatīvo ietekmi uz augšnes piesārņojumu (pamestās ēkās ierasti novērojams piesārņojuma risks).	N/A
---------------------------------	---	---	---	---	---	---	--	-----

5. Īss iespējamo alternatīvu izvēles pamatojums un SIVN izstrādes būtiskākās problēmas

5.1. Alternatīvas un to izvēles pamatojums

Tā kā normatīvie akti neparedz izstrādāt alternatīvas attīstības programmai, veicot AP2027 SIVN, ir izvēlēta un novērtēta arī tā saucamā nulles alternatīva, respektīvi – AP2027 netiek izstrādāts un saglabājas esošais stāvoklis.

Salīdzinot AP2027 īstenošanas scenāriju ar “nulles” alternatīvu, tiek rekomendēta AP2027 īstenošana, kā rezultātā sagaidāmas vairāk pozitīvas ietekmes uz vides aspektiem. Tomēr, lai samazinātu potenciālo negatīvo ietekmi no konkrētu projektu / rīcību īstenošanas, kā arī maksimizētu potenciālās pozitīvās ietekmes, ir rekomendēts ņemt vērā ierosinājumus ietekmes uz vidi mazināšanai, kas pieejami tabulās 4.1. – 4.3. nodaļu beigās.

5.2. SIVN izstrādes būtiskākās problēmas

SIVN tika izstrādāts, analizējot pieejamo informāciju un izvērtējot AP2027 prioritātes, uzdevumus, rīcību un investīciju plānus. Tā kā dokumentā iekļautie projekti un rīcības ne visās situācijās ir gana detalizēti, tad, izvērtējot atsevišķus aspektus, nebija iespējams noteikt kopējo ietekmes apjomu un to, vai ar noteiktajām rīcībām un pasākumiem pietiks, lai sasniegtu programmā noteiktos rezultātos rādītājus. Tāpat jānorāda, ka, gatavojot 3. nodaļu un vērtējot iespējamo indikatoru attīstību nākotnē, daudzos gadījumos pilnvērtīga vērtējuma veikšanai trūka datu, un tādos gadījumos tendences attīstības prognozes tika noteiktas, pamatojoties uz ekspertu vērtējumu. Vides pārskata sagatavošanas laikā netika konstatētas citas būtiskas problēmas.

6. Iespējamie kompensējošie pasākumi

Atbilstoši likumā „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” noteiktajam kompensējošie pasākumi ir jāparedz tādos gadījumos, ja plānošanas dokumenta īstenošana var negatīvi ietekmēt Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000) vai Latvijā sastopamās Eiropas Savienības prioritārās sugas vai biotopus šajās teritorijās. Šādus kompensējošos pasākumus veic, lai nodrošinātu paredzētās darbības veikšanas vai plānošanas dokumenta īstenošanas negatīvo ietekmju līdzsvarošanu un teritorijas vienotības (viengabalainības) aizsardzību un saglabāšanu.

Likuma „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” 43(6) pants nosaka, ka „ja paredzētā darbība vai plānošanas dokumenta īstenošana negatīvi ietekmē Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000), darbību atļauj veikt vai dokumentu īstenot tikai tādos gadījumos, kad tas ir vienīgais risinājums un nepieciešams sabiedrībai nozīmīgu interešu, arī sociālo vai ekonomisko interešu, apmierināšanai”. Likuma 43. (7) pants nosaka, ka „ja Eiropas nozīmes aizsargājamā dabas teritorijā (Natura 2000) ir sastopamas Sugu un biotopu aizsardzības likumam pakārtotajā normatīvajā aktā noteiktās Latvijā sastopamās Eiropas Savienības prioritārās sugas vai biotopi, paredzēto darbību atļauj veikt vai plānošanas dokumentu īstenot tikai tādos gadījumos, kad tas ir vienīgais risinājums un nepieciešams sabiedrības veselības aizsardzības, sabiedrības drošības vai vides aizsardzības interesēs” vai arī „plānošanas

dokumentu īstenot arī tad, kad tas nepieciešams citu sabiedrībai sevišķi svarīgu interešu apmierināšanai, ja ir saņemts atzinums no Eiropas Komisijas”.

Gadījumos, ja konkrētās plānotās rīcības var būtiski ietekmēt Natura 2000 teritoriju, saskaņā ar likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 4.1 panta nosacījumiem novērtē tās ietekmi uz Natura 2000 teritoriju. Šādā gadījumā ietekmes uz vidi izvērtēšana tiks veikta, ekspertiem rūpīgi izvērtējot ar pasākuma īstenošanu saistīto ietekmi uz Natura 2000 teritoriju, izvērtējot dažādas alternatīvas un iespējas negatīvo ietekmju samazināšanai.

7. Plānošanas dokumenta īstenošanas iespējamās būtiskās pārrobežu ietekmes

Īstenojot AP2027, nav sagaidāma būtiska pārrobežu ietekme.

8. Paredzētie pasākumi monitoringa nodrošināšanai

Likums „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” (14.10.1998., ar grozījumiem, kas spēkā ar 17.06.2020.) nosaka, ka kompetentā institūcija (šajā gadījumā - Vides pārraudzības valsts birojs) Ministru kabineta noteiktajā termiņā sniedz atzinumu par vides pārskatu, kā arī nosaka termiņus, kādos izstrādātājs pēc plānošanas dokumenta apstiprināšanas iesniedz kompetentajai institūcijai ziņojumu par plānošanas dokumenta īstenošanas tiešu vai netiešu ietekmi uz vidi, arī vides pārskatā neparedzētu ietekmi (monitoringa ziņojums).

Vides pārraudzības valsts birojs ir izstrādājis metodiskos norādījumus monitoringa veikšanai plānošanas dokumentiem. Ministru kabineta 2004. gada 23. marta noteikumos Nr.157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” noteikts, ka plānošanas dokumenta īstenošanas monitoringam izmanto valsts statistikas datus, informāciju, kas iegūta, veicot vides monitoringu, kā arī citu informāciju, kas ir pieejama izstrādātājam. Izstrādātājs sastāda monitoringa ziņojumu un atzinumā par vides pārskatu noteiktajā termiņā iesniedz to Vides pārraudzības valsts birojā. Monitoringa ziņojumā apkopo pieejamo informāciju un ietver vismaz ar plānošanas dokumenta īstenošanu saistīto vides stāvokļa izmaiņu un to tendenču raksturojumu.

Ņemot vērā izvērtētā plānošanas dokumenta saturu un tā ietekmes novērtējumu, tiek rekomendēts monitoringam izmantot indikatorus (kritērijus), kas uzskaitīti 2.1. nodaļā pieejamajā tabulā un izmantoti, veicot plānošanas dokumenta ietekmes vērtējumu.

9. Kopsavilkums

Ventspils pilsētas attīstības programma 2021.–2027. gadam (turpmāk – AP2027) ir Ventspils pilsētas pašvaldības vidēja termiņa attīstības plānošanas dokuments, kurā noteikti pilsētas stratēģiskie mērķi, attīstības prioritātes, rīcības virzieni un veicamās darbības, lai sasniegtu noteiktos mērķus. Ventspils AP2027 ietver pašvaldības un sabiedrības nākotnes redzējumu par pilsētas attīstību, kā arī ir pamats pašvaldības budžeta sagatavošanai, projektu izstrādei un investīciju piesaistei.

AP2027 virsmērķis ir “Iedzīvotāju skaita saglabāšana pilsētā”. Pamatojoties uz pilsētas attīstības virsmērķi, Ventpils pilsētas vidēja termiņa prioritātes un attīstības virzieni līdz 2027. gadam tiek balstīti uz tā saukto “Iedzīvotāju saglabāšanas trīsstūra” pieeju, kas ietver šādas vidējā termiņa prioritātes ar tām attiecīgi pakārtotiem rīcības virzieniem, kas paredzēti attiecīgo prioritāšu mērķu sasniegšanai:

4. Prasmes – iedzīvotāji sasniedz savus mērķus un iegūst materiālo labklājību

- [P-1] Tirgus pieprasījumam atbilstošs profesionālās, augstākās un mūžizglītības piedāvājums, zinātnes un pētniecības attīstība;
- [P-2] Mūsdienīga un pietiekama pirmsskolas, vispārējā un interešu izglītība;
- [P-3] Izglītības, zinātnes, pētniecības un biznesa sadarbība, zinātņu ietilpīgu uzņēmumu attīstība;
- [P-4] Ventpils brīvostas stiprināšana un ar ostas darbību saistītu uzņēmumu attīstība;
- [P-5] IKT nozares attīstība;
- [P-6] Uzņēmējdarbības attīstība pilsētā;
- [P-7] Tūrisma attīstība;
- [P-8] Ātri, moderni sakari, IKT un viedo tehnoloģiju darbībai nepieciešamā infrastruktūra;

5. Līdzdarbība – iedzīvotāji darbojas kopā cits ar citu un ar pašvaldību, un jūtas piederīgi

- [L-1] Sabiedrībai tuva un moderna pilsētas pārvalde;
- [L-2] Iedzīvotāju grupu, īpaši jaunatnes pašiniciatīvas atbalsts;
- [L-3] Iedzīvotāju emigrācijas mazināšana un remigrantu/ārvalstnieku integrācija;
- [L-4] Jaunu risinājumu ieviešana jauniešu noturēšanai un piesaistei;
- [L-5] Daudzveidīga, intensīva, iedzīvotājus un apmeklētājus saistoša kultūras dzīve;
- [L-6] Daudzveidīgas sportošanas, aktīvās atpūtas un augstas klases sporta iespējas;

6. Vide – iedzīvotāji jūtas fiziski un emocionāli droši un pārliecināti par savu nākotni

- [V-1] Kvalitatīvu un komfortablu mājokļu attīstība;
- [V-2] Kvalitatīva veselības aprūpe;
- [V-3] Progresīvi sociālie pakalpojumi un sociālā palīdzība;
- [V-4] Ilgtspējīgas pilsētas transporta infrastruktūras, tās vietējās un reģionālās sasniedzamības, kā arī sabiedriskā transporta pakalpojumu attīstība;
- [V-5] Ērts, pievilcīgs, inovatīvs pilsētas labiekārtojums;
- [V-6] Atkritumu saimniecība ar augstu pārstrādes īpatsvaru;
- [V-7] Augsta vides kvalitāte;
- [V-8] Augstas kvalitātes komunālie pakalpojumi;
- [V-9] Pašvaldības un valsts sadarbība drošības un kārtības nodrošināšanā.

Lai novērtētu AP2027 iespējamo būtisko ietekmi uz vidi, plānošanas dokumentam tiek veikts stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums (turpmāk – SIVN), kura ietvaros tiek sagatavots Vides pārskats. SIVN izstrāde uzsākta 2021. gada maijā, un Vides pārskata projektu sagatavoja vides konsultāciju uzņēmums SIA “Estonian, Latvian & Lithuanian Environment”. SIVN ietvaros vērtēta plānošanas dokumenta īstenošanas iespējamā ietekme uz šādām vides jomām:

- Klimata pārmaiņas;
- Atkritumu apsaimniekošana un aprites ekonomikas principu ieviešana;
- Gaisa kvalitāte;
- Vides troksnis;
- Bioloģiskā daudzveidība un ainavas;
- Ūdens kvalitāte un plūdu risks;
- Augsne un piesārņojums;
- Kultūrvēsturiskās vērtības.

Visām šīm jomām tika veikts plānošanas dokumenta īstenošanas ietekmju novērtējums un piedāvāti risinājumi būtisko ietekmju novēršanai un samazināšanai. Ietekmju novērtējums tika veikts plānošanas dokumenta uzdevumu līmenī (vērtējot arī rīcības un investīciju projektus, kas noteikti uzdevuma īstenošanas ietvaros).

Veicot AP2027 SIVN, izvērtējot SIVN izstrādes laikā pieejamo informāciju, vērtēšanas procesā netika konstatēti izslēdzoši faktori, kas AP2027 apstiprināšanu un īstenošanu padarītu neiespējamu. Plānošanas dokumenta īstenošanas gadījumā primāri sagaidāmas pozitīvas ietekmes uz vides stāvokli. Tas neizslēdz iespēju, ka būtiskas negatīvas vai izslēdzošas ietekmes atsevišķiem plānošanas dokumentā iekļautajiem risinājumiem var tikt identificētas citu normatīvajos aktos noteikto procedūru ietvaros (t.sk., ietekmes uz vidi novērtējuma procesā vai ietekmes uz *Natura 2000* novērtējuma procesā). Tomēr, lai mazinātu vai novērstu ietekmes, kas var rasties AP2027 īstenošanas kontekstā, vides pārskata 4. nodaļā ir iekļautas tabulas ar rekomendācijām ietekmes mazināšanai un vides stāvokļa uzlabošanai. Šie risinājumi ir vai nu iestrādājami plānošanas dokumentā, vai ņemami vērā tā īstenošanas ietvaros.

Zemāk sniegts secinājumu apkopojums par katru no vērtētajām vides jomām.

Klimata pārmaiņas

- Vēsturiskie dati Ventspilī liecina par vidējās gaisa temperatūras paaugstināšanos, kas atbilstoši prognozēm, turpinās paaugstināties arī nākotnē. Klimata pārmaiņu ietekmē pilsētvidē viens no aktuālākajiem izaicinājumiem ir karstuma viļņi un siltuma salas efekts. Būtiska loma siltuma salas efekta mazināšanai ir zaļajām teritorijām. Atbilstoši Valsts zemes dienesta sniegtajai informācijai zaļo teritoriju īpatsvars Ventspilī 2019. un 2020. gadā sastāda 33%.
- CO₂ emisijām no stacionārajām sadedzināšanas iekārtām, kas iesniedz statistikas pārskatus atbilstoši normatīvo aktu prasībām, ir tendence samazināties.
- AP2027 iekļauj vairākus pasākumus, kas orientēti uz energoefektivitātes paaugstināšanu, privātā autotransporta izmantošanas samazināšanu, e-pakalpojumu attīstību, alternatīvo degvielu izmantošanas īpatsvara palielināšanu un veloceļu tīklu attīstību, kas vērtējami pozitīvi klimata pārmaiņu mazināšanas kontekstā.
- Potenciāla negatīva ietekme sagaidāma no rīcībām, kas vērstas uz lidostas attīstību, kas var palielināt ar aviāciju saistītās SEG emisijas.
- AP2027 iekļauj arī pasākumus, kas vērsti uz klimatnoturīguma palielināšanu un pielāgošanos klimata pārmaiņām, t.sk., plūdu risku samazināšanu, zaļās infrastruktūras izmantošanu, brīvpieejas dzeramā ūdens nodrošināšanu publiskās vietās.

Atkritumu apsaimniekošana un aprites ekonomikas principu ieviešana

- Samazinoties iedzīvotāju skaitam Ventspils pilsētā, bet pieaugot radītajam atkritumu daudzumam, aprēķinātais radīto sadzīves atkritumu apjoms uz vienu iedzīvotāju uzrāda pieaugošu tendenci – 2018. gadā tas veidoja 573,9 kg, kas pārsniedz aprēķināto apjomu uz vienu iedzīvotāju valstī 2018. gadā – 409 kg. Atkritumu apsaimniekošanas valsts plānā noteikts mērķis līdz 2028. gada beigām šo rādītāju samazināt līdz 400 kg uz vienu iedzīvotāju gadā.
- Ventspils valstspilsētas administratīvajā teritorijā savāktie atkritumi tiek nodoti cieto sadzīves atkritumu poligonā “Pentuli”, kur ir uzstādītas iekārtas, kur tehnoloģiskā procesa rezultātā iegūst izejmateriālu no atkritumiem iegūtā kurināmā (NAIK) ražošanai un atdala bioloģiski noārdāmo atkritumu (BNA) frakciju, no kuras var iegūt biogāzi, kā arī NAIK ražošanas iekārtas. 2019. gadā. Ir parakstīts līgums par projekta “No atkritumiem iegūtā kurināmā reģenerācijas iekārtu izbūve Ventspilī, Talsu ielā 69” realizāciju, kas tiek vērtēts negatīvi no aprites ekonomikas principu ieviešanas aspekta.
- AP2027 iekļautās rīcības aprites ekonomikas principu ieviešanai un zaļā publiskā iepirkuma īstenošanai vērtējamās pozitīvi atkritumu radīšanas samazināšanas un aprites ekonomikas veicināšanas kontekstā.

Gaisa kvalitāte

- Saskaņā ar LVĢMC datu bāzē “2-Gaiss” pieejamo informāciju Ventspilī stacionāro piesārņojuma avotu skaits, kas iesniedz statistikas atskaides, pēdējo gadu laikā ir samazinājies. Pārskata periodā novērojams gan kopējo emisiju apjoma samazinājums, gan vizuāli – gaistošo organisko savienojumu (GOS) īpatsvara samazinājums kopējā emisiju apjomā.
- Saskaņā ar pēdējo pieejamo informāciju nozīmīgu daļu (vairāk kā 50%) no benzola emisijām 2017. gadā pilsētā radīja individuālās apkures iekārtas.
- Laika periodā no 2015. līdz 2019. gadam nevienas gaisu piesārņojošās vielas (sēra dioksīda, slāpekļa dioksīda, benzola, putekļu daļiņu, ozona) vidējā koncentrācija Ventspilī nav pārsniegusi normatīvajos aktos noteiktos robežlielumus cilvēka veselības aizsardzībai. Savukārt, vērtējot koncentrācijas pret Pasauls Veselības Organizācijas (PVO) rekomendētajiem gaisa piesārņojuma rādītājiem, kas visām vielām ir zemāki (stingrāki) nekā ES un Latvijas normatīvajos aktos noteiktie, daļiņu piesārņojuma līmenis ir tuvu vai dažos gados pārsniedz rekomendētos gaisa piesārņojuma rādītājus.
- Rīcības, kas vērstas uz energoefektivitātes paaugstināšanu, e-pakalpojumu attīstību, automašīnu izmantošanas nepieciešamības samazināšanu, kā arī alternatīvo degvielu izmantošanas īpatsvara palielināšanu un veloceļu tīklu attīstību, vērtējami pozitīvi gaisa kvalitātes kontekstā.
- Tiek rekomendēts izvērtēt iespēju izvirzīt augstākus sasniedzamos gaisa kvalitātes rādītājus, kas paredz turpmāku uzlabošanu salīdzinājumā ar esošo vides stāvokli.
- Plānota lidostas attīstība un aviosatiksmes intensificēšana radīs slodžu pieaugumu, kas vērtējams negatīvi gaisa piesārņojošo vielu kontekstā.

Vides troksnis

- Ventspils pilsētā vides trokšņa piesārņojumu rada 3 nozīmīgas avotu grupas – autotransporta kustība, dzelzceļa transports, kā arī rūpnieciskā darbība. Lai gan Ventspils pilsētas teritorijai nav sagatavots visaptverošs vides trokšņa novērtējums, domājams, ka līdzīgi kā citās Latvijas un Eiropas pilsētās nozīmīgāko vides trokšņa piesārņojumu rada autotransports.
- Vides trokšņa samazināšanas kontekstā pozitīvi vērtējamas rīcības, kas vērstas uz ilgtspējīgas mobilitātes veicināšanu un privāta autotransporta izmantošanas samazināšanu; savukārt negatīvi vērtējama lidostas attīstība, kas pastiprinās esošā trokšņa avota (aviācijas) iedarbību. Ja lidojumu skaits Ventspils lidostā būs neliels, tā nekļūs par nozīmīgu trokšņa avotu, kas būtiski varētu mainīt trokšņa piesārņojuma līmeni pilsētā.

Bioloģiskā daudzveidība un ainavas

- Ventspils pilsētas teritorijā atrodas trīs īpaši aizsargājamās dabas teritorijas – dabas liegums „Būšnieku ezera krasts” (*Natura 2000* teritorija), ģeoloģiskais un ģeomorfoloģiskais dabas piemineklis „Staldzenes stāvkrasts”, ģeoloģiskais un ģeomorfoloģiskais dabas piemineklis „Dampeļu atsegums”.
- Kopumā Ventspils pilsētas teritorijā konstatēto ES nozīmes aizsargājamo biotopu platība ir 1482.79 ha. Pavisam pilsētas teritorijā konstatēti 22 dažādi ES nozīmes biotopu veidi. Lielākās platības aizņem *Mežainas piejūras kāpas* (biotopa kods: 2180) un *Ezeri ar mieturālgu augāju* (biotopa kods: 3140).
- Rīcības plāns paredz vairākus pasākumus tūrisma infrastruktūras attīstībai, kas atkarībā no īstenotās vietas un veida var radīt gan pozitīvas, gan negatīvas ietekmes uz bioloģisko daudzveidību un dabas vērtībām.
- Īstenojot teritorijas attīstības projektus, nepieciešams ņemt vērā aktuālāko aizsargājamo sugu un biotopu informāciju un nepieciešamības gadījumā jāpiesaista sertificēts eksperts.
- Pozitīvi vērtējami plānotie pasākumi jūras piekrastes un citu teritoriju dabas mantojuma ilgtspējīgas izmantošanas attīstībai, vienlaikus nodrošinot dabas vērtību saglabāšanu un aizsardzību.
- Sabiedrības informēšanas pasākumi var ilgtermiņā radīt pozitīvu ietekmi uz dabas vērtību saglabāšanu un antropogēnās slodzes mazināšanu.

Ūdens kvalitāte un plūdu risks

- Aptuveni 12,6% no Ventspils pilsētas teritorijas aizņem dažādi ūdensobjekti. Atbilstoši aktuālākajiem pārrēķiniem Būšnieku ezera ekoloģiskā kvalitāte vērtējama kā laba, Ventspils ostas teritorijas – slikta, bet Venta_4 ūdensobjekta kvalitāte – vidēja.
- Ikgadējais kopējais notekūdeņu paliekošā piesārņojuma apjoms Ventspils pilsētas teritorijā kopš 2013. gada ir samazinājies gandrīz par 30%. Kā galvenais iemesls tam ir arī notekūdeņu daudzuma samazināšanās.
- Ūdens kvalitāte trīs Ventspils oficiālajās peldvietās pēc kvalitātes rādītājiem novērtēta kā izcila.
- Atbilstoši Veselības inspekcijas veiktā dzeramā ūdens kvalitātes auditmonitoringa datiem, laika periodā no 2013. gada līdz 2019. gadam, neatbilstības nav konstatētas.

- Vides aizsardzības un reģionālās aizsardzības ministrijas 2020. gada 11. martā apstiprināja iespējamo plūdu postījumu vietu kartes, kurās iekļauta arī Ventspils pilsēta kā nacionālas nozīmes teritorija. Ventspils pilsētā plūdu riskam pakļauto iedzīvotāju skaits pavasara plūdus ir visaugstākais (1 138 cilvēki mazas varbūtības plūdus, attiecīgi sociālā riska grupā cilvēku skaits applūstošajā teritorijā ir 728).
- AP2027 iekļauj vairākas rīcības, kas vērstas uz plūdu riska samazināšanu pilsētā.
- Netieša pozitīva ietekme uz ūdens kvalitāti sagaidāma no pasākumiem, kuru ietvaros paredzēts veicināt ilgspējīgu ūdenssaimniecību, attīstot infrastruktūru.

Augsne un piesārņojums

- Ventspils pilsētā ir izdalītas 23 piesārņotas vietas un 41 potenciāli piesārņota vieta. Publiski dati par kopējo piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu platību Ventspilī ir pieejami tikai par 2016. gadu, kad tā sastādīja 494,898 ha jeb 38% no kopējās Latvijas piesārņoto vietu platības.
- AP2027 paredz Rīcības plāna izstrādāšanu pašvaldības teritoriju vēsturiski piesārņoto vietu sanācības nodrošināšanai, t.sk. izvērtējot pašvaldības atbalsta sniegšanu vēsturiski piesārņoto vietu sanācības un revitalizācijas pasākumu īstenošanai, kas radīs ilgstošu pozitīvu ietekmi augsnes kvalitātes un piesārņojuma samazināšanas kontekstā. Programmā paredzēti arī citi pasākumi, kas vērsti uz uzņēmējdarbības attīstību un var radīt netiešu pozitīvu ietekmi, ja tiek veicināta piesārņoto vietu sanācija.

Kultūrvēsturiskās vērtības

- Atbilstoši Latvijas Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstam Ventspils pilsētas administratīvajās robežās atrodas 53 kustamie un nekustamie kultūras pieminekļi.
- Degradētās teritorijas var radīt negatīvu vizuālu ietekmi uz ainavu ar (potenciālu) kultūrvēsturisko vērtību. Saskaņā ar Ventspils pilsētas attīstības programmas 2014. – 2020. gadam pārskatu par īstenošanu 2019. gadā Ventspils pilsētas teritorijā 2015. gadā bija vairākas degradētas teritorijas, t. sk. stratēģiski svarīgās vietās, kuru kopējā platība sasniedza 716 ha, taču 2017. gadā tā bija jau ~734 ha.
- AP2027 ir paredzēti vairāki pasākumi, kas ir vērsti uz kultūrvēsturiskā mantojuma atjaunošanu, saglabāšanu, izpēti un popularizēšanu (piem., “Kultūras mantojuma objektu atjaunošana un saglabāšana”), kas tiešā veidā radīs pozitīvu ietekmi uz kultūrvēsturiskajam vērtībām.

Tā kā normatīvie akti neparedz izstrādāt alternatīvas attīstības programmai, veicot AP2027 SIVN, ir izvēlēta un novērtēta arī tā saucamā nulles alternatīva, respektīvi – AP2027 netiek izstrādāts un saglabājas esošais stāvoklis.

Salīdzinot AP2027 īstenošanas scenāriju ar “nulles” alternatīvu, tiek rekomendēta AP2027 īstenošana, kā rezultātā sagaidāmas vairāk pozitīvas ietekmes uz vides aspektiem. Tomēr, lai samazinātu potenciālo negatīvo ietekmi no konkrētu projektu / rīcību īstenošanas, kā arī maksimizētu potenciālās pozitīvās ietekmes, ir rekomendēts ņemt vērā ierosinājumus ietekmes uz vidi mazināšanai, kas pieejami tabulās Vides pārskata 4.1. – 4.3. nodaļu beigās.

AP2027 stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma ietvaros pie sniegtās plānošanas dokumenta uzdevumu detalizācijas nebija iespējams identificēt kompensējošo pasākumu nepieciešamību, realizējot kādu no projektiem. Gadījumos, ja konkrētie plānotie projekti var būtiski ietekmēt *Natura 2000* teritoriju, saskaņā ar likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 4.1 panta nosacījumiem novērtē tā ietekmi uz *Natura 2000* teritoriju. Šādā gadījumā ietekmes uz vidi izvērtēšana tiks veikta, ekspertiem rūpīgi izvērtējot ar projekta īstenošanu saistīto ietekmi uz *Natura 2000* teritoriju, izvērtējot dažādas alternatīvas un iespējas negatīvo ietekmju samazināšanai. Izvērtēšanas ietvaros nepieciešamības gadījumā tiek identificēti arī kompensējošie pasākumi.

Ņemot vērā izvērtētā plānošanas dokumenta saturu un tā ietekmes novērtējumu, tiek rekomendēts monitoringam izmantot indikatorus (kritērijus), kas uzskaitīti Vides pārskata 2.1. nodaļā pieejamajā tabulā un izmantoti, veicot plānošanas dokumenta ietekmes vērtējumu.

Īstenojot AP2027, nav sagaidāma būtiska pārrobežu ietekme.